No 26 — Woensdag 15 Januari 1930. — 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS: ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75. Regeltarief ƒ 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — EERSTE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij. BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden. TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord). Na 5 uur 's midd. Welt. 429

De Commissie-Bodenhausen.

Toen het jaar 1929 ten einde spoedde hebben wij ons afgevraagd, waarom het publiek zoo weinig hoort van de werkzaamheden der commissie-Bodenhausen, terwijl toch over haar instelling in het openbaar, met name ook in den Volksraad, meer te doen is geweest dan over welke andere commissie ook. Zij is nu bijna een jaar aan het werk en men is dus wel gerechtigd om aan te nemen, dat er althans eenige voorloopige resultaten zullen zijn bereikt, die ook het publiek belang kunnen inboezemen. Uit de debatten in den Volksraad hebben we den indruk gekregen, dat de werkzaamheid der commissie zoowat twee jaar zou duren. Is dit juist, dan moet ze ongeveer de helft van haar taak hebben volbracht. Wij verlangen natuurlijk geen volledig overzicht van de verrichtingen en resultaten en zouden al heel tevreden zijn met de sobere communiqué's, die andere commissies, zooals b.v. de Commissie van Bijstand voor de Staatsspoorwegen en de Commissie voor den Rechtstoestand van de Ambtenaren na elke vergadering aan de pers verstrekken.

Wat wij thans van de Commissie-Bodenhausen weten is dat zij, na in den Volksraad te zijn aangekondigd als een commissie, die maatregelen zou beramen ter verhooging van de efficiency van 's Lands diensten, te voorschijn is getreden onder den naam van Organisatie-Commissie, welke benaming de oorspronkelijke-bedoeling niet ten volle dekt. Het is te begrijpen, dat men het vaak misbruikte woord „efficieny" wenschte te vermijden en dat men gepoogd heeft een minder uitheemsch aandoend woord te vinden, maar dan is hiermede opnieuw aangetoond, dat er nu eenmaal vreemde woorden zijn, waarvoor geen volkomen gelijkwaardig Hollandsch woord bestaat.

Verder hebben wij gezien, dat kort geleden aan de commissie een gepensionneerd kolonel is toegevoegd, waaruit blijkt, dat de commissie ook de militaire zaken in den kring harer werkzaamheid wenscht te betrekken en daarbij behoefte heeft gevoeld aan voorlichting buiten het departement van Oorlog. Dit kan nuttig zijn, maar het zal den termijn van werkzaamheid der commissie niet bekorten.

En ten slotte heeft men den voorzitter der commissie benoemd zien worden tot Lid van den Raad van Indië, waarmede voldaan is aan een tijdens de behandeling van de instelling der commissie in den Volksraad sterk op den voorgrond getreden verlangen van een deel der leden. Inderdaad zou voor deze benoeming — al was het alleen uit het oogpunt van besparing van kosten — veel te zeggen zijn geweest, indien het nieuwe lid geheel voor het commissiewerk beschikbaar was gebleven, wat niet het geval is. Bij informatie toch bleek ons, dat de heer Bodenhausen op normale wijze aan de werkzaamheden van den Raad van Indië deelneemt. En nu moge men over den omvang van die werkzaamheden oordeelen gelijk men wil, dat het lidmaatschap van ons hoogste college een sinecure is, zal wel niemand willen beweren, zelfs niet nu het zwaartepunt van den wetgevenden arbeid verlegd is naar den Volksraad. Maar dan volgt hier ook uit, dat door het opnemen van haren voorzitter in den Raad van Indië de werkzaamheden der commissie belangrijk zullen worden vertraagd, wat ongetwijfeld veel meer zal kosten dan de besparing van de inkomsten van een Raadslid. Vooral nu de Raad van Indië is uitgebreid met twee zeer bekwame leden, lijkt het mogelijk den heer Bodenhausen weer geheel voor het commissiewerk vrij te maken. Artikel 26 van de Indische Staatsregeling geeft daartoe den Gouverneur-generaal naar onze meening volledige vrijheid.

Alsof de tweeledige taak voor den heer Bodenhausen nog te licht zou zijn, heeft de regeering hem ook nog belast met het voorzitterschap eener commissie, die de wenschelijkheid van oprichting van een Verkeersdepartement zal hebben te bestudeeren, alsof dit een onderwerp ware, dat wel tusschen de bedrijven door — kan worden behandeld. Is de regeering werkelijk die meening toegedaan, dan had zij aan de opdracht ook nog wel de vorming van departementen voor Volksgezondheid en voor Arbeid eraan kunnen toevoegen! De oude Bestuursverkavelingscommissie zou dan tegelijk weer uit haar asch zijn verrezen.

Onze verdere kennis van de werkzaamheden der Organisatiecommissie berust, bij gebrek aan publicaties harerzijds, op „hooren zeggen," en is van weinig beteekenis. Naar buiten is alleen gebleken, dat de voorzitter en de secretaris, gezamenlijk of afzonderlijk, door dagen lang onderzoek hebben getracht zich op de hoogte te stellen van het werk van ieder afzonderlijk ambtenaar en beambte bij bepaalde departementsafdeelingen om daaruit te concludeeren of de personeelssterkte in overeenstemming is met den omvang van het werk en of wel de meest geschikte werkwijze wordt gevolgd. Hierbij zou nu en dan het tegengestelde gebleken zijn van hetgeen verwacht werd, nl. dat de formatie van het personeel als *on*voldoende moest worden beschouwd. Verder is de commissie ingeschakeld in de voorbereiding der ontwerp-begrooting door een regeeringsvoorschrift, dat alle personeelsvoorstellen, die geldelijke gevolgen voor de begrooting hebben, door tusschenkomst van de Organisatie commissie moeten worden ingediend.

Indien hiermede inderdaad ongeveer alles gezegd is, kunnen wij voor de wijze, waarop de commissie haar taak opvat, weinig bewondering gevoelen. Zij zou zich dan verliezen in détailzaken, terwijl het toch onmiskenbaar de bedoeling was, ook van de zijde der regeering — men leze er de Volksraadsstukken maar op na — dat de commissie de groote lijnen zou zoeken waarlangs op een meer rationeele wijze 's Lands administratie zou kunnen worden gevoerd. Niet door incidenteele beperking van het personeel bij een departementsafdeeling of door het tegenhouden van een voorstel tot personeelsuitbreiding, kan deze commissie haar doel bereiken; alleen door maatregelen, die over de geheele linie van 's Lands administratie hun werking doen gevoelen, kunnen de hooge uitgaven, die gedurende langen tijd voor deze commissie zullen moeten worden gedaan, rente opleveren.

Men vergunne ons in deze richting één suggestie en wel op het gebied van de „mooischrijverij" bij het gouvernement. Waarom toch, hebben wij ons vaak afgevraagd, moeten alle officiëele brieven even zoovele stijlproducten zijn? Wij willen als voorbeeld van een meer eenvoudige inrichting der ambtelijke correspondentie niet verwijzen naar de bij particuliere instellingen gebruikelijke briefwisseling. In de eerste plaats lijkt die van de groote particuliere inrichtingen als twee druppels water op die van het gouvernement, maar overigens kan de zoogenaamde handelscorrespondentie door de geheel verschillende verhoudingen — in den regel die tusschen leverancier en afnemers niet met de ambtelijke administratie, met hare zoo geheel andere verhoudingen, worden vergeleken.

Wat wij onder „mooischrijverij verstaan is, dat ook het meest onbenullige (*excuser le mot*) officiëele briefje dat niet anders zou behoeven te bevatten dan: aan het hoofd een aanduiding in een paar woorden van het onderwerp, als inhoud in enkele regels een bevestiging, een ontkenning, een vraag, een antwoord of een opmerking en verder een onderteekening, begint met een fraaien aanhef, vervolgens met vele woorden zegt, wat er te zeggen is, en eindigt met een weer even fraai slot. Daartusschen in dan de noodige arbeids- of beleefdheidsbetuigingen. Natuurlijk is tegen zulk een opzet weinig in te brengen, indien het gaat om belangrijke en uitvoerige „stukken", maar zeker wel voor de dagelijksche briefwisseling. Mocht men geneigd zijn het belang hiervan te onderschatten, dan bedenke men dat het hier duizenden brieven per dag betreft, die alle moeten worden gemaakt in concept, dan door enkele handen gaan ter resumtie en ter vaststelling om eindelijk te worden overgeschreven in het net.

De omvang van deze honderdduizenden brieven per jaar zou gemakkelijk tot de helft of een derde zijn terug te brengen. Maar vooral houde men in het oog, dat ook het eenvoudigste briefje volgens den tegenwoordigen opzet hersenarbeid, wij zouden bijna zeggen zweetdruppels, en ook veel tijd kost. Uit den aard der zaak worden bijna al deze brieven opgesteld door middelbaar en lager personeel, voor wie het vinden van den meest passenden aanhef, de mooiste woorden voor den eigenlijken inhoud en van het fraaiste slot, en zelfs de verdeeling van de beleefdheidsvormen, *pikiran* eischt, die geheel zou kunnen woorden vermeden, indien alles tot zijn meest eenvoudigen vorm werd teruggebracht. De zaak zelve toch, waarover het gaat, levert voor de stellers dezer brieven geen moeilijkheid op, de wijze van afdoening berust in den regel op routine. Men kan ervan overtuigd zijn dat door een vereenvoudiging van de briefwisseling als door ons bedoeld, tonnen gouds per jaar kunnen worden bespaard.

Dat ook de regeering voor een en ander niet blind is, daarvan gaf zij meermalen blijk. Periodiek gaat er een opdracht uit om de ambtelijke correspondentie te vereenvoudigen. Een man als Van Heutsz b.v. moest van al dien omslag niets hebben en, naar men ons mededeelde, heeft het onder zijn bewind er eenigen tijd iets van gehad alsof men op den goeden weg was. Maar ook de poging van dezen Gouverneur-generaal heeft schipbreuk geleden, evenals alle andere, die erop gevolgd zijn. Waardoor? In de eerste plaats wellicht door het slechte voorbeeld van het Kabinet van den Gouverneur-generaal zelf. Steeds heeft men kunnen waarnemen, dat men nergens vlugger in de oude zonde verviel dan bij de Algemeene Secretarie. En is het dan te verwonderen, dat hierdoor bij de departementen, de residentiekantoren, die groote diensten en allerlei andere bureaux de indruk werd gevestigd, dat het niet zoo ernstig gemeend was en dat ook daar dan verder geen aandacht werd geschonken aan een wilsuiting van den Gouverneur-generaal. *)

En dan is er nog een andere tegenwerkende factor van belang, nl. het gemis aan medewerking van die groep van ambtenaren, voor wier rekening het stellen van de eenvoudige ambtelijke brieven komt. De Indische ambtenaar van lageren rang toch is een geboren mooischrijver. Duizenden van hen behooren van geslacht op geslacht tot een ambtenarenras; zij zijn min of meer erfelijk belast.

Wil men werkelijk tot een belangrijke vereenvoudiging van de ambtelijke briefwisseling komen, dan moet de administratie in al haar geledingen van de groote beteekenis daarvan doordrongen worden, dan moet streng de hand worden gehouden aan de te verstrekken opdracht en dan moet zóó lang een nauwlettende contrôle worden uitgeoefend, tot men niet beter weet of het hoort zoo.

De chef, die het hem voorgelegd ontwerp van een eenvoudigen brief heeft te beoordeelen, geve dit onverbiddelijk terug aan den ontwerper, indien het niet in den meest eenvoudigen vorm is gegoten. Dit zal aanvankelijk wat extrawerk geven, maar het zal gauw genoeg wennen; niemand vindt het prettig zijn werk te moeten overdoen. De meerdere, die van den mindere een brief ontvangt, die niet aan de voorgeschreven inrichting voldoet, make daarop stelselmatig aanmerking. En vooral late de centrale regeering uit den vorm van haar eigen brieven blijken, dat het haar ernst is.

Wij willen het bij deze eene suggestie laten. Wellicht is de Organisatiecommissie reeds in deze richting werkzaam of overweegt zij andere belangrijke mogelijkheden. Aan haar om daarvan blijk te geven.

*) Zoo is het niet alleen met deze zaak. Wil men een ander voorbeeld, men neme het gebruik van vreemde woorden in de ambtelijke briefwisseling, hetgeen om de 4 of 5 jaar door de regeering wordt verboden, voor zoover het te vermijden is. En let dan eens op het aantal bastaardwoorden, dat juist in de regeeringsstukken, die men nu en dan openbaar ziet gemaakt, aantreft.

NEDERLANDSCH - INDIE.

Ons Feuilleton.

Fletcher is een oude bekende van onze trouwe feuilleton-lezers. Het nieuwe euilleton, waarmee wij heden in het Derde Blad een aanvang maken, is van zijn hand. Het is al even boeiend als zijn vorige verhalen, die wij voor onze lezers vertaalden.

De „Belawan".

De directie der K.P.M. ontving heden uit Amsterdam bericht dat de *Belawan* 13 dezer in den namiddag vandaar is vertrokken.

Van Verlof terug.

Per s.s. *Patria*, 22 Januari 1930 uit Amsterdam vertrokken, wordt van verlof uit Nederland terugverwacht: dr. ir. L. G. den Berger, ll. directeur van het Algemeen Proefstation voor den Landbouw; G.J. Vink, ll landbouwconsulent le klasse; L. F. R. P. C. A. Brandts Buys, ll. inspecteur van het Boschwezen; P.K. Heringa, ll. opperhoutvester bij het Boschwezen; E. R. Valckenier de Greeve, ll. technisch ambtenaar bij den Indischen Centralen Aanschaffingsdienst.

Gouverneur Hartelust.

De gouverneur van West-Java, de heer J.B. Hartelust, zal 25 dezer receptie houden ten huize van den resident van Midden-Priangan te Bandoeng, zoo bericht men ons.

Op vrije Voeten.

De beheerder van het te Medan gevestigde filiaal van een Penangsche firma, die ten nadeele van die firma zich aan verduistering had schuldig gemaakt en deswege uitgeleverd werd, is na aankomst te Penang op vrije voeten gesteld.

De Indo in het Leger.

In aansluiting met het korte bericht, dat eenigen tijd geleden reeds gepubliceerd werd omtrent de beperkte openstelling der werving voor Europeanen hier te lande voor het leger, kunnen wij thans melden, dat de regeering ter zake de volgende mededeeling aan den voorzitter van den Volksraad heeft doen toekomen.

Door den Regeeringsgemachtigde voor Oorlog werd in de vergadering van den Volksraad van 27 Augustus jl. (Handelingen 1929/1930 blz. 1392, l,k.) o.m. de toezegging gedaan, dat indien de beslissing op de voorstellen inzake het verslag van de z.g. „Opleidingscommissie" onverhoopt nog lang mocht uitblijven, nader zou worden overwogen in hoeverre zou kunnen worden tegemoetgekomen aan het verlangen van den heer Van der Weyden, om voor h t.l. gevestigde Europeanen de mogelijkheid te openen tot het sluiten van eene verbintenis bij het leger als soldaat.

Aangezien inzake bedoelde voorstellen nog overleg wordt gepleegd met het opperbestuur, heeft de regeering gemeend thans reeds — zij het in beperkte mate — er toe te kunnen overgaan de bedoelde mogelijkheid te verwezenlijken, weshalve de legercommandant is gemachtigd de Europeanen, die h. t. l. hunne militieplichten goed hebben vervuld en overigens aan de voor dienstneming gestelde eischen voldoen, toe te laten tot eene verbintenis als gewoon soldaat op de voorwaarden als voor uit Nederland uitgezonden Europeesche militairen zijn of zullen worden vastgesteld, met dien verstande, dat zij geen recht zullen kunnen doen gelden op opzending naar Nederland, teneinde aldaar uit den mil. dienst te worden ontslagen of om in het genot van verlof te worden gesteld en dat, indien voor in Indië in dienst getreden Europeanen te eeniger tijd afzonderlijke bepalingen in het leven mochten worden geroepen, deze ook op hen van toepassing zullen zijn.

Ter verdere tegemoetkoming aan de herhaaldelijk terzake in den Volksraad tot uiting gekomen wenschen, is voorts bepaald dat de Europeesche aanbevolen militairen, die de geschiktheid voor eene Europeesche kaderbetrekking niet kunnen verwerven en op wier diensten als soldaat niettemin wordt prijs gesteld, dadelijk nadat die ongeschiktheid is gebleken een vast verband kunnen aangaan op de voorwaarden als in het vorig lid bedoeld.

Ten slotte is de mogelijkheid tot toelating van Europeanen tot eene verbintenis als aanbevolen militair eenigszins verruimd en van 20 op 25 per kwartaal gebracht.

De Woekerbestrijding.

Onze Bandoengsche correspondent schrijft ons:

De Bandoengsche Anti-Woeker Vereeniging is er in geslaagd zich te verzekeren van de medewerking van het Bestuur der Chineesche Vereeniging „Sjiong Ti Hoei" te Soekaboemi, dat zich welwillend beschikbaar gesteld heeft om het correspondentschap voor de A.W.V. te vervullen.

Genoemde Chineesche Vereeniging, welke zich maatschappelijk hulpbetoon ten doel stelt, heeft zich reeds in verbinding gesteld met vertegenwoordigers van andere bevolkingsgroepen ter plaatse om eene eigen A.W.V. in het leven te roepen op den voet van de Bandoengsche.

De te Bandoeng wonende Arabische geldschieters, die achtereenvolgens de Residentiegerechten te Cheribon, Indramajoe en Tegal hebben uitverkoren om hun duistere woekerzaakjes te berechten, in de hoop, dat hun Bandoengsche slachtoffers zich wel bij verstek zouden laten veroordeelen, doch zich telkens alle illusies benomen zagen doordat de Bandoengsche A.W.V. tijdig had gezorgd voor een gemachtigde voor hare cliënten, die aldaar werden gedagvaard, had nu zijn hoop op Soekaboemi gevestigd. Het bestuur der A. W. V. kwam te weten, dat reeds een groot aantal accepten met domiciliekeuze te Soekaboemi in omloop is.

De heeren zullen dus thans weer wat nieuws moeten verzinnen!

Voorts kan gemeld worden, dat de Anti-Woeker-Vereeniging in de komende groote loterij zal deelen tot een bedrag van bruto f 50.000.

Naar onze correspondent verder verneemt heeft de gouverneur van Djokjakarta een commissie benoemd met de opdracht een anti-woekersverordening voor zijn gewest te ontwerpen.

Tenslotte meldt onze corr. nog:

Van de personen, die zich in 1929 om raad of bijstand tot de Anti-Woeker Vereeniging te Bandoeng gewend hebben, woonden er te Bandoeng 174 (192), Weltevreden en Mr. Cornelis 19 (18), verder in West-Java 36 (19), in Midden-Java 21 (9), in Oost-Java 5 (8), in de Buiten-Gewesten 2 (—) Totaal 257 (246).

De getallen tusschen () hebben betrekking op het jaar 1928.

POSTVLUCHTEN.

Laatste toestel vertrokken.

Vanmorgen om 6.40 is het laatste retourvliegtuig naar Holland van Tjililitan vertrokken. Het nam, 177½ kilo post mee, benevens 47 kilo voor Medan bestemde ent-rijs voor rubberondernemingen.

Omtrent het vertrek uit Bandoeng, dat hedenmorgen te vijf uur plaats had, meldt Aneta dat daarbij groote belangstelling werd getoond. De aanwezigen schaarden zich om een groot bloemstuk in ankervorm, terwijl den piloot Tepas een krans werd omgehangen. Een redacteur van het *A.I.D.* voerde het woord en sprak daarbij de hoop uit, dat de vliegers een goede reis zouden hebben, doch spoedig weer naar Indië zouden terugkeeren. Het bloemstuk is bestemd voor de K.L.M. directie. De bloemen worden saamgehouden met een rood lint waarop met gouden letters vermeld staat: *Directie K.L.M. voor spoedige hervatting van de postvluchten zal Indië U dankbaar zijn. Preangerbode.* De krans heeft een groen lint met zilveren letters: *Piloot Tepas goede reis met Uw kameraden. Indië roept allen K.L.M.-ers een hartelijk tot weerziens toe. A.I.D.* Na een driewerf hoera startte het vliegtuig en nam van Bandoeng 5 zakken post mee. Van Weltevreden 7 zakken. Totaal met een netto gewicht van 177.35 kilogram.

De „Arend".

Op voorstel van den minister van Koloniën werd het in Nederland ter bestrijding van den opiumsluikhandel ter zee aangebouwd stoomschip voor de Indische gouvernements-marine *Arend*, welk schip oorspronkelijk ongeveer 1 December 1929 naar Nederlandsch-Indië zou worden uitgezonden, tijdelijk ter beschikking gesteld van Curaçao.

Het vertrek van de *Arend* naar Nederlandsch-Indië is daardoor verschoven tot ongeveer 1 April 1931, lezen wij in de Memorie van Toelichting op de eerste aanvullingsbegrooting voor 1930.

De *Arend* zal, zoo seint men ons thans uit den Haag, 16 dezer naar Curaçao vertrekken.

De Postbond.

Maandagavond hield de afdeeling Bandoeng van den Postbond een ledenvergadering.

Het hoofdbestuur van den Bond woonde de vergadering bij. De opkomst was zeer goed.

In een kort openingswoord memoreerde de voorzitter o.a. de belangrijkste gebeurtenissen, welke zich in het afgeloopen vereenigingsjaar hebben voorgedaan en sprak hij de hoop uit, dat bij de wisseling van bondsvoorzitter en dienstchef, de aangename verstandhouding tusschen de organisatie en de dienstleiding in het jaar 1930 in het belang van den dienst en van het personeel bestendigd moge blijven.

In de vacature in de spoedcommissie van den Raad van Advies wordt bij acclamatie gekozen, de voorzitter van de Centrale Belangengroep van Controleurs, de heer S.P. Postma.

De punten: „Bespreking van de conferentie met den dienstchef" en „Voorstellen voor de algemeene vergadering" gaven aanleiding tot een geanimeerde gedachtenwisseling.

Omtrent een voorstel van het afdeelingsbestuur om over te gaan tot de oprichting van een herstellingsfonds werd langdurig van gedachten gewisseld.

Besloten werd dat de afdeelingsvoorzitter bij het bespreken van dit voorstel op de a.s. vergadering van den Raad van Advies met de inzichten der vergadering rekening zal houden.

Bij de bespreking van de agenda van de op 22 en 23 Januari a.s. te houden vergadering van den volledigen Raad van Advies werd langdurig stilgestaan bij het punt vervanging bondsvoorzitter.

Besloten werd, dat de huidige bondsvoorzitter gedurende zijn buitenlandschverlof tijdelijk zal worden vervangen.

De afdeeling Bandoeng zal voor deze vervanging den heer Kragt voordragen.

Dàn kwam ter sprake de wijze, waarop de compensatie voor verrichte Zondagsdiensten zal moeten plaats hebben.

De vergadering was van meening, dat het uit practische overwegingen aanbeveling verdient om te trachten het verrichten van Zondagsdiensten gecompenseerd te krijgen, niet door het geven van een vrijen dag in de week, maar door verlenging van het jaarlijksch ontspanningsverlof.

Bij de rondvraag werden nog enkele opmerkingen gemaakt over de diensten van het personeel ten kantore Bandoeng.

Hieromtrent zullen nadere informaties worden ingewonnen.

Ons nummer van heden

(Vier bladen).

Geen Cholera-explosie.

Het hoofd van den Dienst der Volksgezondheid deelt ons mede:

Een nader geneeskundig onderzoek heeft uitgewezen dat van een uitbreken van cholera in de Rokan-districten, zooals de vorige week werd gemeld, geen sprake is, en dat men met een andere ziekte, waarschijnlijk een of anderen vorm van dysenterie te doen heeft. Het getal aangetaste personen is tot negen beperkt gebleven, waarvan één is overleden.

In verband met het bovenstaande is de besmetverklaring wegens cholera van het landschap Tambousal opgeheven.

De nieuwe Loterij.

In aansluiting op ons bericht kunnen wij nog meedeelen, dat toestemming is verleend voor het houden van de groote geldloterij tot een gezamenlijk bedrag van 2 millioen gulden ten bate van de Eyken-stichting voorheen de Bataviasche Bedelaars-kolonie!

Daarvan is o.m. een bedrag van f 50.000,— bestemd voor de Anti-Woeker-Vereeniging te Bandoeng.

Suikerperiodieken.

Het bestuur van het Algemeen Syndicaat van Suikerfabrikanten in Ned.-Indië deelt mede, dat met ingang van 1 dezer de Mededeelingen van het Proefstation en de Verslagen der Adviseursvereeniging ophouden als bijlagen te verschijnen van het Archief, het orgaan van het Syndicaat, welks omvang reeds sinds lang niet meer in overeenstemming was met den betrekkelijk geringen abonnementsprijs.

Er zal naar worden gestreefd, door grootere veelzijdigheid van inhoud en door opneming van nieuwe rubrieken, aan het Archief zelf een meer aantrekkelijk karakter te verleenen.

Van Lear Black weer naar Indië.

Van Lear Black, zal met zijn driemotorig Fokker-vliegtuig binnenkort een vlucht maken van Engeland naar Japan.

Hij hoopt begin Maart in Bangkok te arriveeren en vandaar „even" heen en terug te vliegen naar Batavia, meldt het *A.I.D.*

De Reorganisatie op Bali.

Aan het voornemen om reeds in de tweede Volksraadszitting 1929/1930 geformuleerde voorstellen in te dienen betreffende reorganisatie van de Balische staatkundige gemeenschappen kan geen gevolg worden gegeven — zegt de R•geering in haar toelichting op de aanvullingsbegrooting.

Weliswaar verkeert deze aangelegenheid reeds in een vergevorderd stadium van voorbereiding, doch aangezien de desbetreffende voorstellen mede een onderwerp van bespreking zullen uitmaken tusschen den minister van Koloniën en den regeeringscommissaris voor de bestuurshervorming, wien is opgedragen, zich naar Nederland te begeven, teneinde met genoemden bewindsman in mondeling overleg te treden nopens de verdere doorvoering van de bestuurshervorming in de buitengewesten, is het niet te verwachten, dat die voorstellen op zoodanig tijdstip bij den Volksraad aanhangig kunnen worden gemaakt, dat de reorganisatie nog vóór 1 Januari 1931 haar beslag zou kunnen krijgen.

In verband hiermede meent de regeering, den memoriepost hiervoor te moeten handhaven.

Landvoogd vliegt naar Bandoeng.

De gouverneur-generaal zal Maandag 27 Januari a.s. naar Bandoeng komen voor de onthulling van het monument ter eere van de nagedachtenis van dr. C. J. de Groot. Zijne Excellentie zal, naar het *A.I.D.* meldt, met het gewone vliegtuig der K.N.I.L.M., des morgens uit de hoofdstad te Bandoeng arriveeren en per zelfde gelegenheid des middags weer terugkeeren.

De landvoogd wordt vergezeld door freule De Graeff en ritmeester G. A. de Stoppelaar, zijn adjudant.

In het Ravijn gevallen.

De vredige rust van het heerlijke uitspanningsoord Trètès werd Zondagmorgen wreed verstoord door een drama, dat aan eenen kleinen Europeeschen knaap, den 7-jarigen Max Epke, het leven kostte, schrijft onze correspondent te Soerabaia.

De kleine Max was dien dag met zijn pleegvader, den heer Vlaming, van Soerabaia naar Trètès gegaan, in gezelschap van zijn iets ouder zusje. De familie van den heer V. verblijft voor korten tijd te Trètès en de heer V. had eenige goederen daar te brengen. Het dacht hem voor de aan zijn hoede toevertrouwde kinderen een prachtige gelegenheid, eens van de frissche berglucht te genieten.

Onder geleide van twee paardenvoerders hebben de kinderen een tocht gemaakt naar den grooten waterval.

Bij den waterval aangekomen, zijn de kinderen van het paard gestapt. Hand in hand zijn zij en eindweegs naar beneden geklommen, op zoek naar bloemen. De kleine Max zou even naar beneden klimmen, zijn zusje moest maar op hem wachten; hij was zóó weer terug! De kleine meid, een kind van ongeveer tien jaar, verbood het hem, hield hem zelfs tegen, omdat zij vreesde, dat gevaar dreigde. Het ravijn is daar vijftig, zestig meters, misschien dieper, en het pad was glibberig maar Max wilde niet luisteren; hij sloeg zelfs de hand van zijn zusje weg.

Hij riep juist zijn zuster toe dat hij zulke prachtige bloemen had gevonden, toen hij uitgleed, viel en over den rand van het ravijn rolde.

De jongen greep zich in doodsangst vast aan struikjes en uitstekende rotsen, maar hij zag geen kans zijn val te stuiten. Toen hij bij een grooter rotsblok kwam, had hij één oogenblik beter houvast. Zijn zusje, dat daarboven in doodsangst haar broertje kon volgen in zijn val, zag, hoe de kleine Max zich hangende wist te houden aan de rots. Zij riep de koelies, die iets hooger op het pad zaten, doch deze beweren, dat zij niets hebben gehoord. Zij gilde en schreide. Maar er kwam geen hulp.... Toen is de arme jongen in de diepte gestort.

Hevig schreiend is het zusje den moeilijken weg naar Trètès teruggegaan. Onmiddellijk werden maatregelen getroffen, om het kleine slachtoffer, indien mogelijk, nog te redden.

De heer Vlaming was onder de eersten, die zoo snel als mogelijk was, in het ravijn afdaalden, de dokter te Prigen, dr. Roelofs, werd gewaarschuwd.

De kleine Max was door den vreeselijken val zóó zwaar inwendig gewond, dat hij slechts enkele oogenblikken kan hebben geleefd.

Des namiddags is het stoffelijk overschot per auto overgebracht naar Soerabaja, alwaar de begrafenis zou plaats hebben.

De vader van het jeugdige slachtoffer is woonachtig te Soekaboemi.

Gevaarlijke Sprong.

Een Eur. sergeant, die per Eendaagsche uit Buitenzorg naar Magelang reisde, en zich vermoedelijk te Djokja had verslapen, is ter hoogte van het station Lempoejangen uit den trein gesprongen, nadat hij zijn bagage reeds vroeger daaruit had geworpen, meldt *Mat.*

De sprong bekwam hem echter slecht: met verschillende kneuzingen werd de sergeant naar het Militair Hospitaal te Djokja overgebracht.

Landgerecht te Padang.

Bij Gouv. besluit is vastgesteld een ordonnantie, houdende instelling van een landgerecht te Padang (Sum. Westk.), alsmede de vaststelling van het ressort van bedoeld landgerecht.

De Ondernemers en het Kantoor van Arbeid.

Volgens de *Deli Ct.* verzond het Kantoor van Arbeid instructies omtrent de nieuwe werkwijze van de arbeidsinspectie, conform de gehouden besprekingen, met de werkgevers en de werknemersorganisatie. De inspecteur van den arbeid eerste klasse, Top, houdt in den loop van de week besprekingen met de inspecteurs van den arbeid, ter vaststelling van de te volgen gedragslijn, waarbij voortaan de inspecties als regel vooraf aangekondigd worden, terwijl de tolken niet meer zelfstandig rondgaan. De ondernemersorganisaties zullen een circulaire richten aan de administrateurs, waarin mededeeling wordt gedaan van de nieuwe afspraken, met het verzoek om aller medewerking, tot een zoo goed mogelijk verloop van zaken.

De Sumatra-Cultuurbond.

De *Deli Ct.* meldt dat de gouverneur 1 Februari het bondslokaal van den Sumatra-cultuurbond opent, welke aanving met de vorming van een vakbibliotheek, waarvoor van verschillende zijden medewerking is toegezegd.

De nieuwe Wegen-verordening.

Onze West-Priangan medewerker meldt ons:

In West-Java zijn, althans voor zoover wij kunnen beoordeelen, overal de nieuwe waarschuwingsborden, betreffende het motorverkeer, aangebracht. Ze zijn er bij honderden en nog eens honderden: rood, groen, blauw, wit enz. Men vindt er, waarop heele verhalen zijn aangebracht in witte letters op felrooden achtergrond. Wát er op staat is wel is waar voor den voorbij rijdenden automobilist — zelfs bij een snelheid van 20 K.M. — absoluut niet te lezen, zóó klein en dicht bijeen staan de letters van de in Nederlandsche taal gestelden tekst, doch dat doet niet ter zake.

De waarschuwingsborden *staan* er: de Justitie kan thans straffen en corrigeerend optreden.

Maar nu de praktijk!

Thans heeft het er inderdaad van of alle snelheidsmaniakken over den weg zijn losgelaten. Het schijnt wel of iedereen haast maakt zich te laten bekeuren, evenwel er gebeurt niets van dien aard.

Vooral de autobussen jakkeren maar raak!

Onlangs reden wij van Soekaboemi naar Bandoeng in een vaartje, welke nimmer het toegestane maximum overschreed. Voortdurend werden wij door meeleggers gepasseerd. Autobussen raasden over den weg... 60... 70 K.M.! Rammelend, hortend, springend! Wij troffen onderweg 6 „bussen", welke averij hadden en niet verder konden, waaronder er waren met gekraakte zijen achterwanden. Eenmaal twee van die gevaarten tegen elkander, midden op den weg, zoodat men bijna niet passeeren kon!

Een en ander wijst erop, dat er nog niet, op uitgebreide schaal, tegen dat gejakker wordt opgetreden. Waarom eigenlijk niet?

Na den Moord op de Assistenten.

Het *Soer. Hbl.* verneemt nader uit Bandjermasin dat volgens nadere berichten uit Loakoeloe thans alles rustig is. In verband met het gedeprimeerd moreel der Europeanen blijven voorloopig 12 soldaten onder een sergeant ter plaatse.

De mijn Loa Koeloe, gelegen bij Samarinda, waarin het drama zich afspeelde, behoort aan de Oost-Borneo-Mij., wier vertegenwoordiger te Soerabaja gevestigd is, die Zaterdag j.l. slechts een kort bericht terzake ontving, meldt het *A.I.D.*

De overleden Van Schijndel die 1 Nov. 1889 te Schijndel in N. Brabant werd geboren, is in 1918 voor den dienst van den mijnbouw uit gezonden, was sinds 1920 bij de mijn in dienst en bekleedde den rang van hoofdopzichter. Vroeger was hij bij de (gouvernements-) Ombilin-mijnen werkzaam.

Wijlen Schillings en de heer Voltman waren op Loa Koeloe onder-opzichter. De eerste werd het vorig jaar pas uitgezonden en was te voren als jong opzichter werkzaam bij de staatsmijnen in Limburg.

De Oost. Borneo-Maatschappij ontving een telegram, waaruit blijkt dat, nadat de Javanen en de reeds bij de onderneming werkende Chineezen naar de mijn waren, aan dertig nieuwe Chineezen werd meegedeeld, dat zij moesten opkomen in de tweede ploeg, waarop plotseling, zonder eenige aanleiding, een dezer te midden van de argeloos pratende opzichters sprong. Van Schijndel en Schillings kregen geheel onverwacht met een lang mes steken in het onderlijf. Gedurende de steekpartij drongen de andere Chineezen op en wierpen flesschen en steenen naar de opzichters. Voltmann, die den moordenaar achterna liep, kreeg een slag met een flesch op het hoofd. Hij werd daardoor licht gewond.

De moordenaar is gearresteerd.

Zoutverkoop West-Java.

De ontvangsten van den zoutverkoop in de provincie West-Java bedroegen over:

Dec.	1929	f	285.971,35
„	1928	„	306.331,36
Januari t/m „	1929	„	3.624.814,39
„ „ „	1928	„	3.639.048,69

STADSNIEUWS.

DE GROOTE OPIUMSMOKKEL.

Voor f 225.000 aangehaald.

Naar wij vernemen is bij de groote opiumaanhaling te Tandjong Priok tot dusver reeds 5.000 thail bereid en 320 Engelsch pond ruw opium in beslag genomen.

Het laatste komt overeen met 2400 thail bereid opium.

In totaal zijn thans reeds ongeveer 100 vaten onderzocht, zoodat nog een even groote partij te onderzoeken blijft.

Het reeds aangehaalde opium vertegenwoordigt een waarde van f 225.000.

Men verwacht, dat er nog een 800 thail gevonden zal worden.

Het bereide opium was verpakt in blikjes van 1 thail, het ruwe opium in grootere blikken, elk van 1 Eng. pond.

De geheele thans aangehaalde hoeveelheid opium is gevonden in 15 à 16 van de reeds onderzochte 100 vaten.

De premie.

Omtrent de premie, welke den ontdekker van dezen grooten smokkel, den verificateur Rancuret, zal toevallen, staat nog niets vast. Dit in tegenstelling tot de gisteren hieromtrent gemelde berichten.

Wel is de z.g. opiumpremie bepaald op f 4,— per thail, doch het bedrag, dat de betrokken landsdienaar ontvangt wordt vastgesteld door den resident, hoofd van plaatselijk bestuur, eventueel in overleg met het hoofd van den Dienst der Opium regie.

Hoeveel de heer Rancuret ontvangen zal, staat dus nog niet vast.

Britsch Consul-generaal.

De waarnemend consul-generaal van Engeland, de heer Fitzmaurice, vertrekt 27 dezer uit Medan naar Batavia, meldt de *Deli Ct.* De plaatsvervangend consul te Medan Henderson arriveert daar 21 dezer.

De K.N.I.L.M. in December 1929.

Men schrijft ons:

De K. N. I. L. M. sloot het jaar 1929 met gunstige cijfers. Ondanks het feit, dat er in December door de feestdagen slechts 24 vliegdagen waren, werden in totaal vervoerd *1510 passagiers.*

De gespecificeerde cijfers zijn als volgt:

Batavia—Bandoeng 366, dubbeldaagsche dienst; Bandoeng—Batavia 358, dubbeldaagsche dienst.

Batavia — Semarang — Soerabaja 165, een-maal-daagsche dienst; Soerabaja—Semarang—Batavia 159, een-maal-daagsche dienst.

Batavia—Palembang 25, wekelijksche dienst; Palembang — Batavia 31 wekelijksche dienst.

Rond- en Extravluchten 406.

Een verheugend verschijnsel is de toename op de Batavia—Semarang—Soerabajalijn. Een gemiddelde van 6 passagiers per toestel voor de 2de maand van exploitatie geeft ongetwijfeld reden tot tevredenheid. Dit was, de groote belangstelling voor de rondvluchten te Soerabaja in aanmerking genomen, eigenlijk wel te verwachten. Het doel toch van deze rondvluchten is, o.a. om aan velen den luchtdoop te geven en hen zoodoende voor het regelmatig verkeer te winnen.

In totaal werden gemaakt 158 lijnvluchten met een dienstregelmaat van 100 pct.

Het vrachtvervoer bedroeg 5517 KG, het postvervoer 382 KG, d.i. bijna 27000 brieven.

Ongetwijfeld is de groote toename van het postvervoer te danken aan de door het Postbestuur genomen maatregelen, waardoor de luchtpost kort na aankomst der vliegtuigen besteld wordt.

Het Centraal Kantoor voor de Statistiek.

In de memorie van toelichting op de hoofdbegrooting voor 1929 is medegedeeld, dat het bestaande Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden met een verdiepingsgebouw zou worden uitgebreid om in de behoefte aan meer ruimte te voorzien.

Aangezien daaraan o.a. de bezwaren verbonden bleken, dat geen terrein beschikbaar zou zijn voor nadere uitbreiding en evenmin een oplossing werd verkregen voor de huisvesting van het kantoor voor de Volkstelling, is ten slotte van bedoeld plan afgezien.

In de definitieve huisvesting van het Kantoor voor de Statistiek is inmiddels voorzien door den aankoop van een perceel aan den Schoolweg en de oprichting van een nieuw gebouw op het erf daarvan, waardoor voormelde bezwaren volkomen konden worden ondervangen.

De totale kosten van dit gebouw worden—naar wij in de aanvullingsbegrooting lezen — geraamd op f 143.000.

Aanrijding.

Gistermiddag tegen half 5 heeft op het kruispunt Tanah Abang—Museumlaan een zware botsing plaats gehad tusschen een autobus en een taxi.

Beide voertuigen werden zwaar beschadigd.

Van de passagiers in de autobus werd een hadji licht gewond, terwijl een Chinees, die in de taxi zat, eveneens niet ernstig verwond werd.

BIOSCOPEN.

Capitol.

„Ga, red mijn dochter, en sterf dan!"

En de „hij" gaat, redt de „zij" en.... kiest van de twee kwaden het minste en trouwt haar. Maar eerst, nadat hij eenigen tijd in den lappenmand heeft gelegen en zij met chirurgische behendigheid is bijgewerkt, wat noodig was na de redding.

De titel „Moulin Rouge" dankt de film aan de Moulin Rouge waar Olga Tchekova als een Mistinguette fungeert. Ze is moeder van een „snoezig" meisje, dat verliefd wordt op een ingenieur. Deze ingenieur heeft z'n liefde echter nog niet stevig gefundeerd, en hij schijnt z'n schoonmoeder ook niet zoo zonder bekoring te vinden.

Maar na de Caesariaansche uitroep van zijn schoonmoeder in spé, „ga, red en sterf!" komt alles in orde. Tenminste tusschen de „hij" en de „zij". Schoonmoeder, de Paljas-figuur in modern toilet, blijft de gevierde Parysiana van de Moulin Rouge.

Wij hebben nog wel niets verteld van den puriteinschen vader van de hij, die verliefd wordt op een zakdoekje van Parysiana en haar... niet trouwt — hoe is dat mogelijk op een film! — maar die edelman heeft zoo'n mooi kasteel, dat 't de moeite waard is dit te gaan zien.

Men ziet overigens wel uit deze korte bespreking, dat het verhaal een voldoende climax van dramatische momenten inhoudt om het in zijn geheel te maken tot een productie, die wel in staat is de aandacht ononderbroken gaande te houden.

Na deze film treden in het Capitol de leden van den troep Mariani op. Zij zingen, dansen en vertoonen „The Gypsy Caravan". Er zijn zeer bekoorlijke zigeunerinnetjes bij en de prima ballerina, signorina Vera, demonstreert op niet onverdienstelijke wijze de danskunst der zigeuners.

W. A. van Cuyck.

De heer W.A. van Cuyck, lid der directie van de Ned. Ind. Escompto-Maatschappij, herdenkt heden den dag, waarop hij vóór 35 jaar in dienst dezer bankinstelling trad.

Niettegenstaande — ongetwijfeld op verzoek van den jubilaris zelf—aan deze herdenking geen officiëel feestelijk cachet gegeven wordt, zal het de heer Van Cuyck heden stellig niet aan bewijzen van belangstelling ontbreken.

Niet alleen in Bank- en handelskringen telt de heer Van Cuyck zijn vrienden. Ook velen buiten die kringen rekenen zich daar gaarne onder. En dit is voor een niet gering deel te danken aan het — zij het veelal bescheidenlijk achter de schermen verrichte — maatschappelijke werk, dat de heer Van Cuyck gedurende zijn langdurig verblijf hier ter stede ten bate van heel wat instellingen in de hoofdstad gedaan heeft.

Inval in een Dobbelhuis.

Door de politie werd gisteravond tegen 10 uur een inval gedaan in een Chineesche woning op Kebon Djeroek, Weltevreden, waar volgens binnengekomen spionnenberichten gelegenheid werd gegeven, tot dobbelen.

De overvallers hadden succes. Er waren in het huis 13 bezoekers aan het dobbelen.

Men kan zich de consternatie onder de gasten voorstellen toen plotseling de politie verscheen en tot de noodige arrestaties overging.

In aansluiting hierop vernemen wij dat het de politie ook gelukte op Passar Baroe twee Chineezen te arresteeren, die gelegenheid hadden gegeven om met het verboden tjapdjiki-spel een kansje te wagen.

Museum van Beeldende Kunsten.

Bij Gouv. besluit zijn goedgekeurd de statuten van de Stichting „Museum van Beeldende Kunsten" te Batavia.

Hulp noodig!

Zuster Goudsmit wekt het Bataviasche publiek op om iets bij te dragen — hetzij in natura, hetzij in contanten — tot leniging van den nood waarin het echtpaar verkeert dat zijn huisje bij den jongsten brand op Menteng met den grond gelijk zag maken. Alle huisraad, al het beddegoed, is verloren gegaan. Zuster Goudsmit's voorraad kleeren, enz., is geheel uitgeput waarom zij een beroep doet op een ieder die iets ter beschikking heeft. In het bijzonder roept zij de hulp in van hen die begaan zijn met het lot van bovengenoemde familie. Uit een schamel pensioentje moet het huishouden, dat vier kinderen telt, rondkomen.

De Aanrijding op Menteng.

Het meisje Jansen, dat gisteren op de hoek van Parapatan — Menteng door een auto werd overreden, maakt het iets beter. Haar toestand is echter nog zeer precair.

Botsing.

Op Bidara Tjina had een aanrijding plaats tusschen een auto bestuurd door den Inlander A. wonende Gang Tandj. Lengkong te Meester-Cornelis en den wielrijder S. wonende Kebon Nanas eveneens te Meester-Cornelis. Laatstgenoemde werd zoodanig verwond, dat hij in de C.B.Z. moest worden opgenomen. Beiden hadden schuld.

Het Emmahavenplan.

In aansluiting op het vroegere bericht over de door de 's Lands baggerdienst aangevangen werkzaamheden in Emmahaven, als voorbereiding tot het groote plan, den eigenlijken steigerbouw, welk werk zou worden uitbesteed, verneemt Aneta dat thans de inschrijving voor deze uitvoering heeft plaats gehad, en wel bij uitnoodiging aan bepaalde bouwmaatschappijen.

De inschrijvers waren Sitzen en Louzala, de Nedam, de Holl. Beton Mij, en het bouwbureau Volker.

Aan de Bouw-mij. Sitzen en Louzada is verzocht ter plaatse een proefheiïng te doen, opdat daaruit te concludeeren valt, of het project ongewijzigd zal kunnen worden uitgevoerd.

Indien geen al te groote wijzigingen in het plan noodig zijn, zal de steigerbouw alleen reeds f 634 000 kosten.

De steiger, die zooals bekend, een lengte zal krijgen van 190 meter, zal 45 meter breed worden, terwijl de loods daarop 180 meter lang zal zijn en 25 meter breed.

Verder zal de steiger 2 ligplaatsen hebben voor diepgaande schepen, aan weerszijden, en 2 kadestrooken van 10 meter, terwijl het geheel zal aansluiten op een door opspuiting van grond, te vormen plateautje.

De proefheiïng zal binnenkort aanvangen, terwijl de steigerbouw, in Mei a.s. tot een begin van uitvoering zal komen.

Indien er niets tusschenbeide komt kan tegen Augustus van het volgend jaar het werk gereed zijn.

Brand.

Ten huize van een Inlander te Petodjo brak brand uit. Het huis werd gedeeltelijk in de asch gelegd. De oorzaak is nog niet bekend; de brandweer bluschte den brand.

Diefstal.

Ten huize van een Inl. vrouw te Gg. Karet alhier had een diefstal door verbreking plaats, waarbij werden ontvreemd lijfgoederen ter waarde van f 32,25 De daders zijn onbekend.

GEMENGD NIEUWS.

Wo man Singt.....

Somewhere op Java ligt een plaats, die als gemeente eerst op Januari 1930 stadsgemeente is geworden. Evenals alle andere gemeenten in Indië wordt ook de hierbedoelde gemeente bestuurd door een gemeenteraad. Niks bijzonders, zult U zeggen, geachte lezer. Inderdaad. In dien gemeenteraad zat een mijnheer, die zich erg aangetrokken gevoelde tot de Christelijke gemeente. Ook niks bijzonders. Die mijnheer was erg zanglustig en richtte een Christelijke zangvereeniging op. Nog niks bijzonders. Van die Christelijk zangvereeniging moesten (let wel, moesten) deel uitmaken de rechtstreeks aan hem ondergeschikte ambtenaren (geen gemeente-ambtenaren, hoor!) en die moesten Vrijdagavonds van heinde en ver op het appèl komen, om hun stichtelijke liederen in koor te doen hooren. Dat zij van die vereeniging deel moesten uitmaken, is wel al wat bijzonders. Het hoofd van de gemeente ging en een ander hoofd kwam. Dit laatste hoofd, deze nieuwe burgervader, had ook veel gevoel voor zang blijkbaar, want hij schaarde zich onder de scharen, die Vrijdagsavonds hare Christelijke vooiskens deden hooren.

Toch kwam ons geachte raadslidzanger of zingend raadslid blijkbaar nog krachten te kort in zijn Christelijk zangkoor. En natuurlijk, waar de burgervader zoo'n goed voorbeeld gaf, lag het voor de hand, dat diens ondergeschikten zouden moeten volgen. Dies toog de voor de Godin der zang knielende vroede vader naar het kantoor van gemeentewerken, om krachten te werven voor zijn zangvereeniging. Het ligt voor de hand, dat je daar dergelijke zanglustigen het eerst vindt, en ik twijfel er geen oogenblik aan dat, wanneer in ons schoone Batavia een der vroede vaderen zijn muzikale neigingen zou willen botvieren op dezelfde wijze als het hierbedoeld raadslid dat placht te doen, burgemeester Meyroos hem stellig en zeker ook naar den dienst van gemeentewerken zou verwijzen, want bij den reinigingsdienst vindt men onder de koelies beslist materiaal genoeg voor een flinke jazz-band; die kerels zijn immers gewoon, met leege blikken lawaai te maken.

Nu komt er iets bijzonders. De directeur van gemeentewerken in bedoelde veelbesproken plaats beweerde geen Carusoaspiratie te hebben, en was van oordeel, dat zijn geluid aan de Christelijke vooiskens bepaald afbreuk zou doen. Dies wenschte hij niet in het zoo machtige Christelijke zangkoor opgenomen te worden. Ja, geachte lezer, een machtig Christelijk zangkoor zoo machtig toch, dat het zoover wist te brengen, dat een van zijn zingende technici maar directeur van gemeentewerken moest worden en in de plaats moest komen van den tegenwoordigen leider van dien dienst, die het had durven bestaan, om geen Christelijke zanger te willen worden. Zoo'n man, die niet zingen wil, kan natuurlijk niet aan het hoofd van den dienst van Gemeentewerken staan: daarvoor is hij ongeschikt, dat ligt voor de hand. Dit bleek dan ook weldra, want een door den burgervader benoemde commissie (men zegt „eenzijdige" commissie; „men" zegt echter zoo veel nietwaar buurvrouw?) verklaarde den directeur van gemeentewerken met bekwamen spoed absoluut ongeschikt. Dat ongeschikt verklaren geschiedde op punten; 't lijkt wel een bokswedstrijd of zooiets on-Christelijks.

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

Capitol: „Moulin Rouge".
Globe Bioscoop: „Zijn Geluksster."
Deca-park: „De Drake-Moordzaak."
Kramat-theater: „Het Mysterie der 3 Koekoeksklokken".

Stadsschouwburg.

Zaterdag: „Phyllis".

BANDOENG.

Bioscopen.

Woensdag 8 Januari.

Concordia-Bioscoop: „De Gesluierde Vrouw".
Luxor: „De Zonden des Vaders."
Oriental: „De Ruiters der Duisternis".

Societeit „Ons Genoegen".

18 Jan. Zaal verhuurd aan N.I.P.O.
19 „ Matinée, 11 uur 30 v.m.
25 „ Zaal verhuurd aan Black and White.
26 „ Matinée, 11 uur 30 v.m.
1 Febr. Pierrot- en Pierrettebal om fraaie prijzen. Andere kostuums zijn toegelaten, doch komen niet voor een prijs in aanmerking.

WEERBERICHT.

(Van het Kon. Magn. en Met. Observ.)

Geregistreerde regenval hedenmorgen 7 uur: nihil.

Geregistreerde temperatuur hedenmiddag 12 uur: 32,4° C.

PERSONALIA.

Aan den 1en commies bij het departement van Landbouw G.R. Messerschmidt, is wegens langdurigen dienst, een jaar verlof verleend naar Europa, met ingang van 10 Juli 1930.

*

Benoemd: tot opperhoutvester en ter beschikking gesteld van het hoofd van het djatibedrijf J.A. de Boer, van buitenlandsch verlof terugverwacht;

tot houtvester bij het boschwezen en ter beschikking gesteld van den adviseur der bosschen in de buitengewesten ir. H.G.W. Meys; tot adspirant borscharchitect bij het boschwezen R. Soenggono, R. Arismoenandar, R. Martojo, M. Soetarjo en Soekowon, allen tijd belast met genoemde betrekking; tot adspirant opzichter bij het boschwezen R. Asgar, R.E. Asikin, M. Loewito en M. Koestio, allen tijd. belast met gen. betrekking.

*

De wd. herijker Ch. O. Cloesmeyer, is van Semarang naar Soerakarta overgeplaatst.

*

De benoemde controleur der Zoutregie A.L.L. Verdam, is belast met het beheer van het doorvoerpakhuis te Tandjoengperak (Soerabaja)

*

De machinist 1e kl. bij de zoutverpakking R.O. Cuss, is te Kalianget geplaatst.

*

Over te plaatsen van het Landspandhuis te 1. Bangkalan naar dat te Modjoagoeng (Modjokerto) den beheerder 2e kl. J.N. Pedersen, 2. Modjoangoeng (Modjokerto) naar dat te Bangkalan den beheerder 2e kl. W.A.A. Meijer.

In een geheime raadsvergadering, waarin 4½ uur werd gepraat (neen lezer, er werd niet gezongen, hoor) werd deze ongeschiktheid nader onder de loupe genomen. De meerderheid van den raad dacht echter anders over de geschiktheid van den nietzanglustigen directeur van gemeentewerken; die meerderheid besloot dezen directeur niet ongeschikt te verklaren en niet wegens ongeschiktheid te ontslaan.

Ergo, de directeur van gemeentewerken blijft en de zingende technicus, die voor zijn zang bijna het directeursschap had verworven (het was hem althans door het raadslid-zanger toegezegd) blijft van dat hoogere baantje „koud", zooals men dat technisch uitdrukt.

Het hierbovenstaand verhaal werd mij door den betrokkene zelf gedaan en geen enkele reden bestaat er, om aan de waarheid er van te twijfelen. Waar het niet willen zingen toch al niet kan toe leiden. Toch opent een gemeente, waar dergelijke zanglustigen onder de raadsleden leven, wel aardige perspectieven voor ons ambtenarencorps, zal er toe brengen, om ons wat meer op het zingen toe te leggen, en

Wer nicht liebt Wein, Weib und Gesang,
Der bleibt ein Nar sein Leben lang.

Ik zie dan ook al tegemoet de volgende advertentie:

De gemeente Weleri roept op een hoofd van den technischen dienst.

Eischen: gladgeschoren gezicht, puriteinsch voorkomen en einddiploma zangschool of conservatoire.

Het opent ook voor de vereeniging „Locale Belangen" aardige perspectieven. Die jaarlijksche congressen met de soms zoo vervelende discussie over prae-advies zus of zoo, zouden belangrijk aan aantrekkelijkheid kunnen winnen, wanneer besloten kon worden tot het geven van een zanguitvoering door zanglustige vroede burgervaderen. Een congres onder het motto;

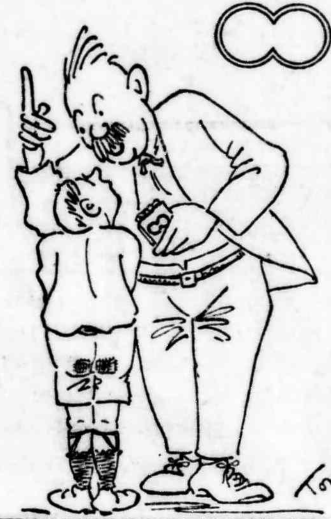
Kun je zingen, zing dan mee.

(De Locale Ambtenaar).

Magneetjes Trekken!

Ondertrouwd?
en „dus" plannen voor
'N HEMEL OP AARDE?
Denk erom, dat zal zonder
FLIT
niet gaan, in den Oost.

52dag

Onthoud, mijn zoon, wat vader zegt:
Het rooken is voor jongens slecht!
Dus rook per dag niet meer dan drie -
En dan alléén MAC GILLAVRY!

2313

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:

F. H. HELLENDOORN
Administrateur van Dajeuh Manggoeng Garoet.
en
E. J. VAN SCHOUWENBURG.

Het huwelijk zal worden voltrokken op 15 Januari te VELP, Gelderland, Hoogeweg 2A. 2321

Eenige algemeene kennisgeving.

Heden overleed zacht en kalm onze dierbare Moeder, Behuwd- en Grootmoeder

Mevrouw de Weduwe
G. F. C. PALMER VAN DEN BROEK
geb. van Slooten

W. F. PALMER VAN DEN BROEK Atjeh.
H. C. STOBBE-Palmer van den Broek Weltevreden.
D. STOBBE Rotterdam.
A. PALMER VAN DEN BROEK-Rohr Atjeh.
LINEKE, WILLY en DORINTJE STOBBE.

Tjemaralaan 14
Weltevreden, 14 Januari 1930. 2329

De Heer en Mevrouw
MEIJER RANNEFT-Twiss
zullen gaarne op DONDERDAG 16 dezer bezoeken ontvangen tusschen 7 en 9 uur 's avonds in het gebouw van den VOLKSRAAD.
Kleeding licht. 2322

BOEKHANDEL O.B.U.Z.

Gang Passer Baroe 7 Tel. 1708 Weltevreden
Onze Voorraad bestaat momenteel uit méér dan 50 duizend meest wetenschappelijke boekwerken op allerlei gebied.
In- en Verkoop.
Billijke Prijzen.
De Directeur
6mwv H. D. van ZOELEN.

Jenne

Eet Jenne's Brood.
Bereid met zuivere Hollandsche Koningsgist.

Het geeft U gezondheid en kracht.
Abonnementen worden gaarne aangenomen aan ons filiaal.

TOKO H. JENNE & Co.
Noordwijk
2339 Tel. Wl. 2000 en 1228

N. V. MARMARA CEMENT TEGELFABRIEK
J.S. MAUL
WELTEVREDEN, GANG BATOE
Telefoon 356 Welt.
w 18

TANDARTS **HAAGSMA**
PRAKTIJK HERVAT.
2335

Dr. H. A. J. LARET
Arts
uitsluitend voor oor-, neus- en keelziekten
heeft de praktijk hervat.
2316 Djamboelaan 8, tel. Wlt. 2507.

M. SPIER
173w **Arts**
voor algemeene Praktijk.
Spreekuur van 8 — 9.30 v.m.
van 5 — 6.30 n.m.
Matramanweg 112 Tel. Mr. Cornelis 88

Mevr. M. W. G. M. BEEKMAN-Vuurmans
TANDARTS.
Palmenlaan 47, Tel. Mtg. 47
Spreekuren: van 8—9 v.m. en 5—6 n.m. en volgens afspraak. 2312

Mevr. M. MARKUS-Lindeman
TANDARTS.
Mampangweg 47
Telf. Mtg. 999
Spreekuren: 7 — 9 u. v.m
5 — 6.30 u. n.m.
2311

TOEN
de fa. Azijnman in 1872 haar eerste fabriek opende, waren er reeds tal van goede sigaren op de markt en toch werd de verschijning der „ANTONIO" SIGAREN door kenners met vreugde begroet!
THANS
is de concurrentie veel grooter nog dan destijds, maar ondanks dat beweren echte sigarenrookers, dat geen enkel ander merk haalt bij „ANTONIO" SIGAREN

OCTAVE
2305

HEDEN KIJKAVOND
EN
MORGEN VENDUTIE
in een huis
GANG KETAPANG No. 1

Franzen & Co.
2332

John Pryce & Co
Bat. 32 & 72 — Welt. 395.

VENDUTIE
op VRIJDAG 17 JAN. 1930
Kijkavond: Donderdag 5-8 u. n.m.
ten huize van den WelEdG. Heer
J. L. SCHOUTETEN
Goentoerweg 16.
Specificatie:
rottan zitje, lampenkappen, *houten en koperen schemerlampen*, FAUTEUILS, *rooktafel*, portières, *rustbank*, WIT GELAKT SLAAPKAMER-AMEUBLEMENT w.o. triple miroir enz., EETKAMER-AMEUBLEMENT, *eetservies en glaswerk*, Senking gasfornuis enz. enz. 2338

Verkrijgbaar:
Het Inlandsch Reglement
en
De Revisiebepalingen v/h Reglement op de Strafvordering
door
Mr. F. H. POSER
bij
J. P. REGNIER & Co.
Djamboelaan 29 — Weltevreden
en bij den boekhandel. 2297

DAMES
De echte CAPSULES van Dr JORET & HOMOLLE
GENEZEN: Vertraging, Pijnen en Wegblijven der Maandstonden.
Phie SEGUIN, 165, Rue St Honoré, Parijs, & alle Apotheken
2303

GERUCHTEN
OPENING VAN EEN NIEUW HOTEL „DE SPAANSCHE KAPER"
Er wordt verteld, dat vermoedelijk op 19 dezer de opening van het nieuwe hotel feestelijk zal plaats hebben. Wie kan ons nader hieromtrent inlichten? Brieven: Nieuw Hotel p/a ANETA. 2294

BOEKHANDEL
H. TIMMERMANS
WELTEVREDEN,
Laan de Bruin Kops 6, Tel. 2638 Wl.

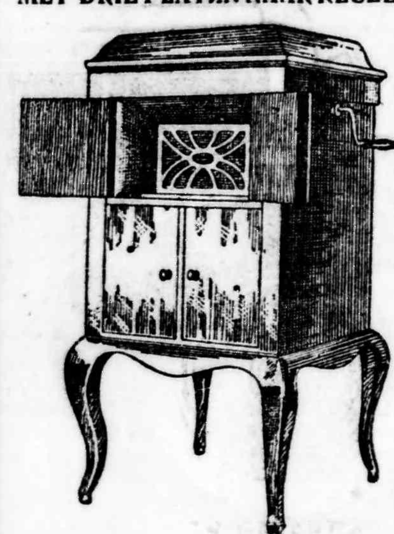
Ontvangen:
Zonneschijntjes deel XIII t/m XVI
per deel f 2.40
Deze boeken zijn keurig geïllustreerd en bevatten een schat van verhalen voor kinderen van 8 tot 12 jaar.
Een pracht jongensboek voor jongens van 12 tot 15 jaar
HERBERT STRANG Sultan Jim geb. f 3.50
Nog voorhanden enkele ex. van
Het Jongensjaarboek 6e jaar geb. f 4.70
Het Meisjesjaarboek 4e jaar
6w geb. f 4.70

DE
DRUKKERIJ
EMMINK
WELTEVREDEN
KWALITEITSDRUKWERK
VOOR
HANDEL EN CULTURES
223w

Auto-Reparatie-Atelier „VULCAIN."
TANAH ABANG WEST No. 6, WELTEVREDEN, TELEFOON 465.

Ons atelier staat onder leiding van een **prima Europeesch vakman** met jarenlange ervaring in de Automobiel-fabrieken in Europa.
Aan onze **Duco-installatie** is een **expert** verbonden, waardoor wij in de gelegenheid zijn **al ons ducowerk te garandeeren.**
Alle reparaties, hoe klein ook, worden gegarandeerd.
1819

DE „PARLA" GRAMOFOON
MET DRIE PLATEN NAAR KEUZE

MET EEN JAAR GARANTIE.
Gegarandeerd Zwitsersch fabrikaat!
Model A Contant f 185.—
op termijn f 210.—
1e storting f 20.—
verder f 12.50 p.m.
Model B Contant f 125.—
op termijn f 150.—
1e storting f 15.—
verder f 10— p.m.
LEVERING OVER GEHEEL NED.-INDIE.
EDISON-BELL-KRONTJONG-PLATEN
Zijn geliefd bij iedereen;
Velen spoeden zich met haaste
Naar de PARLA-toko heen!
KRONTJONG TOEGOE,
KRONTJONG BANDAN
Klinken zuiver, op mijn woord!
SERENATA ORIENTALE
Heeft reeds vaak mijn hart bekoord!
NONA MANIS, RAMBOET HITAM
Zag ik reeds als kind zoo graag;
MEISJELIEF, Uw PANTOEN BANDAN
Klinkt bijzonder mooi vandaag!
DJOELA-DJOELI BINTANG TIGA
Ruischt er door den tropennacht;
't Manelicht druipt door de boomen,
Palmenloover lispelt zacht....
Hoort onze Edison Bell KRONTJONG platen.
Gramofoonhandel „PARLA"
WELTEVREDEN BANDOENG
Postweg Noord 11 Bragaweg 65.
Telef. 750. Telef. 1188
172w

6229

Het College van Gedeputeerden van den Provincialen Raad van Oost Java roept sollicitanten op voor de betrekking van:
REFERENDARIS
bij de onderafdeeling „Wetgeving en Juridische Zaken" der Provinciale Secretarie te Soerabaja.
Eisch van aanstelling:
Mr. in de Rechten en minstens 5 jaar dienst, waarvoor ook geëigende voorpraktijk in aanmerking kan worden gebracht.
Bezoldiging volgens B.B.L. Schaal C 20 Kolom II. 2327
Verzoekschriften op gezegeld papier van f 1.50 vergezeld van dienststaat en getuigschriften in te dienen vóór 1 Februari 1930.

Te koop ondershands
een bilik huisje
met dito paviljoen zoomede
een geitenstal
staande op Gemeentegrond (perceelen Nos. 119, 120 en 121) en gelegen achter de huizen Nos. 78, 80 en 82 Matramanweg Meester-Cornelis. Schriftelijke biedingen in te die en uiterlijk 20 Januari a.s. bij de Weeskamer Molenvliet O. 7 Weltevreden. 2334

HUIS TE KOOP:
4 kamers, voor-, binnen- en (gesloten) achtergalerij; garage. Eigendomsgrond 2350 vierk. Meter, met veel boomen. **Prijs f 17.000,—**
Passerstraat 153 Meester-Cornelis.
2315

Eigenaren & Verhuurders van
„TE HUUR KOMENDE PERCEELEN"
Geeft Uwe huizen, kantoren, winkels en pakhuizen ten verkoop en verhuur op aan het OUDSTE WONINGBUREAU ter plaatse. Vlotte afwikkeling. Prima referenties!
Administreeren van Vaste Goederen.
MAKELAARSKANTOOR F. W. VAN GENDEREN
Beëedigd Makelaar. 158w
Afdeeling WONINGBUREAU
Postweg N. 19 Tel. 2182—2183 Welt.

Vraagt uitsluitend onze
BROODEN en BANKETTEN.
Voedzaam en lekker.
Voorheen Maison Th. VOGELPOEL
Matramanweg 81, 83, 85, 87, Telefoon 558 en 390 Mr.-Corn.
Steeds onder contrôle van den Gezondheidsdienst.
2313

Ja, Patria-kwaliteit is iets bijzonders!
Dat komt, omdat PATRIA de eenige groote fabriek in Holland is, die uitsluitend biscuits maakt.
Kent ge het blikje PATRIA ROYAL-DESSERT? Hierin vindt ge achttien verschillende biscuit-soorten, die niet alleen apart van model, maar ook verschillend van smaak zijn.
Hierboven op halve grootte drie der soorten, t. w. BUTTER FLOWER, ZAMPA en FLORA.
ROYAL-DESSERT
PATRIA
PATRIA-PRIMA
AMSTERDAM
2333 Importeurs: E. DUNLOP & Co.

Laat Uw rottan meubelen spuiten met
STEELCOTE RUBBER VERF
Laat gegarandeerd niet af of bladert niet. Wordt in iedere gewenschte kleur afgeleverd. Prijs per stel 4 stoelen en tafel
vanaf **f 15.—**
Wordt gratis afgehaald.
MOTORS Ltd.
Koningsplein Zuid 12, Telef. Wl. 2302.
2337

A. TER BRAAK TANDARTS
Rijks Univ. Utrecht
MENTENG 42. WELTEVREDEN TEL. WL. 1383.
Heckolith Prothesen voor 't eerst in Indië in ons Laboratorium vervaardigd.
Spreekuren v.m. van 7.30 — 10 en n.m. van 5 — 7 29 nwz

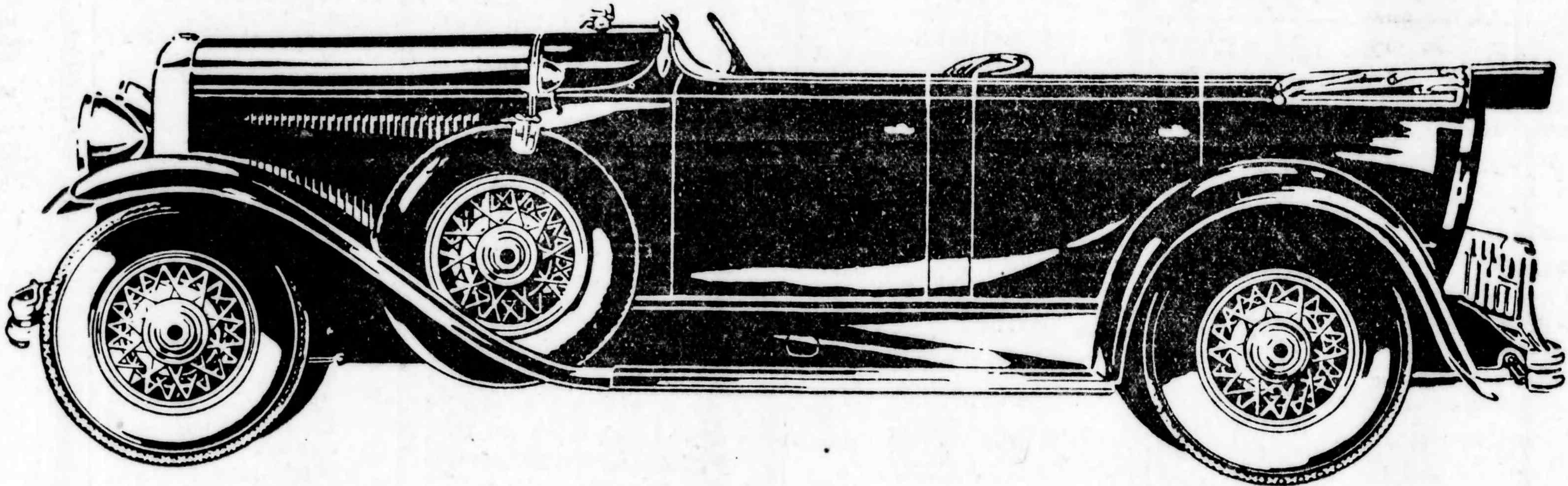
J. A. M. J. **JENNISSEN**
Moniteur de la clinique urologique de Necker Paris
UITSLUITEND
Algemeen chirurg en Vrouwenarts en speciaal voor Blaas- en Nierziekten.
Spreekuren op werkdagen (behalve Zaterdag n.m.)
v.m. 8 — 9
n.m. 5 — 6 en volgens afspraak.
Entree Gondangdia 14. Telefoon Wlt. 2250. 2309

REO en MORRIS
munten uit door hun
LANGE LEVENSDUUR
en
GERINGE ONDERHOUDSKOSTEN
Berekening van Exploitatiekosten wordt op aanvraag gaarne verstrekt.
De Importeurs:
AUTOMOBIEL- & MOTORHANDEL „DE MAGNEET".
AGENTEN:
K. DE WIT — Soekaboemi.
Autohandel v/h E. JOPPE — Bandoeng.
200w

LEVENSVERZEKERING MAATSCHAPPIJ
„ARNHEM"
WELTEVREDEN.
2054
Nog beschikbaar enkele **Ruime Frissche Kantoorlokalen**
in diverse afmetingen vanaf f 30.— 's maands.
Electrisch licht beschikbaar.

PRODUCT VAN GENERAL MOTORS

Ter introductie van Buick

Den Nieuwen BUICK

NIEUWE **Fisher stijl** ... *NIEUWE,* **8% krachtiger motor** ... *NIEUWE* **mechanische servo-remmen** ... *NIEUWE* **stuurinrichting** ... *NIEUWE* **stuurschokdemper** ... *NIEUWE,* **dubbelwerkende schokbrekers** ... *NIEUW,* **niet-verblindend windscherm.**

De nieuwe Buick kopkleppen-motor

De voortreffelijke 'nieuwe Buick motor met kleppen in-kop ontwikkelt 8% meer P.K. en geeft den wagen een hoogere maximum-snelheid. De motor in de 3.35 M. wielbasis modellen ontwikkelt 99 P.K., die in de 3 M. wielbasis modellen ruim 80½ P.K. En deze opvoering van het motorvermogen werd verkregen zonder toename van het benzineverbruik.

Nieuwe, gecontroleerde en afgesloten mechanische servo-remmen.

Buick's nieuwe mechanische servoremmen zijn van het inwendig uitzettende type, water- en stofdicht afgesloten. Deze remmen werken zgn. „zelfbekrachtigend", hetgeen wil zeggen, dat het remeffect door den wagen zelf wordt opgevoerd.

Nieuwe, langere veeren — met nieuwe, dubbelwerkende Lovejoy hydraulische schokbrekers.

De nieuwe Buick verschaft 'verrukkelijk, tot dusverre ongekend rij-comfort, en wel wegens de voortreffelijke functionneering zijner nieuwe, langere achterveeren en nieuwe, Lovejoy dubbelwerkende hydraulische schokbrekers.

Hierdoor wordt de verticale beweging van den wagen in de beide richtingen gelimiteerd, de dubbelwerkende schokbrekers gaan het opgooien zoowel als het te ver doorveeren van den wagen tegen.

Nieuwe stuurschokdemper — Nieuwe stuurinrichting.

De nieuwe Buick worm en-rolschijf type stuurinrichting, tezamen met de nieuwe Buick stuurschokdemper, welke laatste belet dat weg-schokken van de wielen naar het stuurwiel worden overgebracht, verschaft ongeëvenaard stuurgemak, op alle wegen en in elk terrein.

Het nieuwe Fisher niet-verblindend windscherm.

Het nieuwe Fisher anti-verblinding windscherm bewijst onschatbare diensten op avondritten, daar het alle inkomende lichtstralen van tegenkomende wagens, etc., buiten bestuurders gezichtsveld terugkaatst.

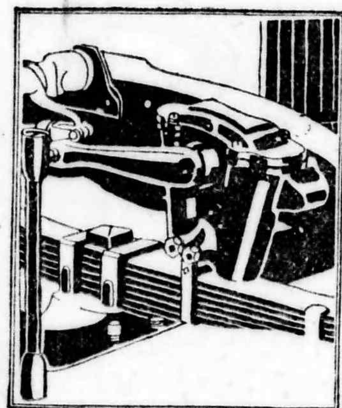
HIJ is hier! De fraaiste aller Buicks, grooter, krachtiger, sneller! Een meesterstuk van Buick's vooruitstrevende technici ... Buicks voortreffelijke nieuwe motor. - Fisher's creatievermogen voorzag dit eminent Buick-chasis van koetswerk, dat al even fraai van stijl en schoon van lijn is als de motor in praestaties. Met als resultaat, dat in de vijf hoofdfactoren, die de kwaliteit van een automobiel bepalen: uiterlijk schoon, praestatievermogen, comfort, rijveiligheid en prijswaarde, de nieuwe Buick wederom vér vooruit is op alle andere automobielen, welke in prijs met den Buick te vergelijken waren.

Fisher's nieuwe stijl

De nieuwe Fisher-Buick carrosserieën zijn 5 c.M. lager, zonder opoffering van wegspeling of interieur-hoogte. De wielbases werden, variëerend in de verschillende modellen, 5 tot 10 c.M. verlengd. Deze magnifieke carrosserieën zijn volgens een nieuwen Fisher-stijl uitgevoerd; zij zijn nieuw in luxe, nieuw in schoonheid van lijn en kleuren, nieuw in ornamentiek. Maar ook bezitten zij talrijke eigenschappen van groot practisch nut, zooals: een verstelbare bestuurdersplaats, welke in elken gewenschten stand kan gebracht worden; een nieuw Fisher niet-verblindend windscherm, dat den avondrit veiliger en gemakkelijker maakt.

De nieuwe Buick „gecontroleerde" Servo mechanische vierwielremmen met water- en stofdicht afgesloten remmechanisme.

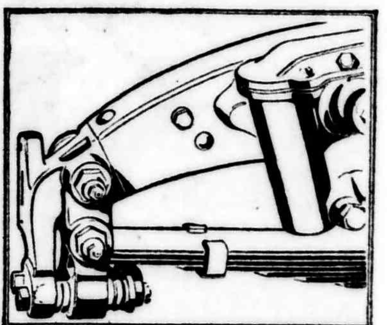
Afbeelding der Lovejoy dubbelwerkende hydraulische schokbreker en de semi-elliptische veer-ophanging.

Nòg beter in praestaties!

De 1930 Buick is in praestaties en in ligging op den weg nog voortreffelijker dan het vorige model. Meer dan ooit bewijst Buick aan de spits zijner klasse te staan. Zijn nieuwe, krachtiger motor met kleppen-in-kop ontwikkelt 8% meer kracht en slaat alles op gebied van acceleratie, snelheid en souplesse.

Ongekend lichte besturing

De 1930 Buick geeft U een geheel nieuw begrip van lichte besturing, rij-comfort en rijveiligheid, dank zij Buick's nieuwe verbeterde stuurinrichting, nieuwe stuurschokdemper, nieuwe dubbelwerkende schokbrekers, die de op- en neergaande veerbeweging beheerschen en de nieuwe „gecontroleerde" servo-remmen met geheel afgesloten remmechanisme, dat van alle remsystema het effectiefst is.

De nieuwe Buick stuurschokdemper

Ziet en rijdt den nieuwen Buick

Om den 1930 Buick tot in de finesses zijner verdiensten te leeren kennen, moet U dezen wagen zelf rijden. Een proefrit met den 1930 Buick zal U er van overtuigen, dat dit de wagen is, waarnaar U altijd hebt verlangd.

Prijzen vanaf f 5495.-- (te Batavia)

Informeert U eens naar de condities der G.M.A.C.-betaling

N. V. GENERAL MOTORS JAVA

N.V. JAVASCHE AUTOMOBIEL MIJ. — Weltevreden.
LIEM KHE KIAM — Tegal.
LIM GIOK KENG — Telok Betong.

WHEN BETTER AUTOMOBILES ARE BUILT ...... BUICK WILL BUILD THEM

2326

ABONNEMENTSPRIJS: f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75. Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — TWEEDE BLAD — Directeur G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*).

	14 Jan.
H.V.A.	558
Kol. Bank	219
Handelsbank	157
Certif. N. H. Mij.	168
„ N. I. Escompto Mij.	90
Kon. Olie	401
6% Indië 1922	101 7/8
Ned. Scheepv. Unie	190
Lindeteves	149
K. P. M.	225
Deli Spoorweg Mij.	208
Java China Japan Lijn	103

Slotkoersen (*Aneta*).

	13 Jan.	14 Jan.
Javasche Bank	310	—
Amsterdamsche Bank	—	183
Twentsche Bank	137	—
Incasso Bank	—	—
N.I. Escompto Mij. cert.	89	89
Certif. N.H.M.	168	167
Handelsbank	157	156
Koloniale Bank	218	218
Scheepvaart Unie	190	189
Kon. Paketv. Mij.	225	223
Java China Japan Lijn	101	103
Holl. Amerika Lijn	38	—
Kon. Stoomboot Mij.	—	85
N.I. Spoorweg Mij.	223	224
Delispoor	207	—
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	152	151
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	—	160
Gas Mij.	239	—
Gas Mij. Nat. Bezit	—	—
Aniem	—	346
Aniem Nat. Bezit	—	—
Internatio	265	265
Lindeteves	150	148
Maintz en Co.	—	—
Philips	499	503
Margarine Unie	367	—
v. Berckels Patent	173	—
A. K. U.	—	126
Hollandsche kunstzijde	—	—
Koninklijke Olie	398	400
Tarakan	—	355
Alg. ExploratieMij.	172	—
Handelsverg. „Amsterd."	555	558
Cultuur Mij. „Vorstenl."	147	148
Suiker Cultuur	215	—
Suiker Unie	—	—
Poerworedjo	63	63
Java Cultuur Mij.	400	—
Amsterdam Rubber	156	155
Poerowinangoen	183	—
Basilam	78	—
Sumatra Rubber	—	126
Bandar Rubber	—	139
Deli Batavia Rubber	—	—
Kendeng Lemboe	199	—
Malabar	360	—
Gedeh	—	175
Deli Maatschappij	340	—
Senembah	—	391
Deli Bat. Tabak Mij.	—	—
Cultuur Mij. de Oostkust	87	—
Simau	625	—
Redjang	124	124
Billiton B	—	386
Singkep Tin A	—	—
Boeton	—	160

*

Alle markten vast met iets meer aanbod. Stemming iets beter.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Nabeurs op 14 Jan.

Escompto aand.		89 1/2
Escompto certif.		89 1/2
H. V. A.		550
Band. Kinine pref.		143
J.C. Japanlijn		100
N.-I. Spoor		223
Sem. Cher. Tr.		150
Aimem		470
Expl. Mij. Ned. Indië		240
Kon. Olie	397 1/4	397 1/2
5% Oblig. Ind. L. '17		100 3/4
6% „ Dollar L. '22 B à 500 doll.		102 3/4
5% „ Gebeo		100
A'dam Rubber		153 3/4
Basilam		80 1/2
Sumatra Rubber		130

Afgedane Fondsen op 15 Jan.

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
5% Oblig. Ind. L. '15	100 1/2	100 1/2	—	—
5% „ Ind. L. '16	100 3/4	100 3/4	—	—
4 1/2% „ Ind. L. '26 A/B	96 1/4	96 1/4	96 1/4	96 1/4
„ „ à 500	96 1/2	96 1/2	—	—
4 1/2% „ Ind. L. '29	96 1/4	96 1/4	—	—
6% „ H. der Ned.	99 3/4	99 3/4	—	—
6% Pbr. Java Hyp. Bank	103	103	—	—
6% Pbr. N.I. Hyp. Bank	100 1/2	100 1/2	—	—
6% Oblig. Boek. Lambassa	96 3/4	96 3/4	—	—
Certif. N. H. Mij.	168 1/2	168 1/2	—	—
Kol. Bank	215	215	—	—
Escompto cert.	89 3/4	89 3/4	90	90
Band. Kinine pref.	143	143	—	—
Japanlijn	101	101	—	—
Rott. Lloyd	170	170	—	—
Malang Tr.	117 1/2	117 1/2	—	—
O. Java Tr.	26	26	—	—
Simau	634 1/2	634 1/2	—	—
Aimem	469 3/4	469 3/4	—	—
Kon. Olie	397 1/2	399	398 1/4	398 1/4
Sem. Stb. Pr. Veer	261	261	—	—
Amsterdam Rubber	153 1/2	153 1/2	—	—
Java Sum. Hd. Mij	93	93	—	—
Ned. Lloyd	90	90	—	—
Sumatra Rubber	131 3/4	131 3/4	—	—
Internatio	—	—	267 1/2	267 1/2
Unie	—	—	190	190
Holl.-Siam	—	—	97 1/2	97 1/2
Redj. Lebong	—	—	123	123
Cities Service Coy.			29 3/4	29 3/4 doll.
6% Oblig. Doll. L. '22 A	—	—	102	102

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 15 Jan. '30.

	Vraag	aanbod
5% Oblig. Ind. Leen. '17	100 1/2	—
6% „ Doll. L. '22 A	101 1/2	102 1/4
6% „ Doll. L. '22 B/C	101 1/2	102 1/4
5% „ Ind. L. '23 A	100	—
„ „ „ à 500	100 3/4	—
4 1/2% „ id. '29 à 500	96 1/4	—
5% „ Gem. Cred. Bank	97	98
5% Oblig. Gem. Mr. Corn.	95	97
5% „ Banjoemas El. Mij.	—	99
5 1/2% „ Gebeo	100	—
6% „ Hotel des Indes	—	101
6% „ San. Garoet	89	—
Javasche Bank	—	320
Handelsbank	157	159
Escompto aand.	89	90
H.V.A.	550	565
Cult. Mij. Vorstenl.	—	149
Internatio	260	268
Lindeteves	147	150
Bandoeng Kinine gew.	—	320
Unie	190	192
K. P. M.	220	225
N. I. Spoor	223	226
Deli Spoor	206	—
Sem. Cheribon Tr.	149	149 3/4
Sem. Joana Tram	162	165
Poerworedjo	61 1/4	63
Redjang Lebong	122	124
Holl.-Siam	90	100
Expl. Mij. Ned. Indë	230	250
Cities Service Coy.	29 3/4	30 doll.
N. I. Gas Mij.	230	—
Gas Nat. bezit	235	—
Gebeo	212 1/2	217 1/2
Sum. Electr. Mij.	115	117
Bali en Lombok Elec. Mij.	100	120
Rembang Electr. Mij. n.e.	—	110
Vergde Pr. Veren	—	130
Java Veem	170	190
Hotel des Indes	145	150
Ardjoena	—	145
Artana	—	290
Bagelen	—	185
Bodjong Datar gew.	—	170
Michiels Arnold.	235	—
Moeara Laboe gew.	—	102 1/2
Moeara Laboe pref.	—	110
Moelia	—	25
Oeloehmanah gew.	15	25
id. pref.	100	—
Perbawatie	190	—
Taloen	310	—

*

Onze beursmedewerker meldt:

Suikerpapier zwakker. Kol. banken werden tot 215 afgegeven. Mijnbouw zonder noemenswaardige interesse. Olie vaster. Op Kon. olie werd 399 betaald. V.P. service bleef evenwel nog tegen 30 dollar aangeboden. Na beurs werd 29 3/4 afgedaan. Rubber prijshoudend. Eenige omzetten vonden plaats in Sem. Stoomb. Prauwenveer zonder den koers te beïnvloeden. Exploratie deed 174.

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T. T. A'dam	100 3/8	100 3/8	100 3/8
Zicht A'dam	100 1/8	100 1/8	100 1/8
2 m/d A'dam	99 7/8	—	—
3 m/d A'dam	99 1/2	—	—
4 m/d A'dam	99 1/4	—	—
6 m/d A'dam	98 3/4	—	—
T. T. Londen	12.15	12.15	12.15
Zicht Londen	12.12 1/2	12.12 1/2	12.12 1/2
30 d/z Londen	12.08 3/4	—	—
3 m/z Londen	12.—	—	—
T. T. Australië	12.—	12.00	12.—
Zicht Australië	11.97 1/2	11.97 1/2	11.97 1/2
T. T. Amerika	2.49 1/2	2.49 1/4	2.49 1/2
Zicht Amerika	2.49	2.48 3/4	2.49
T. T. Frankrijk	10 1/8	10 1/8	10 1/8
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T. T. Duitschl.	59 7/8	59 7/8	59 7/8
Zicht Duitschl.	59 3/4	59 3/4	59 3/4
Zicht Zwitserl.	48 1/2	48 3/8	48 1/2
Zicht Italië	13 3/8	13 3/8	13 3/8
Zicht Stockholm	67 1/4	67	67 1/4
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67	67	67
T. T. Calcutta	91	—	—
T. T. Bombay	91	—	—
T. T. Madras	91	—	—
T. T. Colombo	91 1/8	—	—
T. T. Rangoon	91 1/8	—	—
T. T. Japan	1.23 1/2	1.23 1/4	1.23 3/4
Zicht Japan	1.23 1/4	1.23	1.23 1/2
Zicht Manilla	1.24 3/4	1.24 1/2	1.25
T. T. Hongkong	103,—	1.04	1.02
T. T. Shanghai	130,—	1.28	1.27 3/4
T. T. Amoy	99,—	—	93 1/2
T. T. Singapore	140 5/8	1.40 1/2	1.40 5/8
T. T. Br.-Indië	—	91	91

Batavia, 15 Jan. '30.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	13 Jan.	14 Jan.
Prolongatierente	2 1/2	2 3/4
A'dam-Java	99 3/16	99 3/16
A'dam-Londen	12.10 7/16	12.10 3/8
A'dam-New-York	2.48 9/16	2.48 21/32
A'dam-Parijs	9.76 7/8	9.76 7/8

Officiëele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 14 Jan. '30 12.30 u. n. m. tot 15 Jan. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan Gisteren	heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per 1/2 K.G.) Java-Std.-Sheets Jan.	—	—	36	36 1/2
Java-Std.-Crepe Jan.	—	—	37 1/4	37 1/2
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G.) E.K. Bat. Jan./Febr.	—	—	42 1/8	42 7/8
Jan./Maart	—	—	40 1/2	42 7/8
Zwarte Lampong Peper.- (per 100 K.G.) E.K. Bat. Jan./Maart.	97 1/8	—	95 1/2	97 1/2
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat. Jan./Febr.	140 7/8	—	139 1/4	140 7/8
Jan./Maart	140 7/8	—	139 1/4	140 7/8

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,36 1/4 vraag, f 0,36 3/4 aanb.
Palembang Robusta April f 27 1/4 ged.
Citronella-olie ready Af 2,90 aanbod.
Peper-Lampongs Jan./Maart f 59 1/2 vraag, f 60 1/2 aanbod.
Peper-Muntok Jan./Febr. f 87,— ged.

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 15 Jan. (*Aneta*). Suiker superieur ready f 11 1/2 vraag, f 11 5/8 aanb. Jan. idem Febr. idem Maart f 11 3/4 vraag, f 11 7/8 aanb.
Hoofdsuiker ready f 10 7/8 vraag, f 11,— aanb. Markt zeer flauw.
Rubber Sheets f 0,36 nom. Markt rustig.
Koffie ready f 41,— Augt./Oct. f 39,— nom.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Londen.

		13 Jan. open. not.	13 Jan. slot not.	14 Jan. open. not.	14 Jan. slot not.
Sheet spot	koop.	7 1/16	7 1/4	7 3/16	7 1/8
	verk.	—	7 5/16	—	7 1/2
„ Jan./Mrt.	koop.	—	7 7/16	—	7 5/16
	verk.	—	7 1/2	—	7 3/4
„ Juli/Sept.	koop.	—	7 5/8	—	7 7/16
	verk.	—	7 11/16	—	7 9/16
Crêpe spot	koop.	—	7 1/8	—	7 1/16
	verk.	—	7 1/4	—	7 3/16

De markt opende onregelmatig en sloot kalm met matige zaken.

New-York.

		13 Jan. 4 u. n.m.	14 Jan. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	15 3/8	15 1/4
Sheet spot	koop.	14 5/8	14 5/8
	verk.	14 7/8	14 7/8
„ Jan./Mrt.	koop.	14 7/8	14 7/8
„ Apr./Juni	koop.	15 3/8	15 3/8
	verk.	15 7/8	15 5/8

Markt kalm en prijshoudend.

Slotnoteeringen.

		11 Jan.	13 Jan.
Sheet spot	koop.	14 5/8	14 1/2
	verk.	14 7/8	14 3/4
Apr./Juni	koop.	15 3/8	15 1/4
	verk.	15 5/8	15 1/2

De markt sloot prijshoudend.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	13 Jan.	14 Jan.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	11 1/4 gen.	11 1/8 gen.
Witte Muntok cif. Londen Jan./Mrt.	15 3/4 ged.	15 3/4 ged.
Zwarte Lampong cif. Londen Jan./Mrt.	11 ged.	10 7/8 ged.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	13 Jan.	14 Jan.
Verkocht	—	200 tons
Prijs (per picol)	—	89 7/8 doll.

Londen.

14 Jan.

Slottransacties in den namiddag:

Ready per ton (standard)	174 3/4 pd.st.
3 mds. levering	178 pd.st.

Markt gesloten.

New-York.

13 Jan.	14 Jan.
38 3/4 doll.	38 1/4 doll.

Markt prijshoudend.

Copra.

Londen.

14 Jan.

Jan./Febr. 22 pd.st. 10 sh. verk.

De Tin-situatie.

De staking der werkzaamheden op Zondag.

SINGAPORE, 14 Jan. (*Aneta-Reuter*). De Selangor Miners Association heeft het voorstel van de Tinproducers-Association, om de werkzaamheden op de Zondagen van het jaar 1930 te staken aangenomen.

Gemeld wordt dat in de Maleische staten des Zondag 54 baggermolens stil liggen terwijl in Perak vijftig slipzuigers stilliggen.

Mijnbouw-Rapporten.

Simau.

Gedurende de week van 5 tot 11 Jan. '30 werden te Lebong Tandai 1683 ton erts vermalen van gemiddeld 10,9 dwts goud per ton en 180,— dwts zilver per ton.

Redjang-Lebong.

Gedurende de week van 5 tot 11 Jan. '30 werden te Lebong Donok 1940 ton erts vermalen van gemiddeld 6,3 dwts goud per ton en 44,— dwts zilver per ton.

DE NIEUWE RUBBERTAP en hare gevolgen.

Naar aanleiding van de publicaties inzake den nieuwen rubbertap schrijft de oud-majoor W.V. Rhemrev, medewerker van heer Jules Bosch ons:

Dat de volledige toepassing van het nieuwe rubber-tap-systeem-Bosch, waarbij wij, dank zij de gelukkige combinatie van de 3 factoren (tusschen-schotten, tapmes-Bosch en driedaagsche periodieke tap) ver over de 100 pct. meer rubber halen uit iederen boom zonder dezen te forceeren, dus zonder ruïneeren, eene belangrijk grootere vermeerdering van rubber zal tengevolge hebben, staat als een paal boven.

Maar dat dit vooruitzicht speciaal bij vele Europeesche rubberbelanghebbenden, angst en schrik heeft teweeggebracht, is absoluut ongemotiveerd.

Wil men de mogelijke gevolgen van deze uitvinding nagaan, dan moet men beginnen met deze inventie grondig te leeren kennen.

Kent men dezen niewen tap, dan zal iedereen onmiddellijk inzien, dat de gewone Inlandsche rubber-producent dit systeem niet kan toepassen zonder Europeesche voorlichting.

Wordt hem echter door zijne Europeesche concurrenten de tijd gelaten om door tusschenkomst van de landbouwconsulenten op den duur ook op zijne boomen dezen tap toe te passen, dan zijn fatale gevolgen voor de langzaam denkende en langzaam handelende Europeesche rubber-cultuur onvermijdelijk.

Dit inzicht is de kern van het geheele rubber-probleem.

Men moet terdege onderscheid maken tusschen de toepassing van dezen nieuwen tap op boomen die nog nooit getapt zijn en de inpassing van dezen nieuwen tap op de millioen boomen, die momenteel nog volgens de oude wijze in tap zijn.

Dit laatste nu, nl. het inpassen van den nieuwen tap op boomen, waarop reeds de oude tap is aangebracht, is van beide het moeilijkst en het is juist deze moeilijkheid, waarmede de Inlandsche concurrent zal te kampen hebben en die mogelijk de oorzaak van den achteruitgang van de Inlandsche rubbercultuur zal worden.

Want past men dien nieuwen tap verkeerd toe op boomen, waarop reeds de oude tap is aangebracht, dan d a a l t de productie aanmerkelijk.

Ieder rubber-producent, zoowel Europeesche als Inlandsche, heeft in het begin beslist voorlichting noodig. Maar door zijne grootere intellectueele ontwikkeling kan de Europeesche rubberman spoedig die voorlichting missen, wat niet het geval zal zijn bij den Inlander.

Men begrijpt dus, dat alles afhangt van de meerdere of mindere activiteit van den Europeeschen belanghebbende en van de activiteit van de regeering. Is onze regeering actief en geeft zij via haar landbouwconsulenten den Inlandschen-rubberproducent spoedig en volop gelegenheid dezen nieuwen tap toe te passen eerder dan den Europeeschen concurrent, die oudergewoonte eerst de kat uit den boom blijft zien, dan heeft de Europeesche cultuur de fatale gevolgen zich zelf te wijten.

Ik zie het rubber-proces aldus verloonen, dat het allergroote deel van de Europeesche cultuur door haar meeder inzicht, doorzicht en activiteit dit nieuwe systeem eerder zal toepassen dan hare Inlandsche concurrenten. Het gevolg hiervan zal natuurlijk zijn eene belangrijk grootere productie van het Europeesche product, waardoor de overproductie op de wereldmarkt nog meer wordt geaccentueerd. Wij krijgen dan, mede ook als gevolg van de Amerikaansche beurs-crisis, waarbij de koopkracht van millioenen Amerikaansche burgers is vernietigd eene daling van den rubber-wereld-prijs.

Maar doordat de Europeesche rubberproducent door dezen nieuwen tap uit iederen boom belangrijk meer rubber haalt dan bij den ouden tap bij nagenoeg dezelfde kosten, zal zijn k o s t p r ij s per K.G. natuurlijk flink dalen, zoodat hij bij een hoewel lageren wereldprijs toch mooiere winsten zal maken.

Van de groote voordeelen van een constant lagen rubberprijs, waarbij wij juist door deze uitvinding toch nog betere winsten zullen maken, als de groote kans om rubber te doen gebruiken op allerlei ander gebied en de afwending van het „synthetisch gevaar" zullen wij niet reppen.

Bij de Inlandsche cultuur zal juist het tegengestelde plaats hebben.

Hier zal slechts een klein deel het nieuwe systeem kunnen toepassen. Daardoor zal de kostprijs voor hen, die den nieuwen tap niet kunnen toepassen, dezelfde blijven als momenteel, zoodat bij een flinke daling van den wereldprijs door de grootere productie van het Europeesche product van winst maken bij hen geen sprake zal zijn.

De Inlandsche rubbercultuur zal dan in dezen wedstrijd voor een groot deel achter blijven.

De Theemarkt.

(*Van Dunlop & Kolff*).

BATAVIA, 13 Januari 1930.

Het aanbod van ready theeën is gedurende de afgeloopen week bijzonder groot geweest. De toon van de markt was iets beter, de biedingen waren een beetje meer algemeer, terwijl een bevredigend aantal zaken werd gedaan, over 't algemeen tot ongeveer laatste prijzen en af en toe lager.

De vraag beperkte zich in hoofdzaak tot low medium B.O. Pekoes en Broken Teas en zwartbladige Pekoes.

De termijn-markt was buitengewoon flauw.

Kwaliteit: — Over het algemeen zeer bevredigend voor den tijd van het jaar.

Noteeringen: — Zijn nominaal (Inferieure kampong-thee en roodachtige soorten zijn niet genoteerd).

O.P. Finest	73—80
O. P's good medium to good	60—70
O.P.'s ordinary to medium	50—57
P's „ „ good	41—58
P.S. & S. „ „ „	36—50
Dust & Small Fngs ordin. to med.	25—32
B.O.P. Finest	70—80
B.O.P.'s good medium to good	46—65
B.O.P.'s ordinary to medium	35—42
B.P.'s „ „ „	34—43
B.T. „ „ „	25—34
P.F. „ „ „	25—34

Wisselkoers. 3 m/s documents—Amsterdam 98 1/2—Londen 11.92 1/2—America 243 1/4.

Vracht. Amsterdam f 30,—per M3. London f 31,—per M3.—N. York f 32,5 per M3. S. Frisco f 30,—per 40 F.C.

Londen veiling:

Britsch-Indië 6-1-'30: Ordinaire en middensoorten 1/4 d. duurder.

13-1-'30: Gewone soorten 1/4 d. lager.

Java 9-1-'30: 1/4 d. tot 1/2 d. lager, uitgezonderd prima soorten.

Amsterdam 9-1-'30: 1 tot 2 cents lager.

Londen-Noteeringen.

		17-10-29	24-10-29	31-10-29	7-11-29	14-11-29	21-11-29	28-11-29	5-12-29	12-12-29	19-12-29	9-1-30
Good tippy	B.O.P.	2/2	2/2	2/2	2/2	2/2	2/2	2/2	2/1 1/2	2/1 1/2	2/1	2/1
Medium	B.O.P.	1/3	1/3	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4
Ordinary	B.O.P.	10 1/4	10 1/4	10 1/2	10 1/2	10 1/4	10	10 1/2	10 1/4	10	9 3/4	9 1/4
Medium	B.P.	10 1/2	10 1/2	10 3/4	10 3/4	10 1/2	10	10	9 3/4	10	9 3/4	9 1/4
Ordinary	B.P.	8 3/4	8 3/4	9	9	8 1/2	7 3/4	8 1/2	8 1/2	8 1/2	8 1/2	8 1/4
Good tippy	O.P.	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2
Medium	O.P.	1/-1/2	1/-1/2	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1 1/4	1/-1	1/1 1/4	1/1	1/-1/2
Ordinary	O.P.	9 3/4	9 3/4	10	10 1/4	10 1/4	10 1/4	10 1/4	10 1/4	10 1/2	10 1/2	10 1/4
Good	P.	10 1/2	10 1/2	10 3/4	10 3/4	10 3/4	10 3/4	10 3/4	10 1/2	10 1/2	10 1/4	9 3/4
Ordinary	P.	8 3/4	8 3/4	9	9	9	8 3/4	9	8 3/4	9	9	8 1/2
Medium	P.S.	9 1/4	9 3/4	9 3/4	9 3/4	9 3/4	9 1/4	9 1/4	9 1/4	9 1/2	9 1/4	9

Weekbericht No. 2 van „De Handelsvereeniging te Batavia".

Prijzen per 100 Kg. tenzij anders vermeld.

Prijsverloop van Uitvoerproducten van 6 t/m 11 Jan. '30.

Suiker. Markt lusteloos, prijzen dalende. Oogst '29. Gedaan S.H.S. Ready f 11,85 met verder aanbod en H.S. gedaan Ready f 11,15 met verder aanbod.

Oogst '30 zonder zaken.

De V.J.P. verkocht uit oud oogst S.H.S. tot f 12,— en H.S. tot f 11,—.

Prima Padang arab. koffie (Angkola, Mandeling, Sibolga) Oogst '29. Markt met meerder vraag, gedaan f 96 5/8.

Palembang Robusta e.k. Batavia '29. Gedaan Jan. f 45 3/4, Jan./Febr. f 44 1/2, Jan./Mrt. f 45 3/4 — f 44 1/2, Febr./Mrt. f 45 3/8, Jan./April f 46 3/8. Mrt./April f 46 1/8. April f 47,—. Slot Jan./Febr. en Jan./Mrt. koop. f 44 1/2, verk. f 45 3/8.

Palembang f.o.b. Palembang. Jan. ged. f 44 1/8. Slot koopers f 42 7/8, verk. f 43 3/8.

Damar, Sumatra en Pontianak (asst. No. 1, 2, 3, 4, 5). Markt levendig met oploopende prijzen gedaan Sumatra A/E f 87 1/2, f 88 3/4 en f 89,— Pontianak A/E f 72 7/8, f 73 5/8 en f 74 1/2. Damar E f 42 1/8, f 42 7/8 en f 43 3/4, Damar F f 35 5/8 en verder aanb. Stof f 34,—.

Coprah Java F.M.S. Export droog, f.o.b. n.u.g. Markt verlaten met koopers tot f 22 5/8 en aanbod tot f 23 1/8.

Coprah Java F.M.S. Export droog loco. incl. zakken. Gedaan f 21 1/4.

Coprah olie max 3% vetzuur Onveranderd.

Kapokpitten. Oogst 1929. Koopers f 6,—.

Zwarte lampong Peper Oogst '29 loco. Gedaan Jan./Mrt. f 97 1/8 — f 94 3/4 — f 95 1/2 — f 93 1/8 — f 93 7/8. Slot koopers f 97 1/8, verk. f 98 3/4, Jan. gedaan f 92 1/4.

Witte Muntok Peper Oogst '29 loco. Gedaan Jan./Febr. en Jan./Mrt. gedaan van f 144 7/8 tot f 145 3/4. koopers f 144 7/8 en verk. f 145 3/4.

Huiden Buffel nat f 29 1/8 — f 32 3/8 dooreen.

Koe nat Java f 56 5/8 — f 45 3/8 — f 34,— Bali f 38 3/8.

Buffel droog I f 113 3/8 — f 121 1/2; II f 97 1/8 — f 105 1/4; III f 85,— — f 76 7/8.

Koe droog I f 118 ?/8 — f 215 5/8; II f 97 1/8 — f 194 1/4; III f 72 7/8 — f 129 1/2.

Geitevellen ass. 50 cm.—100 cm. p. stuk. I f 1,97 1/2; II f 1,22.

Schapevellen per stuk I f 1,07 1/2 II f 0,20.

Cacao. Ongesorteerd Preanger zonder zaken.

Java Rijst. Huller Krawang Boeloe 4 % breuk gedaan Januari f 16,19 t/m f 16,60.

Rangoon Rijst. Jan. afscheep Smallmills gedaan van f 12,62 tot f 12,39. Febr. afscheep Smallmill gedaan van f 12,22 tot f 11,98.

Siam Rijst. A I. special Jan. afsch. ged. f 12,79 cif.

Saigon Rijst. Longgrain No. 1 gedaan Januari afsch. f 13,76.

Grondnoten, Cheribon, gepeld. Markt kalm met klein aanbod tot f 23 1/8 incl. zak.

Rubber, per 1/2 K.G. De Java markt volgde de buitenlandsche markt, de prijzen vertoonden een vrij scherpe daling, op het lager prijsniveau bestond een vrij belangrijk aanbod. Contracten geregistreerd over ongeveer 504 tons.

Datum		Londen Std. Sheets d.	New-York Std. Sheets d.c.	Singapore Std. Sheets d.c.	Singapore Med. Bl. d.c.	Batavia Java Std. Sheets c.
6	Jan.	7 3/4	15 3/4	25 1/2	21 1/4	40 1/4
7	„	7 9/16	15	25 1/2	21 3/4	—
8	„	7 3/8	15	25	21 1/4	39 1/4
9	„	7 5/16	14 5/8	24	20 3/4	38 1/4
10	„	7 1/8	14 1/4	24	20 3/4	38 1/4
11	„	6 15/16	14 1/4	23	—	36 1/2

Tapioca, Markt stil doch prijshoudend
flake aanbod f 20 1/4.
sifting Geen aanbod.
seeds, A. en B. A. gedaan f 20 1/4, B. aanbod f 16 1/4.
pearl, A. en B. A. gedaan f 21 7/8, B. geen aanbod.
fabrieksmeel aanbod K. T. H. f 15 5/8, K. T. K. f 15 1/8, Banthong A. f 19 7/8, G.T.A. f 16 1/4, G. T. G. f 15 3/4.
inlandsch meel Geen aanbod.
B. III meel aanbod f 6 3/4.

Citronella Olie per K.G. incl. drum. (85% geraniool). Contract A. ready gedaan f 2,85, Jan./Dec. verk. f 3,—.

Tin Markt vrijwel onveranderd op ± f 207.

Thee per 1/2 K.G. Het aanbod van Ready thee was de afgeloopen week buitengewoon groot. De stemming van de markt iets beter. Nominale noteeringen als volgt:

Oranje Pecco	(fijnste	f 0,73 — f 0,80
	(fijne	„ 0,60 — „ 0,70
	(gew.	„ 0,50 — „ 0,57
Pecco		„ 0,41 — „ 0,58
Pecco Souchong en Souchong		„ 0,36 — „ 0,50
Broken Oranje Pecco	(fijnste	„ 0,70 — „ 0,80
	(fijne	„ 0,46 — „ 0,65
	(gew.	„ 0,35 — „ 0,42
Broken Pecco		„ 0,34 — „ 0,43
Broken Tea		„ 0,25 — „ 0,34
Fannings		„ 0,25 — „ 0,34
Stof en Sm. Fngs.		„ 0,25 — „ 0,32

S. S.

Voorloopige opbrengstcijfers van het Bedrijf der Staatsspoorwegen in de Buitengewesten over de maanden Januari t/m December 1929 vergeleken met de definitieve cijfers over het overeenkomstige tijdvak 1928 en 1927.

	Dec. '27	Dec. '28	(voorloopig) '29	Januari t/m Dec. '27	Januari t/m Dec. '28	(voorloopig) '29
Sumatra's Westkust	259068	252680	178633	2505193	2826664	2411836
id. kolen	286597	162223	140474	2001568	1846671	1721468
Zuid-Sumatra	260418	247875	286040	3568693	4001854	4177785
id. kolen	82454	88299	91166	1011323	1002499	1024478
Atjeh	218957	202102	182403	2398768	2479908	2398681
Zuid-West-Celebes	8999	15760	5036	110671	122755	72446
Totaal	1116493	968939	883752	11996216	12280351	11806694

De Rubbersituatie.

De nieuwe plannen.

's-GRAVENHAGE, 14 Jan. (*Aneta*). Naar verluidt omvatten de rubberplannen, waaromtrent gisteren geseind is, een nieuw schema, dat inhoudt een restrictie van de productie van 10 tot 20 procent, zoowel voor plantage- als voor bevolkingsrubber door middel van een tapverbod. In verband daarmede zou de Europeesche ondernemer 20 gulden per ton en de Inlandsche idem 2 cent per kilogram in een fonds moeten storten. Indien zij de restrictie saboteeren zijn de bijdragen aan het fonds verbeurd en worden zij aangewend ten behoeve van de liefdadigheid.

Een voorspelling.

NEW-YORK, 14 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De heer Henderson, president van de Rubberbeurs te New-York, heeft in een persgesprek een voorspelling gedaan betreffende den toestand in het loopende jaar.

Hij zeide, dat het jaar 1930 een voortdurenden vooruitgang voor de rubberindustrie zal brengen, aangezien toenemende hoeveelheden vereischt zullen worden. De Inlandsche rubberproductie acht de heer Henderson niet te organiseeren.

Dividenden.

's-GRAVENHAGE, 14 Jan. (*Aneta*.) De Cultuur Mij. „Santosa" keert een interim-dividend van 50 pct. uit.

Tarakan Petroleum Mij.

De productie der Tarakan Petroleum Mij over November en December 1929 heeft onderscheidenlijk 88454 en 94703 ton bedragen.

Suikerfabriek verkocht.

Het *Socr. Handelsblad* meldt dat de Erven Dinger voor ruim een millioen de suikerfabriek Babat Ardjosarie aankochten.

Handel en Industrie in de Vereenigde Staten.

(*Over December 1929*).

De moeilijkheden van de plotselinge daling der effecten-markt zijn grootendeels afgewikkeld. De goederen-prijzen zijn niet merkbaar ingezakt, terwijl er geen tekort aan crediet bestaat. Groote deconfitures kwamen niet voor en worden evenmin verwacht.

In samenwerking met vooraanstaande industriëelen is door president Hoover een groot plan opgemaakt voor uitbreiding der industrieën. Groote uitbreidingen door spoorwegmaatschappijen en oprichting van nieuwe fabrieken door de Great Lake Steel Corporation, Weirton Steelcompany en E I du Pont de Nemours Coy (chemische afdeeling) staan op het program.

De productie der staal-fabrieken bedroeg 70 pct. van de normale capaciteit, hetgeen een gevolg is van de zeer hooge producties in het begin en het midden van het jaar, terwijl koopers thans een afwachtende houding aannemen.

De November-productie van automobielen was 200 000 wagens, hetgeen iets beneden die van November 1928 is.

De totale productie voor 1929 wordt geschat op 5 700 000 wagens tegen 4 601 321 in 1928.

De verkoop van machineriëen en landbouw-werktuigen bleef op peil.

Het bouwbedrijf was niet zoo levendig als het vorige jaar. Men schat de totale omzet hierin op 5 680.000.000 dollars of 14 pct. minder dan het vorige jaar.

De omzetten in voedsel-producten zijn normaal en geven een verhooging aan van 4 pct. per jaar, hetgeen ook over 1929 waarschijnlijk de uitkomst zal zijn.

Naamlooze Vennootschappen.

Bij Gouv. besluit is bewilliging verleend op de wijziging van de artikelen 1 en 12 van de statuten van de voorheen te Soerabaja, thans te Batavia gevestigde N.V. „N.V. Verwers Handelmaatschappij" thans genaamd „N.V. R.F. Goessele Handel Maatschappij".

Cultuurproducties.

(*Van Geo Wehry & Co.*)

	Dec. '29	Jan./Dec. '29	Jan./Dec. '28
Thee	hKg.	hKg.	hKg.
Goalpara	286509	2887099	2268110
Tjimonteh	70881	743393	725220
Goenoeng Besser	40406	513627	396019
Ardjoena	56042	501253	419234
Soemadra	77265	707671	746442
Papandajan	40586	350760	260429
Tjisampora	95212	536949	601214
Rubber	Kg.	Kg.	Kg.
Pasir Oetjing	18248	205802	210880
Bajabang	33434	362772	350390
Soerowinangoen	23832	247464	227731
Basilam	21679	220007	213046
Boekit Lawang	20296	223059	214181
Soengei Moesam	14426	158469	132981
Boekit Lambasa	18286	158258	123129
Tjikoekoen	11183	99010	72009

ALGEMEENE VERGADERINGEN.

Vrijdag, 17 Jan. 1930. The Kertasarie Tea Company, Ltd., ten kantore van de heer Harrisons & Crosfield, Ltd., Batavia, uur 10 v.m.

Zaterdag, 18 Jan. 1930. N.V. Eerste Nederl. Ind. Triplex Kistenfabriek ten kantore van den gedelegeerdemr. W. Smits, Prinsenstraat 16, Batavia, 11 uur v.m.

Woensdag, 29 Jan. 1930. N.V. Algemeene Industriëele Mijnbouw- en Exploitatie Mij., in het gebouw van de Handelsvereeniging te Batavia, 11 uur v.m.

Radio-Nieuws.

Onze Luisterpost.

Ons laatste verslag liep tot 7 Januari j.l. In de week die daartusschen ligt was de ontvangst zeer variabel.

Phohi Huizen.

Het spijt ons over dit station geen opgewekte rapporten te kunnen geven, de Phohi is den laatsten tijd bepaald slecht. Op den 8en j.l. ging het nog, doch op den 9en was alles ongenietbaar, het geluid komt niet boven de storingen uit. Op 10 en 11 konden we niets te pakken krijgen en gisteren avond (13 dezer) was het maar weer zeer matig.

Gelukkig zijn de uitzendingen weer een half uur later gezet.

Manilla

heeft ons gepasseerden week aangename avonden bezorgd. De omroeper (op luidspreker goed tehooren) kondigt bijna elken avond sympathieke muziek van de Philippino band aan, welke zeer duidelijk doorkomt.

Bangkok

is vrijwel voortdurend goed te hooren, maar de uitzending heeft voor Europeanen geen waarde. Jammer! Maar Siameesch verstaan we voorloopig nog niet.

Batavia.

Dit station kwam op den 8en j.l. abnormaal hard door, we hebben toen sterk moeten dempen. De 9e Jan. gaf ons eindelijk eens een uitzending zonder telegrafie-storing maar volgende dagen kwam dit bijconcert er helaas weer tusschen.

Het kinderuurtje van Vrijdag avond gaf de kleuters buitengewoon veel plezier, de militaire seinen uit Tjimahi werden buitengewoon op prijs gesteld. Dit wordt een uurtje dat men als Vader niet meer mag overslaan, daar zorgen de kleinen wel voor!

Bandoeng

in den regel zeer goed. Af en toe wat luchtstoringen en soms (b.v. gisteren avond) nog al wat fading.

De stem van den „omroeper in spe" kwam zeer duidelijk door (dit op verzoek!) op den 8en zochten we tevergeefsch, later bleek dat een stormpje de antenne had vernield. Den volgenden dag was alles weer in orde.

Soerabaia.

3 A.N. beluistren we geregeld, de muziek komt heel goed door, al is het niet altijd op den luidspreker. Den 12en waren er veel storingen.

Op 7 Jan. hoorden we ook eens de zender van Radinova op 41,5 Meter. Spraak en muziek waren heel goed, doch er zat telegrafie door heen, dat weer veel bedierf.

Amateurs.

Van 1 A X. hooren we telkens goede heruitzendingen, op den 7en b.v. van 1A.A. keihard, op den 8en van de Phohi, heel goed, op den 9en zelfs zeer hard, terwijl de uitzending op den 12en (van 1A.A) tamelijk doorkwam.

1.B.O. hoorden we Zondagavond in kruisgesprek met Bandoeng.

Voorts hoorden we telkens eenige Engelsche amateurs, meestal in kruisgesprek. Roepletters enz. worden echter nooit afgeroepen, zoodat we niet weten wie het zijn. Jammer.

Op den 7en des morgens ten 6 uur hoorden we ook weer de muziek van een station op ongeveer 30 M. doch we kunnen niet uitmaken wie het is. De spraak was zeer moeilijk te volgen. Des avonds van den zelfden dag hoorden we de bovenbedoelde amateurs zeer goed.

Op den 13en des avonds ongeveer 8 uur hoorden we ook een station op een lange golf (naar schatting 130 M.) We zullen hiernaar nog eens uitluisteren.

Phohi.

Mevr. Jeanne Bergsma van Gorkom schrijft ons:

De symhonie-avond op Woensdag 8 Januari, onder leiding van Jaap Spaanderman, was gewijd aan onze oude vrienden Bach, Schubert en Mendelssohn. Er viel veel te genieten, ondanks geknetter en gebrom als blijkbaar nog onvermijdelijk gezelschap van radiomuziek.

De proefuitzending begon met een Bach-suite, die wazig overkwam en alleen zoo nu en dan prachtig gaat het meesleepende spel der eerste violen lanceerde.

Volgde: Balletmuziek van Schubert, óók voor orchest; dat die met piëteit gedirigeerde Schubertgedachten als van héél ver weg klonken en samengaande met zacht gesuis, gaf iets extra-droomerigs en wiegends aan dit poëtische kunstwerk.

Rie van Rijn, een begaafde leerlinge van Spaanderman, droeg daarna met vaardigheid en fijn-muzikale expressie het pianoconcert van Mendelssohn voor.

De orchestouverture „Fingalshöhle", eveneens van dien toondichter, hield de luisteraars geheel in dezelfde sfeer en toen het slotnummer — Mendelssohn's d moll trio, gespeeld door de heeren Wins, Cohen en Amende — voor de microfoon kwam, waren nog maar weinig storende elementen in de lucht, zoodat de geacheveerde wedergave van dit ensemblestuk bijna ongeschonden tot ons doordrong.

Programma's.

Bat. Radio Vereeniging.

(*Korte golf 75 M.*)

Woensdag, 15 Jan.

7 — 9 uur Klassieke muziek op gramofoonplaten.

Door ontstentenis van den heer Guy kan het radio-concert van hedenavond, dat gegeven zou worden door de heeren van der Bijl en Guy, niet doorgaan.

Donderdag, 16 Jan.

7 — 8.30 uur Muziek Hotel der Nederlanden.

8.30–10 „ Dansmuziek op gramofoonplaten.

Bandoengsche Radio-Vereeniging.

(*Korte golf 58 M.*)

Woensdag 15 Jan. 1930.

Klassiek Concert te geven door Marcel Hammerschlag's Kwartet op Woensdag: 1. „Aus Loewe's Balladen," arr. Ralf. 2. „Serenade," Haydn. 3. Fantaisie aus der Oper „Romeo und Julia," Gounod. 4. „Nocturne," Chopin. Vioolsolo gespeeld door den heer A. Konchester. 5. „Abendsegen" aus „Hänsel und Gretl," Humperdinck. 6. Suite „L'Arlesienne," a) Allegro, b) Menuetto, c) Adagietto, d) Finale, Bizet.

Woensdag, 15 Jan. '30.

Het versterkt Homann-orkest onder leiding van den heer G. Reverger aanvang $7\frac{1}{2}$ uur, geeft het volgende concert, te broadcasten door de Radio-vereeniging: 1. Französische lustspiel, ouverture Kéler Bela. 2. Prinzessen Walzer, Asher, 3. Les pêcheurs de perles, Fantaisie Bizet. 4. Auf einen perzischen Mark, Ketelby. 5. Danza delle ou (Ballet de la Gioconda) Ponchielli. 6. Der Zarewitch, Potpourri, Léhar.

Uit de Provincie.

(*Van onze correspondenten*)

SOEKABOEMI.

Tjap Dji Kie.

Konden wij eenigen tijd mededeelen, dat de Chineesche Handelsvereeniging alhier aan den resident een verzoekschrift heeft ingediend om te voorkomen, dat dit jaar tijdens de Tjap-Goh Mehfeesten weder gelegenheid tot Tjap Dji Ki spelen wordt gegeven, van Chineesche zijde werd ons een afschrift van een collectief rekest van een 30 tal Chineezen aan den resident gezonden van bijna gelijke strekking.

Rekestranten wijzen ook nog op het verbod te Bandoeng.

I.E.V.

Maandag 20 Januari a.s. zal naar aanleiding van een verzoek van een 20 tal leden door het I.E V. een algemeene ledenvergadering worden gehouden. De agenda luidt:

Mededeelingen van het bestuur.

Verkiezing van een voorzitter en een secretaris (De candidaten van het afdeelingsbestuur zijn P. Beijen, voorzitter en H. Snor, secretaris).

Verzoek van een 19 tal leden van de afdeeling om te behandelen:

a Gemeentelijke rooilijnpolitek

b Aftreden als fractielid van het I.E.V. in den gemeenteraad van den heer S. van Slooten.

Behandeling van eventueel aan te bieden Congres-voorstellen benoeming afgevaardigden veor het te houden a.s. Congres te Soerabaja.

Rekening en verantwoording van den penningmeester over het afgeloopen jaar,

Benoeming verificatie-commissie.

Voor de afdeeling Soebaboemi zeker heel gewichtige onderwerpen. Wij twijfelen niet of alle leden van het verbond zullen dezen keer de vergadering bijwonen.

Pestfilm.

Hedenavond zal voor het Europeesch publiek van 5 tot 6 uur n.m. een gratis voorstelling worden gegeven van de film van de Pestbestrijding. Voor Inlanders wordt tot den 17 den dezer de film in het Elita Park vertoond.

BANDOENG.

Koninklijk Instituut van Ingenieurs.

De groep Nederlandsch-Indië, kring Bandoeng, houdt haar 60ste kringvergadering op Vrijdag 17 Januari a.s., des avonds om 6.45 uur, in het gebouw van de theosofische vereeniging, Olcottpark, Oud Merdika 32, Bandoeng, tijdens welke door het lid ir. H.A.G. Hazeu, ingenieur bij den dienst voor waterkracht en electriciteit, een lezing met lichtbeelden zal worden gehouden.

Het eerste gedeelte zal handelen over: „De inrichting van nieuwe Centraal Electrisch Laboratorium van den dienst voor waterkracht en electriciteit, het tweede gedeelte over: Moderne inzichten omtrent de beproeving van hoogspanningsisolatoren".

In aansluiting aan deze voordracht zal de kring Bandoeng op Zaterdag 18 Januari a.s. een middag-excursie houden naar het nieuwe Centraal Electrisch Laboratorium van den dienst voor waterkracht en electriciteit, waarbij onder leiding van ir. Hazeu de inrichting zal worden bezichtigd en verschillende apparaten gedemonstreerd zullen worden; o.a. zullen demonstraties worden gegeven van hoogspanningsbeproevingen met spanningen van circa 500.000 Volt.

Deelnemers worden uitgenoodigd op Zaterdag 18 Januari a.s. om 5.15 n.m. in het gebouw van het Centraal Electrisch Laboratorium (Noord-Oostelijk van den middenweg op het terrein van de Technische Hoogeschool te Bandoeng) aanwezig te zijn.

Zoowel voor de vergadering als voor de excursie kunnen belangstellenden, na voorafgaande aanvraag, door het Kringbestuur worden geïntroduceerd. Leden van de Koninklijke Natuurkundige Vereeniging in Nederlandsch-Indië en studenten aan de Technische Hoogeschool kunnen deelnemen zonder speciale introductie.

RECHTZAKEN.

BELASTINGONTDUIKING.

Gistermorgen en heden stond voor den Raad van Justitie te Batavia terecht P. T. beschuldigd van het in de jaren 1925, 1926, 1927 en 1928, als eigenaar van twee autoverhuurderijen te Bandoeng, indienen van opzettelijk onjuiste en onvolledige aangiften voor de inkomsten-belasting tot een totaal bedrag van ongeveer f 67.000,— minder dan zijn werkelijke inkomsten bedroegen. Voorts nog beschuldigd van het door een niet verantwoordelijk persoon doen verrichten van valsche boekingen, het daarbij maken van „misbruik van gezag" en het voor het waarschijnlijk maken van zijn valsche aangiften gebruik maken van die valsche boekingen.

De Raad is samengesteld uit mr. Plate, president, mr. Raaft en mr. De Loos, leden. Het openbaar ministerie wordt waargenomen door den subst. officier van Justitie, mr. Gaaymans; verdediger is mr. Kasteleyn. Er is vrij groote belangstelling, klaarblijkelijk van familieleden, vrienden en kennissen van beklaagde.

Beklaagde is 38 jaar oud. Hij was destijds eerste commies op het residentiekantoor te Bandoeng en tegelijkertijd auto-verhuurder.

De verdediger wenscht geen exceptie op te werpen.

Beklaagde ontkent de valsche aangiften, met uitzondering van één der aangiften, welke door den heer L. is opgemaakt. Maar toen was bekl. gescheiden van zijn vrouw en waren aan deze de beide autozaken toegewezen, zoodat hij niets met de zaken te maken heeft gehad.

President: Maar waarom werd die aangifte op Uw biljet ingevuld?

Bekl.: Dat zal wel gemakshalve gebeurd zijn.

President: Over welk jaar heeft U dus geen aangifte gedaan, maar wel de heer L.

Bekl. Over het boekjaar 1926, belastingjaar 1927.

Over bedoeld jaar werd door den heer een winst van f 10.585,25 opgegeven, terwijl die in werkelijkheid f 22.720,06 zou hebben bedragen.

De andere jaren, waarover bekl. wel aangifte deed, zijn 1924 (nihil), 1925 (f 5.885,05), 1927 (f 595,85), terwijl bij het accountantsonderzoek zou zijn gebleken, dat de winsten resp. f 9.260,— f 13.640,80 en f 28.450,65 hebben bedragen.

L. is volgens beklaagde verre familie van beklaagde's vrouw. Hij was zonder werk en ziek. Hij had reeds vroeger aangeboden de boeken van bekl. bij te houden. L. is bij bekl. komen inwonen en heeft langzamerhand de boeken overgenomen voorloopig zonder loon alleen voor kost en inwoning.

Beklaagde ontkent den heer L. opgedragen te hebben verschillende posten in de uitgaven te veranderen.

President: Waar werd het kasboek bewaard?

Bekl.: In de kamer van L.

President: Hoe kwam L. aan die cijfers?

Bekl. Dat zal wel een taxatie zijn geweest. L. kwam eens bij mij met een papiertje waaruit bleek dat er over 1925 f 10.000 winst zou zijn gemaakt.

Bekl. was heelemaal niet op de hoogte; hij had geen tijd zich met de zaken te bemoeien en moest alles aan zijn vrouw en aan L. overlaten. Hij kon alleen met stelligheid zeggen, dat er nooit f 10.000 winst was gemaakt. Hij zei toen: Maakt jullie de zaak maar in orde, er zitten natuurlijk fouten in en die moeten gevonden worden.

Eenigen tijd later kwam L. met een balans, waaruit slechts f 5.885,05 winst bleek, hetgeen bekl. wel aannemelijk voorkwam. Op grond daarvan werd toen ook de aangifte over dat jaar door L. opgemaakt.

Uit het verdere verhoor blijkt, dat bekl. met één auto begonnen, na vier of vijf jaren 17 auto's zijn eigendom kon noemen.

Na Augustus 1926 heeft bekl. in verband met zijn scheiding zich heelemaal niet meer met de zaken bemoeid, hoewel zijn vrouw later weer met hem ging samenwonen.

Mr. De Loos voelt bekl. scherp aan den tand, betreffende het geld waarvan bekl. toch geleidelijk 17 auto's kon koopen. Daarin zat dus de winst van al die jaren.

Bekl. verklaart, dat hij de koopsommen met kleine bedragen afbetaalde, weke uitgaven echter heelemaal niet werden geboekt....

Een kruisverhoor is daarvan het gevolg, waaraan achtereenvolgens de officier, mr. Raaff en mr. De Loos deelnemen.

De officier vraagt ten slotte waarom bekl. tegenover mr. De Vries, subst. officier van Justitie, heeft erkend, dat hij wél opzettelijk valsche aangiften heeft ingediend.

Bekl. verklaart dit uitvoerig. Een advocaat, mr. Gevaerts zou bekl. o.m. hebben gezegd:

Als je nu maar bekent, dan wordt de zaak wel gedeponeerd.

Zoo is bekl. er toe gekomen om bij den subst. officier van Justitie een bekentenis af te leggen.

Die bekentenis zou vooral zijn afgedwongen door de hem door mr. Gevaerts gesuggereerde vrees voor onmiddellijke inhechtenisstelling, waaraan ook de accountant Langendam zou hebben meegedaan.

Bekl. beweert voorts, dat hij bij het teekenen van het procesverbaal niet goed zou hebben geweten wat hij deed en evenmin dat bedoeld p.v. een volledige bekentenis inhield.

Het O.M. wijst op de onwaarschijnlijkheid, dat bekl. 's *valsche* bekentenis zoo logisch in elkaar zit, als uit het stuk blijkt.

Komt voor getuige Alagar Rudnay, vroeger boekhouder-ambtenaar bij den belasting-accountantsdienst te Bandoeng.

Getuige kreeg in April 1928 opdracht de boeken van bekl. te onderzoeken. Bekl. legde als eenig boek over een tabelarisch kasboek, hetwelk door getuige als „handelsboek" werd beschouwd.

Getuige kreeg bij het onderzoek spoedig den indruk, dat de in dat boek opgenomen cijfers onbetrouwbaar waren.

Hij trof drie soorten van kwitanties aan, op naam van bekl. en van beklaagdes vrouw voor en na de scheiding. Het was dus niet uit te maken wie de eigenaar was van de zaak.

Het rapport van den deskundige toont aan, dat er verscheidene belangrijke uitgaven werden geboekt, waarvoor geen bewijsstukken aanwezig waren, zoodat die posten dus doelbewust moeten zijn verhoogd om de belasting te ontduiken.

Verdediger verzoekt met nadruk deze uitspraak van den deskundige vast te leggen, met het oog op de mogelijkheid dat hij straks aan de hand van kwitanties zal aantoonen dat bedoelde uitgaven in het tabelarisch kasboek ten *rechte* zijn verhoogd.

Getuige wenscht aan zijn schriftelijk rapport voor den belastingdienst slechts toe te voegen, dat bekl. heelemaal niet verplicht was eenig boek over te leggen. Wanneer hij het „kasboek" te voren zou hebben verbrand, zou zijn aangifte door taxatie zijn vastgesteld.

Er ontstaat dan een langdurige discussie tusschen deskundige en verdediger over de beteekenis van het woord „afsluiten", of de verhooging der uitgaven in het boek heeft plaats gehad voor of ná het afsluiten en over de vraag of het bewuste boek wel of niet een „kasboek" mag worden genoemd.

Dan blijkt, volgens de aanwijzingen van getuige, dat er nog andere boeken zijn geweest, vermoedelijk voor boeking van de inkomsten van de beste maanden van het jaar, welke aldus buiten het tabelarisch kasboek werden gehouden om de winst te drukken. Althans naar de meening van getuigedeskundige.

Het verder verhoor van getuige levert niets bijzonders op, waarna de zitting verdaagd wordt.

Heden werd het verhoor voortgezet. Morgen worden nog eenige getuigen deskundigen gehoord. Dan zal de zitting vermoedelijk uitgesteld worden tot Maandag a.s.

LEGER EN VLOOT.

Nederlandsche Legermutaties.

's GRAVENHAGE, 14 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De generaal-majoor der artillerie C. A. Prins, de kolonels der infanterie H. K. Hardenberg, J. P. J. Verberne en H. Wijnaendts, zoomede de luitenant-kolonel der infanterie W. G. van Hoogenhuyze, commandant van het regiment jagers, zijn voornemens met ingang van 1 Februari a.s. eervol ontslag uit Hr. Ms. militairen dienst te verzoeken.

De kolonel der infanterie P. Donk is bestemd om op te treden als commandant van de derde divisie.

Met Pensioen.

Aneta seint uit Padang, dat aan kolonel Gleysteen op verzoek eervol ontslag uit Hr. Ms. militairen dienst verleend is met ingang van 2 November 1930.

Personalia.

De kapitein der Infanterie P.W. van Driel is op verzoek eervol uit H. M. militairen dienst ontslagen onder toekenning van pensioen met ingang van 6 Juli 1930.

De 1e luitenant der Infanterie F.H.A. van Langen is van Praja naar den Pasar overgeplaatst; en omgekeerd de idem J. C. Pasgüa.

De 1e luitenant der artillerie D. C. Buurman van Vreeden is van Salatiga naar Tjimahi overgeplaatst.

Mutaties der Infanterie.

Aan den kapitein der infanterie M. H. A. Sitsen, is wegens zevenjarigen onafgebroken dienst in Ned. Indië negen maanden verlof naar Europa verleend ingaande 1 April '30.

SCHOOL EN KERK.

Prof. Baumstark.

's-GRAVENHAGE, 14 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Prof. dr. A. Baumstark, hoogleeraar aan de R.K. Universiteit te Nijmegen, is benoemd tot hoogleeraar te Munster.

Art. 177.

Bij gouv. besluit is aan Doeaman Harahap en Kornelius Nainggolan, Inlandsche hulpzendelingen van „Het Java Comité", verleend de bijzondere toelating, bedoeld bij art. 177 der Ind. Staatsregeling, tot uitoefening van hun dienstwerk in de onderafd. Angkola en Sipirok der afd. Padang Sidempoean van de residentie Tapanoeli.

LAATSTE BERICHTEN.

De Zaak-Liebermann.

AMSTERDAM, 14 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Het Gerechtshof alhier heeft heden een aanvang gemaakt met de behandeling in hooger beroep van de zaak-Liebermann. De belangstelling was matig. De held uit deze millioenenaffaire ziet er mager en vermoeid uit en grabbelt zoo nu en dan nerveus in zijn dossiers. Het verhoor levert geen nieuws op, doch telkens hebben incidentjes plaats, die de stemming prikkelen.

De president, mr. Jolles, berispt den verdediger, mr. Duys, als deze den curator ondeskundigheid verwijt.

Een der getuigen, de heer Van Gigh, weigert te spreken, met een beroep op het verschooningsrecht, ofschoon de beklaagde desgevraagd verklaart, dat hij dezen getuige wel graag zou wenschen te hooren.

Het Hof respecteert evenwel het ambtsgeheim, waardoor de getuige zich gebonden acht.

Massa-ontslag.

's-GRAVENHAGE, 14 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Bij de Nederlandsche Kunstzijde-fabrieken te Arnhem en te Ede zijn in totaal 450 werkkrachten ontslagen in verband met de uitvoering van reorganisatieplannen.

De Marine-conferentie.

LONDEN, 14 Jan. (*Aneta-Reuter*). De vertegenwoordiger van Reuter aan boord van het s.s. *George Washington*, dat zich op het oogenblik in het midden van den Atlantischen Oceaan bevindt, seint dat Stimson langdurige besprekingen heeft met zijn collega's over de marineconferentie te Londen.

Ook is hij bezig aan zijn openingsrede.

Draadloos worden regelingen getroffen voor besprekingen, die aan het eind van deze week gevoerd zullen worden met MacDonald, Tardieu, Grandi en mogelijk ook met Wokatzuki.

Mr. Loder.

's-GRAVENHAGE, 14 Jan. (*Aneta*). Mr. Loder heeft een Letlandsche onderscheiding ontvangen: het grootkruis in de Orde van de Drie Sterren.

Vijftig-duizend Gulden gestolen.

Aneta-Reuter seint ons uit Singapore, dat 50.000 gulden ontvreemd zijn uit een mailzak, terwijl deze per stoomschip van de Sze Hai Tong bank te Singapore vervoerd werd naar een afdeeling van die bank te Djambi.

Nader wordt gemeld dat de *Van der Parra* van de K.P.M. te Djambi een postzak uit Singapore aanbracht die beschadigd was, waarom deze in tegenwoordigheid van de postambtenaren en de scheepsofficieren geopend werd.

De binnenzak bleek opengesneden terwijl een postpaket benevens het advies met aangegeven waarde ontbrak, terwijl telegrafisch navraag te Singapore gedaan werd, meldde zich in Djambi een Chinees aan, die verklaarde 50.000 gulden uit Singapore te verwachten.

De scheepsofficier die den postzak te Singapore overgenomen heeft, beweert dat de zak bij ontvangst reeds een beschadigden indruk maakte. De diefstal is vermoedelijk te Singapore gepleegd. De postautoriteiten ontvingen nog geen antwoord uit die stad, zoodat nog niet bekend is hoe groot de schade is. In elk geval is het risico van den postdienst tot een veel lager bedrag beperkt.

Parnabolon.

Men seint ons uit Medan:

De *Sum. Post* meldt, dat gisterochtend omstreeks 7 uur opnieuw een brand is uitgebroken op de onderneming Parnabolon, waar onlangs naar men weet de woning van een assistent door brand vernield is.

Thans woedde de brand in een pondok, waar een kamer en gedeeltelijk ook een houtopslagplaats verbrand zijn. Er is veldpolitie naar Parnabolon gezonden, zij heeft twee koelies aangehouden voor een nader onderzoek. In verband met den eersten brand is nu een vroegere waterdrager aangehouden, verdacht van brandstichting.

De Dienstleiding der S.S.

Tot hoofdinspecteur van de Staatsspoor- en Tramwegen in Ned. Indië is benoemd prof. ir. P.N. Max, thans hoofd van den algemeenen bouwdienst.

Tot hoofd van den algemeenen bouwdienst is benoemd ir. J.K. Lagerwey, chef exploitatie der Westerlijnen.

Tot chef exploitatie der Westerlijnen is benoemd ir. G. Gray, thans tijd wd. chef exploitatie der Oosterlijnen.

Tot wd. chef exploitatie der Oosterlijnen is benoemd de heer H. J. Osten, thans afdeelingschef.

Tot wd. afdeelingschef is benoemd de heer J. Ph. Holtrop, thans afd.-chef volgens kolom 4, schaal 220 der B.B.L.

In de plaats van den heer Holtrop is benoemd de heer A. V. Buys, thans wd. inspecteur 1e klasse.

Begrafenis Kapt. de Quant.

Het *A.I.D.* vernam, dat het stoffelijk overschot van den op Borneo vermoorden kapitein J.C. de Quant den 14den dezer per s.s. *Elout* van Bandjermasin (naar Soerabaja) zou worden overgebracht en den 17den te Bandoeng zal arriveeren.

De begrafenis zal den 18den des voormiddags om half 9 vanuit het station aldaar plaats hebben.

Op verlangen van den overledene zal de ter aarde bestelling niet met militaire honneurs plaats hebben.

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

Onthullingen.

'S-GRAVENHAGE, 14 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De *Daily Telegraph* onthult, dat tijdens de te Locarno gevoerde besprekingen de Nederlandsche regeering informeel geraadpleegd werd omtrent de mogelijkheid om te zamen met Duitschland, Frankrijk, België en Engeland internationale waarborgen te stellen voor de onschendbaarheid van het Engelsche Kanaal.

Het blad zegt verder, dat de Nederlandsche regeering destijds weifelde. Het wenscht thans de kwestie opnieuw aan de orde te stellen, nu de mogendheden andermaal Britsche garanties eischen zonder daartegenover eenig voordeel te stellen, dat ertegen opweegt.

Onderscheiding.

'S-GRAVENHAGE, 14 Jan. (*Spec. Bat. Nwsbld*). De inspecteur van de Scheepstelegrafie, de heer J.A. Bland van den Berg, is benoemd tot officier in de orde van Oranje-Nassau.

Hersteld.

'S-GRAVENHAGE, 14 Jan. (*Aneta.*) Het treinverkeer tusschen Rotterdam en Gouda is hersteld.

DE STRAITS.

Het onwillige Veer.

SINGAPORE, 14 Jan. (*Aneta-Reuter*). De te waterlatings-plechtigheid van het tweede treinveer voor de marine-basis te Singapore, dat dienen moet voor het vervoer van graniet van Johore over de zeestraat naar Singapore, eindigde in een comedie.

Het schip wilde niet in beweging komen, ondanks alle mogelijke hulpmidlen die werden aangewend.

Daarom is de te waterlating maar uitgesteld.

AUSTRALIE.

De Beroering op Samoa.

WELLINGTON, 14 Jan. (*Aneta-Reuter.*) Uit Apia wordt gemeld dat een proclamatie is uitgevaardigd, waarin verklaard wordt dat de Mau een opstandige organisatie is.

De kruiser *Dunedin* is 14 Januari te Apia aangekomen. De landingstroepen zijn naar Saleimo gegaan, alwaar, naar men gelooft, de meeste leden van de Mau zich geconcentreerd hebben.

De politieposten te Apia en in andere centra zijn met mariniers versterkt.

CHINA EN RUSLAND.

De Chineesche Oosterspoorweg.

HARBIN, 14 Jan. (*Aneta-Reuter.*) Voor het eerste sinds het uitbreken van het conflict tusschen China en Rusland, stoomde gisteren een trein uit Wladiwostok hier binnen.

Men verwacht dat de trans-Siberische dienst nog deze week hervat wordt.

HET BRITSCHE RIJK.

De Zaak Steuart.

LONDEN, 13 Jan (*Spec. Bat. Nieuwsblad.*) Als resultaat van het onderzoek in de zaak Steuart, verklaarde de jury dat hij zelfmoord heeft gepleegd en dat hij niet wel bij het hoofd was.

De lijkschouwer las een brief van Steuart voor waarin deze verklaart enorme verliezen geleden te hebben waardoor hij geheel terneer geslagen was.

De verdediger bracht naar voren dat Steuart toen hij van een bezoek aan Brazilië terugkeerde, tot de bevinding kwam dat de beurs tegen hem was in verband met de Hatry-affaire en het débâcle in Wall Street. Veel van zijn aandeelen, vooral in de rubber, waren geweldig gedaald.

De Hatry-affaire.

LONDEN, 14 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De Grand-jury heeft rechtsingang verleend tegen Hatry en zijn drie compagnons.

De zaak zal vermoedelijk 20 Januari voorkomen.

Het Vergaan van de „St. Genny."

LONDEN, 14 Jan. (*Aneta-Reuter*). Vijf overlevenden van de *St. Genny* zijn naar Plymouth gebracht, waar zij in het hospitaal werden opgenomen. Zij zijn geheel uitgeput als gevolg van den strijd om hun leven tegen de woedende elementen.

Een officier van de *St. Cyrus*, waarmede de overlevende naar Plymouth werden gebracht, heeft verteld hoe het ongeval zich heeft toegedragen. De *St. Cyrus* werd door een geweldige golf opgepakt. De uitkijk zag op dat oogenblik de *St. Genny* niet meer, waarop zoeklichten gericht werden op de plek waar men het laatst de *St. Genny* gezien had. Toen zag men verscheidene mannen rondzwemmen. De *St. Cyrus* naderde zoo dicht mogelijk, maar door de hooge zeeën was het onmogelijk om de reddingsbooten te water te laten. Men slaagde er in met reddingsgordels de vijf drenkelingen te redden.

De officier zeide dat de *St. Genny* als een steen zonk. Waarschijnlijk werd de boeg vernield. De vijf geredden werden van het dek van de *St. Genny* geslingerd. Voor de overige opvarenden, die niet op het dek waren, was geen hoop meer op redding.

FRANKRIJK.

De Rijksinkomsten.

PARIJS, 14 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De rijksinkomsten over de maand December bedroegen 3 842.000.000 francs hetgeen 449.000.000 francs meer is dan de raming en 277.000.000 francs meer dan de inkomstem van het vorig jaar December.

Over het geheele jaar 1929 bedraagt het surplus 6 605.000.000 francs tegen 4.210.000.00 in 1928.

HET DUITSCHE RIJK.

De Papegaaienziekte.

NAUEN, 14 Jan. (*Aneta-Radio*). Uit Berlijn wordt gemeld dat in verscheidene Duitsche steden nieuwe gevallen van de papegaaienziekte zijn geconstateerd, te weten in Stolpmünde, Nederhemsdorf en in Glauchau. Er hebben zich tien gevallen voorgedaan, waarvan een met doodelijken afloop.

De senaat van Hamburg heeft de invoer van papegaaien verboden.

DE BALKAN.

Michael Streseff vermoord.

NAUEN, 14 Jan. (*Aneta-Radio*). De Macedoniër Michael Streseff, de leider van de comitadji, is in een restaurant te Sofia vermoord. De dader is ontsnapt.

Daar Streseff reeds lang had gebroken met zijn misdadig verleden, gelooft men dat hij vermoord is uit persoonlijke wraak.

AFGHANISTAN.

De Schulden van Aman Oellah.

NAUEN, 14 Jan. (*Aneta-Radio*). Uit Kaboel wordt gemeld dat de Afghaansche regeering te kennen heeft gegeven dat zij bereid is de verantwoordelijkheid op zich te nemen voor de schulden, door den vroegeren koning Aman Oellah gemaakt gedurende zijn reis door Europa.

NOORD-AMERIKA.

Katoen-maatschappij.

DOVER, 14 Jan. (*Aneta-Reuter*). Alhier is opgericht de American Cotton Cooperative Association, met een kapitaal van 9 millioen pond sterling.

De associatie stelt zich ten doel om de katoen-industrie te stabiliseeren.

Gardner Symons †

NEW-YORK, 14 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De schilder Gardner Symons is overleden.

Geschenk van 4 Millioen Dollar.

NEW-YORK, 13 Jan. (*Aneta-Reuter*). Edward Stephen Harkness heeft bijna 4 millioen dollar aan de Yale-universiteit geschonken om daarvan vijf nieuwe gebouwen met binnenpleinen te stichten, naar het voorbeeld van de universiteiten te Oxford en Cambridge.

De vader van E.S. Harkness was destijds een der oudste vennooten van de Standard Oil Cy.

De New-Yorksche Taxichauffeurs.

NEW-YORK, 13 Jan. (*Aneta-Reuter*) Alle 70.000 taxichauffeurs van New-York moeten voortaan het door de politieautoriteiten voorgeschreven donkergrijze uniform dragen.

Bovendien moeten voortaan alle taxi's aan bepaalde eischen voldoen. Zoo moeten zij voorzien zijn van vier-wielremmen, on-splinterbaar glas en roode lichten aan beide kanten van de chassis om aan te duiden wanneer de taxi leeg is.

De Zegetocht van Smuts.

WASHINGTON, 14 Jan. (*Aneta-Reuter*) Na een krans gelegd te hebben op het graf van Wilson „ter herdenking van den grootsten burger van Amerika en de groote weldoener van de menschheid", ging generaal Smuts, die heden uit Canada alhier is aangekomen, naar het Witte Huis.

Hij keuvelde een halfuur met Hoover als oude vrienden.

Het Rassenprobleem „opgelost".

NEW-YORK, 14 Jan. (*Aneta-Reuter*). De militaire academie van West-Point heeft het Kleurlingenprobleem door middel van wiskunde „opgelost".

Alonzo Parhji uit Chicago, de eenige Neger-cadet, is „eervol ontslagen" omdat hij zakte voor een speciaal examen in de wiskunde.

Hoewel de officiëele personen herhaaldelijk ontkend hebben dat het niet eerlijk zou zijn toegegaan, is het toch geen geheim dat door zijn heengaan een moeilijk probleem wordt opgelost.

DE VOLKENBOND.

Herziening van het Convenant.

GENEVE, 14 Jan. (*Aneta-Reuter*). De Volkenbond heeft zijn goedkeuring gehecht aan het Engelsch voorstel om een commissie te benoemen welke de kwestie zal onderzoeken om het Volkenbondsconvenant te amendeeren teneinde het in overeenstemming te brengen met het Kellogg-pact. De commissie zal dan aan de volgende assemblée rapport uitbrengen.

Arthur Henderson, de Engelsche minister van buitenlandsche zaken, verzekerde dat de amendementen het convenant zullen versterken. De Fransche en Duitsche gedelegeerden vereenigden zich met de zienswijze van Henderson.

De Wapenstilland in den Tarievenoorlog.

GENÈVE, 14 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De Volkenbondsraad heeft het rapport goedgekeurd om op 17 Februari een conferentie te beleggen voor een wapenstilstand in den tarievenoorlog.

Tot nu toe hebben 26 landen het voornemen te kennen gegeven de conferentie bij te wonen.

De Klaagmuur.

GENEVE 14 Jan. (*Aneta-Reuter*). De Volkenbondsraad heeft het voorstel van Henderson goedgekeurd om een commissie van drie leden te benoemen (Engelschen uitgezonderd) om de kwestie van de Klaagmuur te Jeruzalem op te lossen.

Volkenbonds lunch.

NAUEN, 14 Jan. (*Aneta-Radio*). Dinsdag heeft de traditioneele lunch der gedelegeerden plaats gehad.

Er had geen merkwaardig incident plaats en er werd niets bijzonders gezegd.

Een Farce van Briand.

De toren van Babel.

NAUEN, 14 Jan. (*Aneta-Radio.*) Uit Genève wordt gemeld dat aan het slot van de openingszitting een aardig voorval heeft plaats gehad.

Henderson vroeg aan den Secretaris-Generaal hoever men gevorderd was met den bouw van het nieuwe Volkenbondspaleis.

De Secretaris-Generaal gaf hierop ten antwoord dat de vertraging hem ten zeerste speet, maar hij beloofde spoed achter het werk te zullen zetten.

Briand merkte hierbij op dat hij bang is dat dit Volkenbondspaleis iets weg heeft van de toren van Babel, waarvan de Bijbel ons vertelt dat die nooit voltooid is.

DE HERSTELCONFERENTIE.

Een Interview met dr. Schacht.

'S-GRAVENHAGE, 14 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Dr. Schacht ontkende in een persgesprek dat hij politieke bedoelingen heeft. Hij gaf de verzekering dat hij bij de conferentie slechts geïnformeerd heeft naar de moreele grondslagen van de herstelbank.

Dr. Schacht.

Indien deze grondslagen bestaan, is hij bereid zijn medewerking te verleenen. Schacht verzekerde dat hij zich in verband daarmede niet onttrekken zal aan de verplichtingen, hetgeen beteekent dat dr. Schacht zijn bedenkingen handhaaft, doch zwicht voor een regeling bij de wet.

Er heerscht algemeene nieuwsgierigheid wat de Rijksdag zal doen met het wetsontwerp dat door de delegatie wordt voorgelegd.

De Reichsbank.

'S-GRAVENHAGE, 14 Jan. (*Aneta-Reuter*). De Duitsche delegatie deelde mede dat zij morgen de noodige stappen zal doen om de medewerking van de Reichsbank aan de internationale voor de herstelbetalingen te verzekeren.

Schacht deelde aan den Duitschen minister van financiën mede dat hij niet zal trachten zich aan de verplichtingen die hem zijn opgelegd, te onttrekken.

Daarom is voorgesteld dat andere Duitsche banken in plaats van de Reichsbank zullen optreden.

De Opwinding verdwenen.

'S-GRAVENHAGE, 14 Jan. (*Aneta*). De opwinding welke op de conferentie heerschte als gevolg van dr. Schacht's weigering voor medewerking van de Reichsbank aan de herstelbank tenzij onder financiëele en politieke voorwaarden, is snel verdwenen nu gebleken is dat een Duitsch bankconcern, conform de in het Young-plan toegestane mogelijkheid, in plaats van de Reichsbank kan medewerken.

Inmiddels heeft de Duitsche delegatie na urenlange besprekingen met dr. Schacht, aangekondigd dat een wetsontwerp zal worden ingediend in zake de Reichsbank, waardoor de medewerking van die bank aan de internationale bank voor de herstelbetalingen wordt gegarandeerd.

Uiteenzetting van Tardieu.

PARIJS, 14 Jan. (*Aneta-Radio*): Tardieu heeft voor het kabinet een uiteenzetting gegeven van de onderhandelingen die in Den Haag zijn gevoerd.

Hij zeide dat er algemeene overeenstemming heerschte over de betalingsmogelijkheid, hetgeen daarom merkwaardig is in verband met de aanwezigheid en de houding van dr. Schacht op de bijeenkomst van gisteren.

De ministerraad hechtte zijn goedkeuring aan de behaalde resultaten. Voor de nog hangende kwesties bevestigde het kabinet de reeds genomen beslissingen.

ALGEMEEN NIEUWS.

De Marineconferentie.

LONDEN, 14 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). 76 Leden van het Lagerhuis van de Labourpartij en 1 liberaal, hebben een mededeeling geteekend waarin zij er bij de regeering op aandringen dat een der voornaamste punten van de marineconferentie zal wezen dat de oorlogsschepen boven de 10.000 ton worden afgeschaft. Zelfs indien eenige mogendheden er niet accoord mee gaan, moet de Britsche regeering aankondigen dat Engeland van nu af aan geen oorlogsschepen meer zal bouwen boven de 10.000 ton.

De Storm

NAUEN, 14 Jan. (*Aneta-Radio.*) Uit Hamburg wordt gemeld dat langs de kust van de Noordzee de storm nog steeds woedt.

De motorboot *Martha* zonk bij Brünsbüttel

De kapitein verdronk.

De Grieksche boot van de wilde vaart, de *Constantin Lemas*, welke Maandag aan den grond liep, zit nog steeds vast, en door de hooge zeeën is de redding onmogelijk.

Te Cuxhaven werden twee zeelieden van het dek van hun schip geslingerd en verdronken.

Cablegrams.

The „No-Tax"-Movement.

Calcutta, Jan. 13. Consequent rigid enforcement criminal code, banning all assemblies the no-tax movement collapsed. 1/4 quarterly amount already obtained. Bandabila Chandra Roy, the of the leader movement, further charged attempted murder collector.

The Reparations-conference.

The Hague, Jan. 13. Noteworthy that Schacht refused to become Germanys chief expert, when the government declined strictly adhere his memorandum, but he agreed to assist if necessary.

His bombshell contained letter to the bankers committee, refusing Reichsbank's cooperation, unless original Youngplan accepted, unless Britain upgave sequestrated German property and unless France renounced all military and political sanctions.

Snowden declared that Schacht uncould veto decisions governments. Curtius statemented friction between Reichsbank and German government would dealt later. The conference proceeding as if Schacht unexisted.

The Hague, Jan. 14. German delegation announced it take necessary steps tomorrow legally guarantee participation cooperation Reichsbank in Bank International settlement.

Schacht informed German finance minister he consequently unattempt to evade obligation imposed him.

Agreement consequently disposes proposal other German banks to replace Reichsbank.

New-York's Taxicabdrivers.

New-York, Jan. 14. New darkgrey uniforms, specially prescribed by police departement and chosen by policechief Grover Whalen, must henceforth worn by all New-York's seventythousand taxicabdrivers, and all taxis must conform certain standard specifications, such fourwheel brakes, unsplinterable glass and red lights both sides chassis, to indicate when cab empty.

The League-covenant.

Geneva, Jan. 14. League-council approved British proposal to appoint a committee to examine the question amending covenant, in order to harmonize it with Kellogg-pact, and report next assembly.

Arthur Henderson assuranced amendments intended strengthen covenant. French and German delegates associated themselves with Henderson's views.

The Tin-situation.

Singapore, Jan. 14. The Selangor Miners Association adopted the recommendations of the Tinproducers Association. Stated: Fiftyfour dredges in Malaya unworking Sundays, while fifty gravelpumps downclosed entirely Perak.

The. C. E. R.

Harbin, Jan. 14. The first train ex Vladivostock since the outbreak of the Sino-Soviet dispute, insteamed yesterday.

Expected that the Trans Siberian service res ed this week.

A. Launchin-ceremony.

Singapore, Jan. 14. The launching ceremony of the second trainferry for the navalbase, for transporting granite across Straits Johore, ended in comedy. The vessel refusing to move, despite use manpower tug engine. The launching postponed.

OFF. BERICHTEN

CIVIEL DEPARTEMENT.

Benoemd: met ingang van den dag, waarop bij van buitenl. verlof zal zijn teruggekeerd, tot president van den Raad van Justitie te Medan, mr. J. G. Geerlings, rechterlijk hoofdambtenaar van buitenlandsch verlof terugverwacht, laatstelijk lid van den Raad van Justitie te Soerabaja.

Ontheven: met ingang van den datum, waarop de nieuwe titularis zijn ambt zal aanvaarden, eervol van de hem opgedragen waarneming van de betrekking van burgemeester van Amboina, H. F. Brune;

Benoemd: tot burgemeester van Amboina, J. A. F. Schut, ambtenaar teruggekeerd van buitenlandsch verlof, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende.

tot patih: van het regentschap Poerwokerto, residentie Noord Banjoemas, provincie Midden-Java, Raden Sosrodiprodjo, thans patih van het regentschap Batang in gemeld gewest.

van Batang, residentie Pekalongan, provincie Midden-Java, Mas Said Tjokroharsono, thans districtshoofd in gemeld gewest.

Gesteld: ter beschikking van de Provincie Midden-Java ten einde te worden werkzaam gesteld als hoofdcommies op het Provinciaal Waterstaatskantoor, D. H. Lefrandt, archivaris-expediteur bij het hoofdkantoor van den dienst van het Boschwezen.

De resident der Westerafdeeling van Borneo is uitgenoodige de eerwaarde heeren E.C. Langendam en J, van Grinsven, die kerkelijk zijn benoemd tot Apostolisch Missonaris onderscheidenlijk te Pontianak en Njaroemkop (afd. Singkawang), te erkennen in de hun kerkelijk opgedragen bediening.

Onderw. en Eeredienst.

Tijdel. werkz. gesteld: als onderw. der 3e kl. en geplaatst a/d openb. H.I.S. te Airmadidi, A. F. ter Haar, particulier te Weltevreden.

Ontslagen: op verzoek, wegens volbrachten diensttijd, met ingang van 3 Maart '30, eervol uit 's Lands dienst, de onderw. der 1e kl. b/h openb. Westersch lag. onderwijs L.L.H. Hageraats, hoofd der openb. H.C.S. te Pasoeroean.

Benoemd; tot onderwijzeres der 3e klasse bij het openb. Westersch lager onderw. de tijd. onderwijzeressen der 3e kl. bij dat onderwijs mej. A.F. Brocx en E. Brocx, onderscheidenlijk geplaatst bij de openb. H. Ch. Meisjesschool te Batavia en bij de openbare Europ. IIe lag. school te Mr. Cornelis (Batavia);

tot onderw. der IIe klasse en geplaatst a/d openb. IIe openb. Mullo-afdeeling der A. M. S. te Semarang, C. P. Borst, daartoe ter beschikking gesteld van den G.G. van N.I.;

tot onderw. IIe klasse en geplaatst a/d H.C.S. te Blitar J. Welling. daartoe ter beschikking gesteld v/d G.G. van N.I.

tot onderw. IIe kl. en geplaatst IIe Eur. school te Modjokerto I J. de Bert, daartoe ter beschikking gesteld v/d G. G. van N.I.

Herbenoemd: tot onderwijzer der 1e kl. en geplaatst aan de openb. Mulo-afd. A.M.S. te Probolinggo, A.M. Krogt, ambt. van buitenlandsch verlof terugverwacht, te voren die betrekking bekleed hebbende.

Eervol ontheven: wegens lich ongeschiktheid, van haar tijd. werkzaamstelling als onderw. der 3e kl. mej. J. Ch. Morin, geplaatst a/d Europ. school te Toeban;

met ingang van 19 Febr. '30, op verzoek, v/h geven van onderw. gedurende 2/3 schoolt. a/d H. Chin. school te Sibolga mevr. C. S. Posthuma-de Langen.

Binnenl. Bestuur.

Geplaatst: in de residentie Sum. Westkust, de ondercommissaris M. P. Grootens, thans geplaatst in de res. Tapanoeli;

in de residentie Malang (provincie Oost Java), de hoofdpolitieopziener, B. L. Treuren, thans geplaatst in het gouvernement der Oostkust van Sumatra.

Benoemd. tot ambtenaar bij den algemeenen bestuursdienst van het B.B. op Java en Madoera, J. J. M. Visser, bij ministerieele beschikking ter beschikking gesteld van den Gouverneur-genaraal van N.I. om te worden benoemd tot adm. ambtenaar bij het binnenlandsch bestuur, met bepaling, dat hij wordt geplaatst in de provincie Midden-Java;

bij de algemeene politie tot politieopz., E. A. M. Loth, thans belast met de waarn. dier betrekking, met bepaling, dat hij geplaatst blijft in het gouvernement der Oostkust van Sumatra;

bij de algemeene politie tot ondercomm. E. L. Arnold, thans tijdelijk belast met de waarneming dier betrekking, met bep., dat hij geplaatst blijft in de residentie Batavia (provincie West-Java).

P. T. T.

Eervol ontheven: op verzoek, met ingang van 30 Jan. '30 van hare tijdelijke werkzaamstelling op maandgeld bij het hoofdbestuur v/d P.T.T. dienst mevr. J. M. Hirschmann geb. Poulos.

(*Zie verder het Vierde Blad.*)

SCHEEPSBERICHTEN

Haven van Tandjong-Priok.

Aangekomen 14 Jan.

N.I. ss. „Duymaer v. Twist" gez. Bakker, van Bandjermasin, agt. KPM.

N.I. ss. „Merkus" gez. Kielman, van Tg. Pandan, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Sipora" gez. Visser, van Soerabaja en Beraoe, agt. K.P.M.

Am. ss. „Fairfield City" gez. May, van Philadelphia en Pamanoekan, agt. Pitc. Syne.

N.I. ss. „v. Linschoten" gez. v. d. Meyden, van Soerabaja en Cheribon, agt. K.P.M.

N.I. ss. „v/d Wijck" gez. Lodewijks, van Padang. agt. K.P.M.

N.I. ss. „Tjipanas" gez. Oudendijk, van Saigon en Pekalongan, agt. J.C.J.L.

N.I. ss. „van Heemskerk" gez. Kreus, van Singapore en Kroë, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Tjisondari" gez. van Muys, van Soerabaja en Semarang, agt. J.C.J.L.

Jap. ss. „Sekkow Maru" gez. Uike, van Nagoya en Cheribon, agt. Klaasen Co.

N.I. ss. „Nieuwe Holland" gez. Baner, van uit zee terug.

Gouv. sleepboot „W. van Braam" van Kalianget en Cheribon.

Vertrokken 14 Jan.

N.I. ms. „Mandar" gez. Zuidema, naar Singapore.

N.I. ss. „Barentsz" gez. de Rooy, naar Kleine Soenda Eilanden via kustplaatsen.

N.I. ss. „de Eerens" gez. Hop, naar Palembang.

N.I. ss. „v/d Wijck" gez. Lodewijk, n/Semarang, Soerabaja, Boeleleng en Makasser.

N.I. ss. „N. Holland" gez. Baner, naar zee (Proeftocht).

Rotterdamsche Lloyd.

ss. „Samarinda" 14 dezer te Soerabaja kustreis.

ms. „Indrapoera" 14 dezer te Semarang kustreis.

ss. „Buitenzorg" 14 dezer uit Semarang kustreis.

ms. „K. Gedeh" 14 dezer uit P. Said uitr.

ss. „Tapanoeli" 14 dezer uit Rotterdam id.

ss. „Merauke" 14 dezer uit Tg. Karang thuisreis.

Stoomvaart Maatschappij 'Nederland.

ms. „P. Bras" 14 dezer uit Sabang uitr.

ss. „Karimata" 14 dezer uit Suez 29 dezer verw. Sabang uitreis.

ms. „Chr. Huygens" 14 dezer uit Amsterdam uitreis.

ss. „Salawati" 14 dezer uit Makasser kustr.

ss. „Radja" 14 dezer uit id. id.

ss. „Borneo" 14 dezer uit Soerabaja id.

ss. „Moena" 15 dezer te Priok id.

ss. „Manoeran" 14 dezer uit Singapore thuisreis.

ss. „Rondo" 14 dezer uit P. Said thuisr.

Holland Amerika Lijn.

ss. „Blijdendijk" 14 dezer te Padang uitr.

Java New-York Lijn.

ss. „Kangean" 13 dezer uit Sabang.

ss. „Karimoen" 14 dezer te Soerabaja.

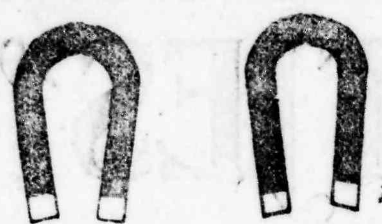
Radioverbindingen.

Binnen bereik van Weltevreden-Radio: Buitenzorg, Bondowoso, Koalindia, Tjitaroem, Sawahloento, v/d Wijck, Tamatsu Maru, Sekowmaru, Bandoeng.

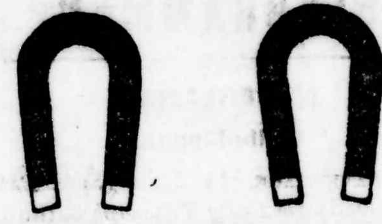
„P. C. Hooft" Colombo, „J. P. Coen" Medan, „Pr. der Ned." Alexandria, „Pr. Juliana" Bonifacio, „Insulinde" Karachi, „Slamat" Niton, „Tjerimai" Marseille, „Tambora" Aden, „Sibajak" Weltevreden.

———

De schepen zijn allen in verbinding met Sabang- en Scheveningenradio, uitgezonderd de „Tambora".

„MAGNEETJES"

Te Huur Aangeboden.

KLEIN HUIS, geheel vrij, prettig en koel gelegen, te huur aangeboden tegen ultimo Maart. Huurprijs f 95.— per maand. Met verplichte overname completen inboedel tegen den prijs van f 1500.—. Adres: Javaweg No. 38. M605

EEN GROOT HUIS met 3 kamers, huurprijs f 45.—, wegens omstandigheden in ruil aangeboden per ultimo Januari of later, tegen een klein huis met 2 kamers, huurprijs hoogstens f 35.—, gelegen in het centrum. Brieven onder nummer M522 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

EEN RUIM HUIS (pas geverfd), aan Tangerangschen Weg, 1 Februari of eerder te huur. Huur fl. 65.— per maand, verplichte overname lampen en lichtinstallatie, waterkranen, douche, planten, enz. à fl. 200.—. Brieven no. M579 Bataviaasch Nieuwsblad.

HUIS PEGANGSAAN OOST 44 te huur met primo Februari a.s. Inlichtingen tel. 332 Bt. 427 Mtg. M568

GERIEFELIJK WOONHUIS, bevattende voor-, binnen-, achtergalerij, drie slaapkamers en garage, gelegen Nieuw Menteng nabij spoorhalte en passar, te huur ingang 1 Maart of later. Verplichtend overname nieuwen completen modernen inboedel. Brieven no. M524 Bataviaasch Nieuwsblad.

VOOR 1 MAART a.s. groot huis, bevattende 7 slaapkamers, voor-, binnengalerij, groote afgesloten eetzaal, autogarage enz. te huur aangeboden, ook een paviljoen met aparte gemakken apart te huur. Te bevragen Telefoon 2196 W. M598

NIEUW HUIS Gang Kadji 1, vier groote kamers en autogarage, te huur. Te bevragen Wl. Tfn. No. 4. M610

EEN RUIM HUIS, bevattende 3 kamers, garage, bijgebouwen en paviljoen, electrische, gas- en waterleiding, te huur per 1 Februari. Verplichte overname van een gedeelte van het meubilair. Te bevragen G. Halkema 9. M625

BUITENZORG Laan van der Wijck 7, te huur van medio April 1930 tot eind Januari 1931, gemeubileerd huis, voorgalerij, 7 kamers, paviljoen, vaste waschtafels, electr. licht, autogarage, voor f 160.— 's maands. M624

HET HEERENHUIS Bekassiweg no. 146, dichtbij het station Mr. Cornelis, te huur tegen 1 Februari of 1 Maart a.s., 2 slaapkamers, huiskamer, voor- en achtergalerij, bijgebouwen, garage, voorzien van electr. licht, gas, water, douche, W.C. Huurprijs f 80.— per maand. Te bevragen: Bekassiweg no. 130, telf. 369 M.C. of 1303 Bat. M626

Als geld goedkoop is, kunnen meestal maar weinigen het leenen. (De Zakenwereld).

2 GEMEUBILEERDE PAVILJOENS te huur voor direct, liggende in den tuin van Villa Panorama te Tjitjoeroeg, per maand, per week en per week-end. Informaties S. J. van Emmerick, Tel. 226 Priok. M569

GOED GELEGEN PAVILJOEN, Kebon Sirih 44, te huur aangeboden, met overname meubilair, meubilair ook afzonderlijk te verkrijgen. Te bevragen Kebon Sirih 44 pav. M533

PAVILJOEN, omtrek Koningsplein, voorgalerij, 2 kamers, eigen gemakken, keuken, te huur per 1 Febr. a.s., voor rustig heer of dame alleen. Huurprijs ongemeubileerd f 90.— per maand. Brieven onder No. 11238 N.V. Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. M585

PER 1 FEBRUARI voor één jaar een keurig gemeubileerd (Queen Anne stijl) paviljoen, bevattende 3 kamers en voorgalerij, te huur. Badkamer en vaste waschtafel in de slaapkamer. Bij jaarcontract belangrijke reductie. Te bevragen Goenoeng Sari 51 of Telefoon Wlt. 2. M567

PAVILJOEN te huur voor dame of heer. Te bevragen Koningin Emmalaan 23 Mr.C., Tel. 407 M.C. M600

GEMEUBILEERD PAVILJOEN (kamer met voorgalerij) en garage te huur voor heer of dame alleen. Te bevragen Bandoengweg 4, Tel. Mtg. 264 tusschen 6 en 8 uur. M590

EEN VRIJSTAANDE PAVILJOENKAMER te huur voor heer of dame alleen. Huur fl. 40.— per maand met vrij licht en water. Te bevragen Woningbureau Tromp, Gang Kwini 5, Tel. 441 Wlt. Kantoor-uren van 7—1½ en 4—7½. M617

EEN ZEER NETJES GEMEUBILEERD PAVILJOEN, Laan Trivelli, te huur voor heer alleen, desgewenscht met garage. Huur fl. 85.— per maand. Te bevragen Woningbureau Tromp, Gang Kwini 5, Tel. 441 Welt. M618

EEN FLINK PAVILJOEN, Tanah Abang, te huur voor heer alleen, bevattende 3 kamers met galerijen en eigen gemakken. Huur f 75.— per maand. Te bevragen Woningbureau Tromp, Gang Kwini 5, Tel. 441 Wl. M619

NOG EEN PAAR ONGEMEUBILEERDE KAMERS te huur vanaf f 15.— per maand, inclusief water en licht. Te bevragen Goenoeng Sari 51, Telefoon Wlt. 2. M566

EENIGE WINKEL-GEBOUWEN, tevens woonhuis, met 2 kamers en complete bijgebouwen, Petjenongan No. 67A t/m 67I, te huur per 1 Februari 1930. Huurprijs vanaf f 80.— t/m f 100.— per maand. Te bevragen bij D. K. Lim, Krekot 9, telefoon 3893 Wlt. M565

Aanbevolen Adressen.

De kleine klant van vandaag wordt misschien den een of anderen dag uw grootste klant — zoo ge hem prettig behandelt. (De Zakenwereld).

HOTEL PENSION „CENTRUM", Pintoe Besie 22, Weltevreden, Telf. 4028. Dagkamers vanaf f 4.— t/m f 7.50. Maandkamers vanaf f 75.— t/m f 130.—. Billijke familie-tarieven. M602

LASTIGE KOKKIES! Dames, als Uw kokkies lastig zijn, belt U op telefoon No. 372 Welt., Tjikini 83. Bonboekjes van 30 bons f 40.—, 15 bons f 20.—, 10 bons f 15.—. Thuis bezorgd. M587

WEEST VERSTANDIG! Voordat U een gramofoon koopt, vraagt eerst demonstratie van Paramount en Ducetto gramofoons. Verkrijgbaar op zeer gemakkelijke betalingsvoorwaarden. Toko Populair, Pasar Baroe 62, Weltevreden. M570

VOOR DE VACANTIE gemeubileerde bungalows en kamers met en zonder pension. Patjet boven Bandoeng 4500 voet. Zacht Europeesch klimaat, schitterende omgeving. Brieven no. M101 Bataviaasch Nieuwsblad.

SOEKABOEMI, huize „Boemi-Ajoe". Gemeubileerde paviljoens te huur. Inlichtingen Telf. Batv. 1514 — Mentg. 392 of Soekaboemi 362. M571

BATAVIA — GRAND HOTEL LEMBANG, slechts 1½ uur in verbinding met de K.N.I.L.M. via Bandoeng. Het eenigste Berghotel dicht bij een groote stad gelegen. M573

VOOR OMRASTERING VAN TENNISBANEN voldoet paggergaas van Martherus aan de strengste eischen. Gang Bali 32, Tanah Abang, Tfn. No. 3964 Weltevreden. M528

MEUBELFABRIEK „BATAVIA", Postweg Noord 33 t/o Postkantoor, tel. no. 3825 Wlt. Het beste en goedkoopste adres voor eerste klas meubelen. Beleefd aanbevelend. M557

WEDEROM VOORHANDEN uitstekende 2e handsch piano's als: Uebel & Lechleiter, Adam, Geisler enz. enz., prachtig van toon en aanslag, onder garantie. N.V. Edmund Salzmann, vroeger atelierchef bij Schiedmaijer-Soehne, Citadelweg 11, Tel. 11 Welt. M596

Goederen „weggeven" in een bepaalde streek, d.w.z. verkoopen beneden kostprijs, teneinde een zaak op te bouwen ten koste van concurrenten, diende door de wet verboden te worden. (De Zakenwereld).

Meisje: „Hier op deze plek heeft die jongen, waarvan ik je vertelde, me beetgepakt en gekust!" Het andere meisje (met de bril), hoopvol: „O, laten we hier eens even wachten. Ze zeggen dat ze altijd op de plaats van de misdaad terugkomen."

(Passing Show).

DAMES EN HEEREN HAAST U. Wegens vertrek naar Europa totale uitverkoop van meubilair, ledikanten, verhuiswagens enz., tegen zeer verminderde prijzen. Elken dag geopend van 7 v.m. tot 9 n.m. Mevr. J. B. v. d. Berg, Berendrechtslaan 51, Tl. 1589 Wl. M593

LEVERT ETEN BUITENSHUIS Hotel Pension „Centrum" Pintoe Besi 22 Weltevreden Telefoon 4028. M627

Te Huur Gevraagd.

GEMEUBILEERDE WONING te huur gevraagd, vanaf 1 Februari of 1 Maart tot einde Mei. Brieven met adres en prijsopgave te zenden Nieuwe Tamarindelaan 42. M606

HUIS bevattende minstens 3 kamers plus voor- en achtergalerij (geen bilik) liefst gelegen Kramat of omgeving daarvan, te huur gevraagd. Huurprijs fl. 70.— à f 80.— niet te boven gaande. Brieven no. M580 Bataviaasch Nieuwsblad.

GEMEUBILEERD HUIS te huur gevraagd door echtpaar zonder kinderen, eventueel met overname meubilair. Brieven onder nummer M564 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

PAVILJOEN OF HUIS gezocht voor 1 Februari of later, buurt Menteng, huur ca. f 90.—, eventueel met overname meubilair. Brieven onder nummer M594 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

Uw tong kan alles, wat ge doet, weer ongedaan maken. (De Zakenwereld).

EEN HUIS te huur gevraagd in een van de nieuwere wijken. Huurprijs f 100.— à f 150.— per maand. Brieven aan Schipper p/a Jenne & Co., Goenoeng Sahari. M612

ENGLISHMAN requires pavilion, preferably with own back buildings, or small house in Old Gondangdia, Menteng or neighbourhood, now or later. Letters number M629 Bataviaasch Nieuwsblad.

Kost en Inwoning.

KEURIG GEMEUBILEERDE KAMERS met degelijk pension te huur voor paying guests. Omtrek Kramat. Brieven no. M583 Bataviaasch Nieuwsblad.

HOLLANDSCHE FAMILIE zonder kinderen zoekt pension, gemeubileerd paviljoen of kamer met zitje voor ± 10 dagen om de drie of vier weken. Omtrek Gondangdia of Menteng. Brieven Post Box 157 Weltevreden. M582

HEER zoekt paviljoen of zit- en slaapkamer, met volledig pension, bij particulier. Modern huis op goeden stand vereischt. Brieven no. M576 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

VOOR TERSTOND OF LATER AANGEBODEN op eersten stand een ruime gemeubileerde kamer met volledig pension voor echtpaar zonder kinderen (geen beroepspension). Brieven no. M599 Bataviaasch Nieuwsblad.

NET GEMEUBILEERDE PAVILJOENKAMER met zitje en kost aangeboden, voor dame h.b.b.h. Buurt Koningsplein West. Brieven onder no. M592 Bataviaasch Nieuwsblad.

Alles wat vijf jaar achtereen op de zelfde manier gedaan werd, heeft een grondig onderzoek of een wijziging noodig. (De Zakenwereld).

KAMER met voorgalerij en vol pension te huur. Adres: Tjikini 47, Telephoon 1422. Garage te huur. M614

Te Koop Aangeboden.

BILLIJK TE KOOP Buick 1927 goede conditie, Bendy-Mylord rubberbanden. Djocjaweg 12, Tel. Mtg. 68. M586

ÉÉN WINCHESTER AUTOMATIC 22 lang met pas te koop. Te bevragen Kebon Sirih 44 pav. M534

GOED ONDERHOUDEN COLUMBIA GRAFONOLA incl. 3 albums platen te koop. Prijs f 80.—. Adres: Gang Mantri 17 Mr.-Cornelis of brieven onder no. M561 Bataviaasch Nieuwsblad.

FORD BESTELWAGEN te koop aangeboden, nog in goeden staat verkeerende, tegen elk aannemelijk bod. Te bevragen bij Drukkerij Favoriet, Senen 119, Weltevreden. M520

FIAT 502, in zeer goeden staat, wegens a.s. vertrek te koop aangeboden. Inlichtingen Tel. Mtg. 87. M531

RADIO-TOESTEL met luidspreker plaatsp. apparaat, accu, gelijkrichter enz., te koop wegens vertrek. Te hooren Matramanweg 52, Tel. Mr.C. 41. Tevens te koop Gazelle damesrijwiel. M578

DAMESFIETS, merk Gazelle, compleet met slot, boodschappenmandje, electrische lantaarn etc. te koop. Prijs f 85.—. Te zien Cheribonstraat 10, iederen dag tusschen 5 en 6 uur. M532

EEN FIAT 501, in running condition, steeds door eigenaar zelf gereden, te koop. Brieven onder no. M344 Bataviaasch Nieuwsblad.

SALON-VLEUGEL, zwart, antieke kasten, stoelen, bank en tafel, echt Kopenhagensch porceleinen eetservies, te koop. Telefoon 3150 Welt., alleen tusschen 10 en 1 uur v.m. M529

TE KOOP: Huntley & Palmers 4 o'clock Afternoon Tea biscuits. Een verrassing! M559

INDIAN SCOUT MOTORFIETS te koop aangeboden voor f 400.—, proefrit toegestaan, Senking gasfornuis f 55.—, zoo goed als nieuw, boven- en benedenbrander, dames- en heerenfiets respectievelijk f 35.— en f 30.—, kapstok met spiegel en 2 kastjes f 20.—. Te bevragen Th. v. d. Reep, Oude Tamarindelaan 162 pav. M588

1 NIEUW EX. VAN MILLIGEN, Ontwikkelingsgang der muziek van de oudheid tot onzen tijd, half leer, gebonden, ter overname, prijs f 19.—. Tlfn. 526 Wlt. M591

DR. BRUGMANS PSYCHOLOGISCHE METHODEN EN BEGRIPPEN, Dr. W. Stekel Nerveuze Angsttoestanden en hun behandeling, te koop tegen elken aannemelijken prijs. Brieven no. M623 Bataviaasch Nieuwsblad.

EEN SONORA SALONGRAMOFOON met keurige platenkast en 75 uitgezochte platen, te koop tegen elk aannemelijk bod. Te bezichtigen Raden Saleh 62. M628

EEN TRIUMPH-MOTORRIJWIEL, piano en Sengking gasfornuis, wegens vertrek te koop aangeboden. Alles in goede conditie. Kebajoranweg 4, Mr.-Cornelis. M611

DOUGLAS MOTORRIJWIEL model O.B. 6 P.K. sport, compleet met carbid uitrusting en electrische verlichting met duo-zadel te koop. Gazelle Huis, Rijswijkstraat 16, Telefoon 1856 Wlt. M613

1 NIEUW JACQUETCOSTUUM lengte 1.78 te koop voor f 125.—, 2 avondtoiletten maat 43 f 30.—, 1 nieuwe Japansch zijden kimono f 30.— en 1 rottan wieg met bultzak f 10.—. Adres: Gang Batoe 15, Koningsplein Oost. M609

WEGENS VERTREK zeer billijk te koop een nog nieuw heel aardig woonhuis met paviljoen aan den Tjidengweg (Tangerangsche Weg). Te bevragen Woningbureau Tromp, Gang Kwini 5, Tel. 441 Welt. M620

Te Koop Gevraagd.

GOED ONDERHOUDEN 2e HANDSCH HEEREN-RIJWIEL gevraagd. Brieven no. M577 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

TWEEDEHANDSCH PIANO te koop gevraagd, nog in goeden staat zijnde, zoomede een orgel. Brieven met opgave van prijs en merk onder nummer M595 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

Iederen keer, dat iemand een nieuw denkbeeld tot uitvoering brengt, vindt hij tien menschen, die er vóór hem over dachten. Maar ze dachten alleen. (De Zakenwereld).

Vacante Betrekkingen.

NAAISTER gezocht voor het maken van ochtend- en middagtoiletjes. Brieven met condities onder no. M581 Bataviaasch Nieuwsblad.

Ik heb altijd hoopen tijd. Ik heb het nooit te druk om menschen te ontvangen, ook ieder lid van onzen staf van vijftienduizend menschen sta ik, als het noodig is, te woord. Het hoofd eener zaak, dat nooit tijd heeft om menschen te ontvangen, bewijst een slecht organisator te zijn. (Gordon Selfridge, de bekende warenhuis-koning).

DE AFDEELING WIT BORD. van de Roemer Visser Vereeniging vraagt dames wit bord. werk te verrichten, Broderie Anglaise, Richelieu, enz. Zich aan te melden Gebouw Loge Vrijmetselaarsweg, Vrijdag tusschen 10—12 uur. M615

TOONEELGEZELSCHAP vraagt een dames- en heeren-kracht voor een op te voeren blijspel te Weltevreden en omstreken. Brieven onder no. M630 Bataviaasch Nieuwsblad.

Aanbod Personeel.

HOLLANDSCHE zag zich gaarne tegen 1 of 15 Maart geplaatst als dame voor de huishouding of linnenjuffrouw, goed op de hoogte met hotel en internaat. Brieven onder nummer M525 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

DAME met jarenlange praktijk en ondervinding op gebied kookkunst, Europeesche en rijsttafel, zag zich gaarne geplaatst als dame voor de huishouding in een hotel of groot huishouden. Brieven onder nummer M526 Bataviaasch Nieuwsblad.

Verantwoordelijkheid is gemakkelijk te aanvaarden, doch moeilijk neer te leggen. (De Zakenwereld).

DAME HUISHOUDING, van goede getuigschriften voorzien, wenscht plaatsing bij familie of in hotel voor de rijsttafel. Brieven no. M589 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

Onderwijs en Lessen.

ZANGLESSEN volgens Italiaansche methode. Billijke condities. Mevr. van Bemmel, Wilhelminalaan 60, Telf. Menteng 1076. M604

MONSIEUR FRANCAIS diplômé donne des leçons de français, correspondence commerciale, conversation (Méthode directe), Littérature. Gang Tnibault 19, de 5—8 heures a.m. M603

GEDIPLOMEERD FRANSCHMAN geeft Fransche lessen handelscorrespondentie, conversatielessen (directe methode), litteratuur. Aanmelding: Gang Thibault 19, van 5 tot 8 u. n.m. M6031

HEER vraagt opleiding voor het examen van assistent-apotheker. Lessen alleen mogelijk in de avonduren. Brieven met condities onder no. M584 aan het bureau van het Bataviaasch Nieuwsblad.

H.J. DAAMS, Vioolleeraar, Tjemaralaan No. 9. Vioollessen voor eerstbeginnenden en meergevorderden. Prima referentiën. Desgewenscht aan huis. M574

ONDERWIJZER heeft nog eenige uren beschikbaar voor het bijwerken van leerlingen, eventueel toezicht op huiswerk. Brieven onder no. M8 Bataviaasch Nieuwsblad.

Er is ontzaglijk veel, dat we niet weten, maar er is heel weinig, dat we niet kunnen vinden door te lezen. (De Zakenwereld).

ERVAREN ONDERWIJZER organiseert clublessen voor Hollandsche conversatie, speciaal voor Chineezen. Brieven onder no. M7 Bataviaasch Nieuwsblad.

VOOR ZELFONDERRICHT leent zich het „Leerboek voor Stenografie, systeem Sir I. Pitman", door Sj. van Eck. Verkrijgbaar in de voornaamste boekwinkels in Indië en bij den samensteller, Laan Trivelli 40 Weltevreden, Tel. Wl. 429. M536

ENGELSCH EN STENOGRAFIE. Engelsche conversatie, algemeene kennis, handelscorrespondentie, examen L.O., Steno „Groote", kantoorstenograaf Nederlandsch, Engelsch, Fransch, Duitsch. N. Ant. Jansen, leeraar Engelsch M.O. en Stenografie, Heveaweg 21, Matramanplantsoen (bij Pegangsaän) Tel. MC. 483. M530

ENGELSCHMAN vraagt Hollandsche conversatieles, 2 × per week in de avonduren. Brieven no. M575 Bataviaasch Nieuwsblad.

STUDIEGENOOT gezocht door boekhouder, in het bezit van het A en B diploma boekhouden, om samen begin Februari a.s. bij bevoegd leeraar de lessen te volgen voor het in Mei 1931 af te leggen staatspraktijkexamen boekhouden. Brieven onder no. M607 van het Bataviaasch Nieuwsblad.

PRIVAATLESSEN GEVRAAGD in Wiskunde voor bijwerken leerling 1e klasse H.B.S. (liefst van leeraar H.B.S. of K.W.S.) Brieven no. M621 Bataviaasch Nieuwsblad.

PRIVAATLESSEN GEVRAAGD in Duitsch voor bijwerken leerling 1e klasse H.B.S. (liefst van leeraar H.B.S. of K.W.S.) Brieven no. M622 Bataviaasch Nieuwsblad.

(Vervolg Magneetjes pag. 3 Tweede Blad)

ABONNEMENTSPRIJS:
f 7.50, fr.p.p. *f* 9.—, buiten Ned.-Indië *f* 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden *f* 3.75, elke 5 woorden meer *f* 0.75.
Regeltarief *f* 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — DERDE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

De Sovjet-diplomatie in Oost-Azië

door

DR. J. LEWIN.

De onthullingen van Bessedowski.

De sovjetpers heeft met geen woord gereageerd op de onthullingen, die Bessedowski in Fransche en andere dagbladen heeft gepubliceerd, zoodat men den inhoud daarvan wel kan beschouwen als met de werkelijkheid in overeenstemming te zijn. Daarom mogen wellicht eenige gegevens van Bessedowski worden weergegeven over de gebeurtenissen achter de coulissen van de sovjetdiplomatie in China, die Bessedowski zeer goed bekend moesten zijn, wijl hij voor zijn overplaatsing naar Parijs van Mei 1926 af ongeveer anderhalf jaar lang gezant te Tokio was.

De gebeurtenissen in China in de jaren toen de troepen van Canton met succes naar het Noorden opdrongen, hadden in sovjet-Rusland een geweldigen indruk gemaakt. De heerschers over sovjet-Rusland zagen plotseling de wereldrevolutie weder binnen het bereik der mogelijkheden gekomen, nadat de vroeger op Duitschland gedurende de inflatie en de Ruhrbezetting gevestigde hoop niet in vervulling was gegaan. Men ging er dus toe over, de Chineesche revolutie met alle middelen te steunen, in de hoop, dat de nationale bevrijdingskamp der Chineezen in een sociale revolutie te veranderen zou zijn. Dat is voldoende bekend; nu levert Bessedowski echter eenige interessante aanvallende feiten, die natuurlijk alleen degenen wisten, die in de geheimen der sovjetdiplomatie waren ingewijd.

Een speciaal besluit van het „Politbureau" gaf in Juli 1926 het commissariaat van financiën opdracht, uit het goudfonds van de sovjetregeering 25 millioen dollar ter beschikking te stellen van de IIIe internationale voor haar werkzaamheid in China. Dit besluit werd aangevuld met een geheim protocol van den raad van volkscommissarissen, die ook de levering van wapenen, vliegtuigen en militaire instructeurs aan China beval. Om een interventie der Westelijke mogendheden in China onmogelijk te maken, zouden gelijktijdig de agenten der IIIe internationale hun partijgenooten overal mobiel maken en eventueele interventiepogingen door massastakingen, eventueel ook opstanden, verijdelen.

In Augustus 1926 ontvingen alle vertegenwoordigers van de sovjetregeering in het buitenland een rondschrijven van het commissariaat van buitenlandsche zaken, waarin hun werd opgedragen, de actie der agenturen van de IIIe internationale op alle wijzen te bevorderen. Dit schrijven was voorzien van het opschrift: „Na lezing te verbranden!" Eerst nadat de Engelsche politie de huiszoeking in het Arcosgebouw te Londen had uitgevoerd en ook in eenige Chineesche steden de sovjetverantwoordigingen aan een inspectie waren onderworpen, werd op grond van de voorstellen van het commissariaat van buitenlandsche zaken, dat dergelijke gebeurtenissen in andere landen vreesde, het systeem der wederzijdsche betrekkingen tusschen de sovjetvertegenwoordigingen en de agenturen der IIIe internationale eenigszins veranderd. Sedert September 1926 bestaan nog alleen in Duitschland, Zweden en Oostenrijk agenturen der Comintern, die in relatie staan met de politieke en handelsvertegenwoordiging der sovjetregeering.

* * *

Toen Bessedowski op 7 Mei 1926 van Moskou naar Tokio vertrok, droeg Stalin hem op, een gemeenschappelijke Engelsch-Japansche interventie in China met alle middelen te verhinderen. Stalin vreesde namelijk, dat Engeland en Japan indien de Chineesche revolutie onder invloed van de sovjets zou komen, het eens zouden kunnen worden, om gemeenschappelijk tegen China en tegen sovjet-Rusland op te treden. Nu stonden in het commissariaat van buitenlandsche zaken twee richtingen tegenover elkaar. Karachan, de sovjetgezant in China, bevorderde met hoogen druk de sociale revolutie in China, hetgeen in het algemeen met het streven van Stalin overeenkwam.

Daarentegen achtte de toenmalige sovjetvertegenwoordiger in Tokio, Kopp, wiens opvolger Bessedowski werd, deze politiek verkeerd, hij vreesde, dat Japan zich tenslotte genoodzaakt zou zien, tegen Rusland op te treden. Het kwam tot heftige botsingen tusschen Kopp en Karachan; Kopp noemde Karachan een „avonturier en bedrieger", waarop Stalin in een persoonlijk telegram aan Kopp hem met de „strengste maatregelen" bedreigde, hem er op wijzend, dat Karachan handelde overeenkomstig de richtlijnen van het Polit-bureau.

Aan de zijde van Kopp stond Litwinow; Bessedowski vond in de geheime safe van het gezantschap een reeks brieven van Litwinow aan Kop, waarin hij Kopp zelfs order gaf, in de Japansche pers een campagne tegen het optreden van Karachan in Peking op touw te zetten.

In dit geval zou Litwinow het Politbureau in een memorandum op het gevaar van een oorlog tegen Japan wijzen, om Karachan en Borodin te dwingen tot het staken van hun politiek in China. Over Tsjitsjerin spreekt Litwinow in deze brieven steeds als van een lafaard, die zijn eigen meening niet durft zeggen. Tsjitsjerin zou beheerscht worden door de vrees, dat hij de volgende maal niet weer in het centraal comité zou worden gekozen en zou deswege Karachan zijn gang laten gaan, ofschoon ook hij diens politiek zeer gevaarlijk vond.

Om Engeland in China van Japan te isoleeren, schreef het Polit-bureau Bessedowski in den herfst van 1926 voor, de Japanners onmiddellijk het sluiten van een wederkeerig non-aggressieverdrag voor te stellen. Dit bleek geen kans van slagen te hebben, desniettemin ontving Bessedowski een reeks instructies in dezen geest. O.a. werd hem voorgeschreven, de Japanners de onderteekening voor te stellen van een protocol inzake het wederkeerig afzien van een interventie in China. Toen hij ook dit niet kon bereiken, kreeg Bessedowski uit Moskou het voorschrift, althans een mondelinge, Japan bindende verklaring in dezen geest te provoceeren.

Tenslotte vroeg bij een onderhoud de toenmalige onderstaatssecretaris in het Japansche ministerie van buitenlandsche zaken, Debuchi, de sovjetregeeringgezant in Washington aan Bessedowski: „Waarvoor hebt U zulk een verdrag noodig? Wij zijn in het geheel niet van plan, U aan te vallen. Wilt U ons misschien overvallen?" Bessadowski ontkende dat en in Moskou werd dit gesprek uitgelegd als de verplichting van Japan, die men daar gewenscht had.

* * *

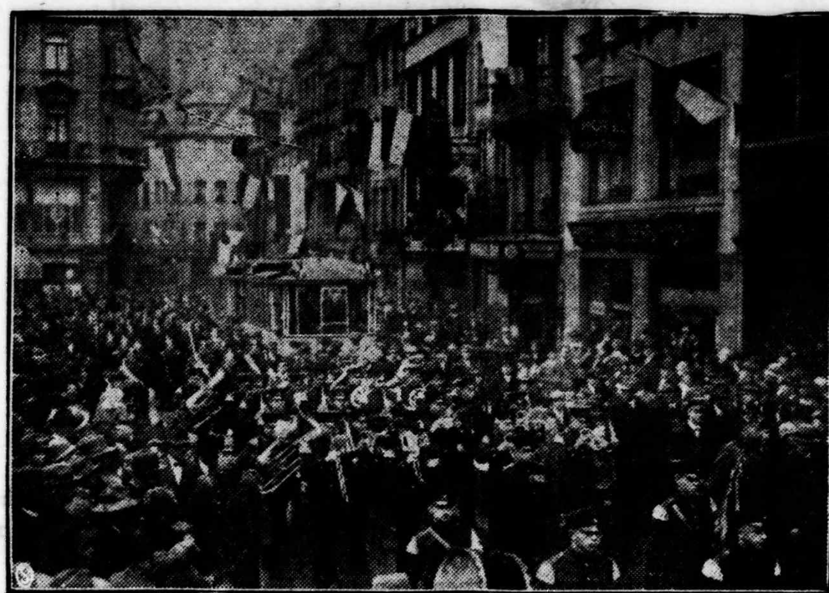
Toen Bessedowski einde 1927 naar Moskou ging, zette hij Stalin uiteen, dat de Chineezen zich zonder twijfel van den Oost-Chineeschen spoorweg zouden meester maken. Stalin gaf hem daarop een antwoord, dat alleen begrijpelijk is, wanneer men zich herinnert, dat een deel der Russische communisten het bezit van den Oost-Chineeschen spoorweg in het geheel niet wenscht, omdat zij dezen spoorweg beschouwen als een overblijfsel van de „imperialistische" politiek van Czaristisch Rusland. Stalin antwoordde hem namelijk, dat de Mandsjoerijsche spoorweg een „verwringing van de Orientpolitiek" van Rusland was, het beste zou zijn, de spoorlijn af te staan aan de Japanners, waardoor tevens de tegenstelling tusschen Japan en Amerika verscherpt zou kunnen worden.

Ook Tsjitsjerin zeide hem, dat „men de spoorlijn zou kunnen verkoopen, maar men zou er ten minste 300 millioen dollar voor moeten ontvangen". Deze uitingen zijn in het bijzonder interessant, omdat de sovjetpers onophoudelijk betoogt, dat het optreden van de Chineezen op den Oost-Chineeschen spoorweg alleen aan de kapitalistische mogendheden zou te wijten zijn, die op deze wijze de lijn zouden willen bemachtigen.

Daarbij wordt met de grootste verontwaardiging gesproken van de hebzucht der imperialisten, terwijl, indien de gegevens van Bessedowski juist zijn, Stalin, resp. Tsjitsjerin niets tegen den verkoop van de spoorlijn hadden in te brengen.

Tenslotte zij nog de mededeeling van Bessedowski vermeld, volgens welke het Polit-bureau na de inbeslagneming van den spoorweg in Juli door Chineezen, besloten had „in geen omstandigheden oorlog te voeren en zich maar tot enkele militaire demonstraties te beperken."

(Nadruk verboden).

Ontruimd! Toen de Fransche troepen uit Coblenz vertrokken waren, richtte de bevolking een groot „bevrijdingsfeest" aan.

BUITENLAND.

Het Gezag van Tardieu.

Hoezeer Tardieu in den korten tijd dat hij aan het bewind is, zich in het parlement gezag heeft verworven, bleek in den Senaat bij de behandeling van het ontwerp betreffende het openen en annuleeren van credieten over het financieële jaar 1929 tengevolge van de wijzigingen in de samenstelling der regeering aangebracht, schrijft het *Hbl.* Bij het begin der zitting waren slechts weinig Senatoren aanwezig, doch nauwelijks had Tardieu de tribune bestegen of de zaal stroomde vol. In een der bijzalen werd juist een vergadering gehouden van de z. g. *groupe de la mutualité* welker leden, 240 in aantal, onverwijld de bijeenkomst opbraken en zich naar de groote zaal spoedden. In enkele minuten waren vrijwel alle fauteuils bezet en bood de Senaat den aanblik van de groote dagen.

De rede van Tardieu werd een ministerieële verklaring, daar hij onmiddellijk bij den aanvang reeds zeide van de hem geboden gelegenheid te willen gebruik maken om vluchtig aan te duiden hoe de regeering haar taak opvat. Sedert zijn optreden als minister-president had Tardieu zich nog niet aan den Senaat voorgesteld.

De begrooting van 1931 — zoo verklaarde hij — zal de eerste zijn, welke, wat inkomsten en uitgaven betreft, een werkelijke en complete balans zal wezen en tevens de basis eener politiek van langen duur vormen zal. Om daartoe te geraken dient allereerst de diagnose van den toestand des lands te worden gesteld. Frankrijk meent dat de overwinning alles mogelijk moet maken voor een land, dat haar heeft verdiend.

Een zeer juiste gedachte, doch het land heeft niet op alle gebieden de activiteit ontplooid, welke men het recht had te verwachten. Frankrijk heeft veel gedaan voor het herstel der ruïnen, doch het heeft onvoldoende geloof gehecht aan de macht zijner eigen middelen en het heeft misschien niet voldoende deelgenomen aan de dynamische beweging, welke zich overal elders heeft doen gelden. De regeering heeft de eerzucht — en voor een regeering is eerzucht een plicht — om Frankrijk in staat te stellen zijn lotsbestemming te verwezenlijken. Frankrijk wil den buitenlandschen vrede, dien alle Franschen, zonder onderscheid van partij, willen. Het wil den binnenlandschen vrede, het wil dat de openbare straat, die gemeenschappelijk bezit is, niet veroverd wordt door organisaties, welke van buitenaf orders en subsidies krijgen. Frankrijk wil openbare diensten, welke functionneeren, het wil een economische en sociale politiek, het wil een zuivere onderwijspolitiek en alle elementen van het nationaal bezit ontwikkelen.

Om dit te bereiken stuit men op moeilijkheden. „Doch" — aldus de premier — „indien ge den arbeid bekijkt, die is verricht door vier generaties, waarvan wij de laatste zijn, dan kunnen wij niet nalaten de schitterende opleving van ons land te bewonderen. Vijftien jaar na Waterloo geschiedde de verovering van Algiers, vijftien jaar na Sedan, de verovering van Tunis, Indo-China en West-Afrika. Zeven jaar na Tanger was Frankrijk in Marokko. En de oorlog van 1914 werd de groote toetssteen voor de duurzaamheid van het regime, hij gaf ons Elzas en Lotharingen. In minder dan tien jaren herstelde Frankrijk zijn puinhoopen, waarvoor de Ver. Staten na den Slavenoorlog een halve eeuw noodig hadden. De conclusie is dat wij het recht en den plicht hebben om nieuwe dingen te ondernemen. In tegenstelling met de beroemde woorden van Willem den Zwijger geloven wij dat het noodig is „d'espérer pour entreprendre". Vóór den oorlog geloofde men dat Frankrijk in een staat van decadentie verkeerde, doch de oorlog heeft geleerd dat het tegenovergestelde het geval is".... Tardieu besloot niet den steun van den Senaat te vragen.

Prof. Platonow ontslagen.

De Russische medewerker van het *Hbl.* schrijft:

Kort geleden werden in het gebouw van de Russische Academie van Wetenschappen belangrijke archiefstukken gevonden, die voor de bolsjewiki van veel belang zouden kunnen zijn. Het was dus duidelijk, dat de academiciens, ondanks hun betuigingen van loyaliteit aan het tegenwoordige regime in werkelijkheid de tegenstanders der bolsjewiki steunen. Als eerste slachtoffer viel prof. Oldenburg, de permanente secretaris der academie. Oldenburg stond bekend als Sovjet-gezind en werd voor zijn pro-sovjet-sympathieën door de emigré's vaak verguisd. Nu bleek het, dat zelfs deze steunpilaar van het Sovjet-regime in werkelijkheid een tegenstander van het regime was. Na Oldenburg volgde prof. S. F. Platonow, de belangrijkste der in Rusland overgebleven Russische historici (de beste historici — Miljoekow, Kisewetter, Bernadsky enz. — zijn naar het buitenland gevlucht of daarheen door de bolsjewiki zelf verbannen). Platonow deed al het mogelijke om het conflict met de bolsjewistische machthebbers te vermijden en hij ging daarbij wellicht verder dan voor de wetenschap goed was. Doch al zijn offers waren vergeefs en nu is hij aan den dijk gezet.

Tegelijkertijd werd ook prof. N. W. Rajewsky, de secretaris van de commissie voor de organisatie van wetenschappelijke expedities, ontslagen. „De Academie der Wetenschappen moet zuiver bolsjewistisch worden of verdwijnen!" Zoo luidt de nieuwe leus der bolsjewiki.

De G.P. Oe. stelt nu een gerechtelijk onderzoek tegen Oldenburg en Platonow in. Oldenburg kreeg bevel in geen geval Moskou te verlaten.

FEUILLETON.

DE KANG-HE VAAS.

Uit het Engelsch

van

J. S. FLETCHER.

Geautoriseerde vertaling.

HOOFDSTUK I.

Middernachtelijke voetstappen.

Ik geloof, dat het eerste, dat dient opgeteekend te worden in dit verhaal over een duistere misdaad (waarin veel geheimzinnigs en ook liefde wordt geboekt) is de omstandigheid, dat omstreeks vier uur van een zekeren lentachtermiddag, zeven jaar geleden, Nellie Aps, die de post in onze buurt rondbracht, aan het tuinhek van ons huis kwam met iets, dat wij zelden ontvingen — een telegram. Ik zat in de veranda toen zij kwam en ik was dien dag voor den eersten keer beneden na een ziekte, die de oorzaak was, dat ik geen gevolg kon geven aan de plannen om mijn loopbaan te beginnen bij den advocaat Philbrick te Kingshaven en ik nam dus de gele enveloppe in ontvangst. Maar zij was even spoedig weer uit mijn handen verdwenen; mijn zuster Keziah, drie jaren ouder dan ik, had het openen van het tuinhek gehoord, Nellie Aps uit een raam gezien en door de gang naar de buitendeur gegaan en had het telegram in haar handen, voor ik tot tien had kunnen tellen. Zij scheurde de enveloppe open en sprak haastig, over zij daarmede klaar was:

„Ben!" riep zij uit op haar bekende, besliste wijze, „het zou mij niets verwonderen, of het gaat niet goed met mevrouw Hozier!"

Mevrouw Hozier was Keziah's beste vriendin, een dorpsgenoote, die onlangs was getrouwd en thans woonde in Kingshaven. Keziah veronderstelde, dat ik als jongen van achttien jaar niet veel van die dingen afwist, doch ik kreeg een idee, dat mijnheer en mevrouw Hozier de komst verwachtten van een zoon en erfgenaam of ten minste van een dochter, en een argwaan kwam bij mij op, dat die gebeurtenis misliep of op het punt stond mis te loopen, toen Keziah het telegram open vouwde. Maar Keziah maakte mij niets wijzer; haar valkenoogen dwaalden het bericht gelezen en een oogenblik daarna verdween het papier in haar zak. Zij draaide zich om naar Nellie Aps, die haar tusschen de strooken door stond aan te staren.

„Je behoeft niet te wachten!" zeide zij kortaf. „Een antwoord is niet noodig." Toen Nellie was heengegaan, wendde zij zich weer tot mij.

„Ben", zeide zij, „ik moet naar Kingshaven! En onmiddellijk! Ik heb beloofd om te komen en daarom moet ik gaan! Ik moet een nacht wegblijven en misschien voor een gedeelte van den dag van morgen! Kan ik op jou vertrouwen, Ben?"

„Mij vertrouwen, Keziah?" vroeg ik met verwondering: „op welk gebied?"

Zij keek rond, alsof zij bang was dat de lijsters en merels ons zouden hooren en zij verviel in een fluistertoon — een plechtigen fluistertoon.

„Het familiezilver!" zeide zij. „Nog nooit heb ik dat achtergelaten! En als daarmede iets gebeurde....!"

Zij hield op en ik keek op naar haar slank, mager figuur, zelfs op mij niet verbaasd, dat een volwassen vrouw zoo dwaas kon zijn. Het familiezilver was Keziah's zwak. Ik betwijfel of er ooit een nacht voorbijging, dat zij niet in doodelijken angst verkeerde voor het familiezilver. Meer dan eens, als zij sloten, grendels en andere sluitingen naging, heb ik het familiezilver naar den bodem van de zee verwenscht. Zij was er altijd zeker van, dat het een enorme waarde vertegenwoordigde; de nuchtere waarheid was, dat het bestond uit een zilveren trekpot, een melkkan en een suikerpot; zes groote en zes kleine lepels, een dozijn theelepeltjes en een paar soeplepels. Het is waar, het had toebehoord aan onze overgrootmoeder en Keziah beweerde zelfs, dat het dateerde uit den tijd van koningin Anna, maar ondanks dat vond ik het niet noodig, dat ons leven steeds werd vergald door de aanwezigheid in ons huis van dat zilver. En ik antwoordde Keziah droogjes weg en op spottenden toon:

„Er is niet veel kans op, dat er iets mede gebeurt, zou ik denken, Keziah. Jij hebt er te goed voor gezorgd."

Ik dacht aan haar uitstekende voorzorgsmaatregelen voor de veiligheid van het zilver. Het lag verpakt in een onnoemelijke hoeveelheid vloeipapier en in zeemleer in een houten kist, met ijzer beslagen, voorzien van twee sloten en die kist stond vastgeschroefd op de vloer van Keziah's slaapkamer, onder haar bed. De duivel zelve zou geen kans hebben om er bij te komen als Keziah thuis was en tot nog toe was zij altijd thuis geweest, omdat zij behoorde tot het slag van vrouwen, dat nooit eens vacantie neemt en zich ellendig zouden voelen als zij dat deden.

„Dat weet ik — dat weet ik", gaf zij haastig toe. „Natuurlijk moet je heel voorzichtig zijn, als je erfstukken als wij bezit! Maar beloof me, Ben, dat jij niet over dezen drempel zult komen tot ik terug ben en dat je de beide buitendeuren goed gesloten zult houden!"

„Dat kan ik je gemakkelijk beloven, Keziah", zei ik. „Ik geloof niet, dat ik het huis zal uit en den tuin zou kunnen loopen."

„O, dat zul je heel gauw kunnen doen", antwoordde zij geruststellend. „Jij gaat prachtig vooruit en dat mooie lenteweer zal je veel goed doen. Je ziet er vandaag al veel beter uit dan gisteren — ik zou je zeker niet alleen laten, als dat niet zoo was, zelfs niet voor mevrouw Hozier. En je kunt gemakkelijk voor je zelf zorgen; je kunt vanavond je eigen avondeten klaar maken en morgenochtend je ontbijt, je kunt zelfs zorgen je je middageten, als ik niet tijdig terug ben. Maar — je moet niet uitgaan, Ben!"

„Daarvan kun je zeker zijn", verzekerde ik. „Ik zal het heusch niet doen, Keziah."

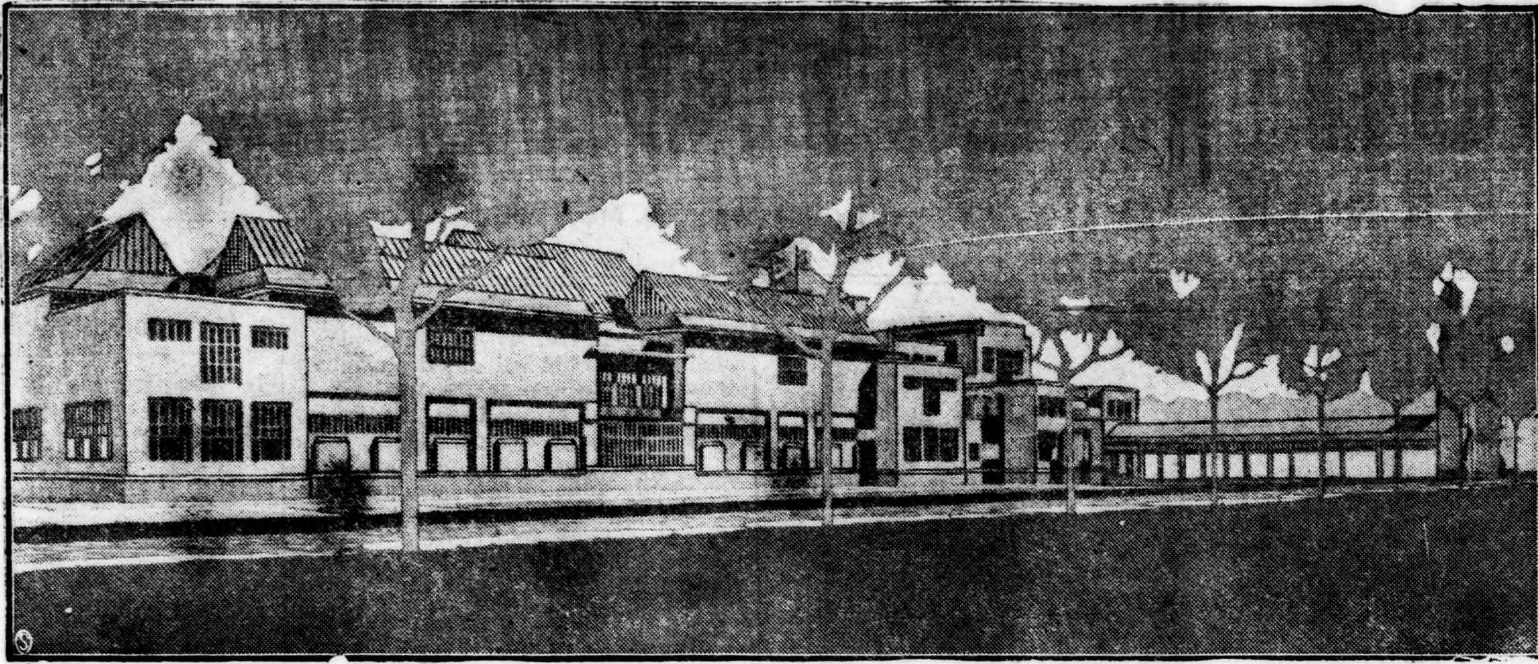
„Dan gaan wij theedrinken en ik zal alles in orde maken en ga met den trein van zes uur", zeide zij. „Ik houd niet van uitgaan, Ben, maar als je een vriendin hebt beloofd om haar te helpen in tijden van nood...."

„Is er dan iets met mevrouw Hozier?" vroeg ik.

„Je zult er wel meer van hooren, als ik terug ben. Het is mogelijk dat alles goed afloopt, maar in ieder geval moet ik gaan. Maar eerst onze thee."

Wij dronken thee en Keziah, de altijd zeer precies was, waschte alles af en borg het op, voor zij haar beste kleeren aantrok. Daar zij die weinig droeg, zag zij er vreemd in uit. Zij scharrelde nog lang rond voor zij vertrok. Zij keek na of vensters en deuren goed gesloten waren en zij gaf mij de noodige raadgevingen en waarschuwingen, zooals wat te doen als er inbrekers kwamen, om de geneesmiddelen in te nemen en vooral de goede hoeveelheid, zoodat ik blij was, toen zij eindelijk met haar paraplu in een hand en een ouderwetsche handtasch in de andere in groote haast wegging om den trein naar Kingshaven te halen. Mijn zuster Keziah was een best mensch, maar zij had meer de aard van Martha dan van Maria en het was mij een heele rustig, toen haar ouderwetsch hoedje uit het gezicht was verdwenen achter de tuinhaag. Het was een schitterende lenteavond en ik bleef nog lang zitten in mijn gemakkelijke stoel in de met jasmijnen begroeide veranda. Ik had boeken bij mij en couranten, maar ik keek ze niet in; er waren mooier dingen om naar te kijken. Ons oude huis, waarin volgens Keziah ten minste negen geslachten van de familie Heckit waren geboren en gestorven, stond op een eigenaardig overblijfsel van een heuvel in het midden van een vlakte aan de kust, waarin het hoog boven de zee uitrees vaag in de verte de hooge rotsen in het Westen naar een opzettelijk ingerichte vooruitstekende bergen in het Oosten. De zee lag ongeveer vijftig jaren van ons af, en mijn afstand in zee lag een bank, die den geheelen dag door kenbaar was aan de branding en waarvan de ligging des nachts werd aangegeven door een vuurtoren; buiten de bank strekte zich het ruime Engelsche Kanaal uit. Ons dorp Middlebourne lag achter het huis; het bestond uit verspreid liggende boerenhofsteden en huisjes, waar doorheen de grote weg liep van Londen naar Kingshaven.

Het Nieuwe Haagsche Museum.

De voorgevel van het door dr. Berlage ontworpen Gemeente-museum aan de Stadhouderslaan. Tusschen den openbaren weg en het Museum bevindt zich een vijver: rechts op de foto ziet men de pergola, door welke men toegang krijgt tot het Museum.

Dat dr. Berlage zijn ontwerp (het tweede, zeer vereenvoudigde) voor een nieuw Gemeente-museum voor kunst voltooid heeft, in overleg met dr. van Gelder, den directeur van den dienst van Kunsten en Wetenschappen, en dat B. en W. dit plan hebben overgenomen om het aan den Gemeenteraad ter uitvoering voor te dragen, hebben wij reeds gemeld.

Wat de uitwendige architectuur betreft: men herkent hierin gemakkelijk de rationeele en harmonische beginselen van den beroemden bouwmeester, schrijft de *H. Ct.* Dat het gebouw van een grootsche monumentaliteit zal zijn, is echter iets, dat men op den grond van de teekeningen moeilijk kan beweren.

Doch hiertegenover staat, dat de gevolgde eenvoudige architectuur, ook in verband met de betrekkelijk geringe hoogte van het gebouw (slechts één verdieping) vermoedelijk juist voor deze plaats zeer goed gekozen zal blijken; nl. temidden van de min of meer landelijke, boom- en groenrijke omgeving van Stadhouderslaan en park Zorgvliet, terwijl het gebouw zelf omgeven wordt door een tuin, met een vijver aan de voorzijde (aan de Stadhouderslaan). In verband met dit parkkarakter moet men ook de pergola (overdekte open gang) beschouwen, welke tot het museum toegang zal verleenen. Met het karakter van een werkelijk imposant, monumentaal gebouw zou zulk een tuin-architectuur zich waarschijnlijk kwalijk verdragen.

Het nieuwe museum zal 'n echt „Haagsch" gebouw zijn, in dien zin, dat het zich goed zal aanpassen bij het tuinstad-karakter van het uitgebreide nieuwe deel der Residentie. Zóó beschouwd zal het óók architectonisch een aanwinst van beteekenis zijn voor de stad, die zoo dringend behoefte heeft aan een ruim en aan redelijke eischen voldoend modern museum, teneinde de vele kunstschatten, welke de Gemeente reeds bezit en de zéér vele, welke zij stellig nog verwerven zal, eindelijk tot hun volle recht en hun volle nut te doen komen.

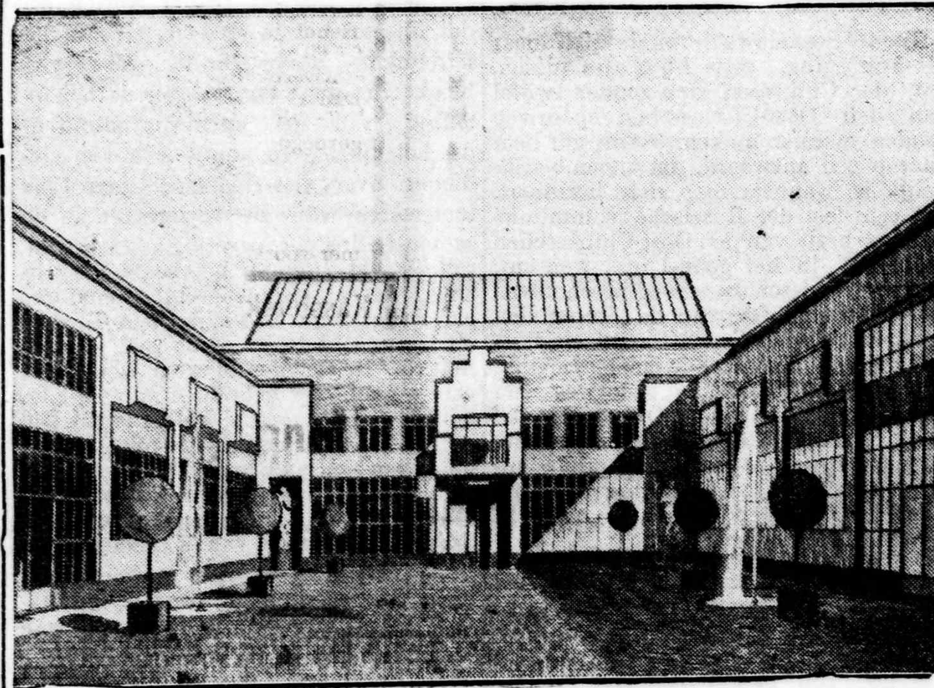
Het hoofdprincipe, door dr. v. Gelder aan dr. Berlage voorgelegd, was, dat getracht moest worden een museum te krijgen, dat niet het groote bezwaar van bijna alle musea heeft, nl. dat het vermoeiend is. Een museum moet volgens dr. van Gelder een plaats zijn, waar men heen gaat om opgebouwd te worden als men behoefte heeft aan geestelijk voedsel, een „tempel voor de kunst" zooals men in overdreven verwachtingen, in de vorige eeuw wel zeide. Het hoofdelement moet daarom zijn een volkomen rust. De plattegrond is dan ook zoo eenvoudig en logisch mogelijk gehouden, de circulatie wordt buiten de zalen om geleid en bij de verlichting wordt er voor zorg gedragen, dat de bezoeker niet van den eenen kant naar den anderen behoeft te loopen om glimlichten te ontgaan.

Rechts van de groote lichthal komt de grafische afdeeling, met een ruime studiezaal en de bibliotheek van het museum. Uit de lichthal voeren staatsietrappen naar de bovenverdieping en ook zijn trappen ontworpen tegenover de vier hoeken van den binnentuin, langs welken de bezoekers eveneens de bovenverdieping zullen kunnen bereiken.

De bovenverdieping.

Op die bovenverdieping, boven de lichthal, komt een ontvangzaal met anti-chambre. Daar komen ook de kamers van directie en administratie. De museum-ruimte zal hier bestemd zijn voor de schilderijen en beeldhouwwerken. In de ligging der zalen en kabinetten rondom den binnentuin is hier het streven naar rust voor de bezoekers geheel tot uitdrukking gebracht. Een gang loopt om den tuin heen. In die gang is aan iedere zijde een groot raam gedacht en verder zullen er vitrines zijn, die haar licht van buiten ontvangen, hetgeen het in de vitrines te plaatsen glas en fayence buitengewoon goed tot hun recht zal doen komen.

De gang loopt langs een reeks kabinetten, die hun licht eveneens uit den binnentuin ontvangen door ramen, die hoog in den muur zijn aangebracht, zoodat de bezoeker bij het binnentreden het licht in den rug en boven zijn hoofd heeft. Achter iedere groep van drie kabinetten liggen twee groote zalen en verder zijn er nog eenige grootere zalen, waarbij er een is, die voor beeldhouwkunst bestemd zal zijn. Een zaal zal permanent de nieuwe aanwinsten herbergen, zoodat de geregelde bezoeker zich te dien opzichte gemakkelijk op de hoogte kan houden.

De binnentuin van het ontworpen Gemeente-Museum.

De gevel van het gebouw zal op 40 meter afstand van de Stadhouderslaan liggen en strekt zich uit over een lengte van 75 meter. In een vijver van 50 bij 25 meter zal zich het bouwwerk spiegelen. De ingang is met de Stadhouderslaan verbonden door een met glas afgesloten pergola. Het museum wordt rechthoekig gebouwd om een binnentuin, doch heeft een vleugel naar de zijde van de Cornelis de Wittlaan, in welken vleugel gelijkvloers het administratieve gedeelte, de groote voordrachts-zaal en de concierge-woning zijn ondergebracht, gebouwd om een groote hal. Alleen onder dezen vleugel en elders onder de uitpakruimte voor schilderijen, aan de achterzijde van het museum, is een sousterrain ontworpen.

De hal strekt zich naar links, naar de zijde van het museum uit en leidt naar het hart daarvan, de kunstnijverheidsafdeeling waarvan de zaal met Delftsch fayence het centrum vormt. Achter deze afdeeling komen de oude vertrekken, waarvoor de ruimte geheel is opengelaten, omdat de vertrekken met losse schotten van elkaar gescheiden zullen worden.

De verlichting.

Een probleem van groot gewicht was uit den aard der zaak de verlichting. We zagen reeds, hoe de oplossing is gevonden in de kabinetten en de gang. In de zalen moest echter een ander systeem worden toegepast. Na de proefnemingen in de loods aan de Stadhouderslaan is de volgende oplossing als de beste aanvaard:

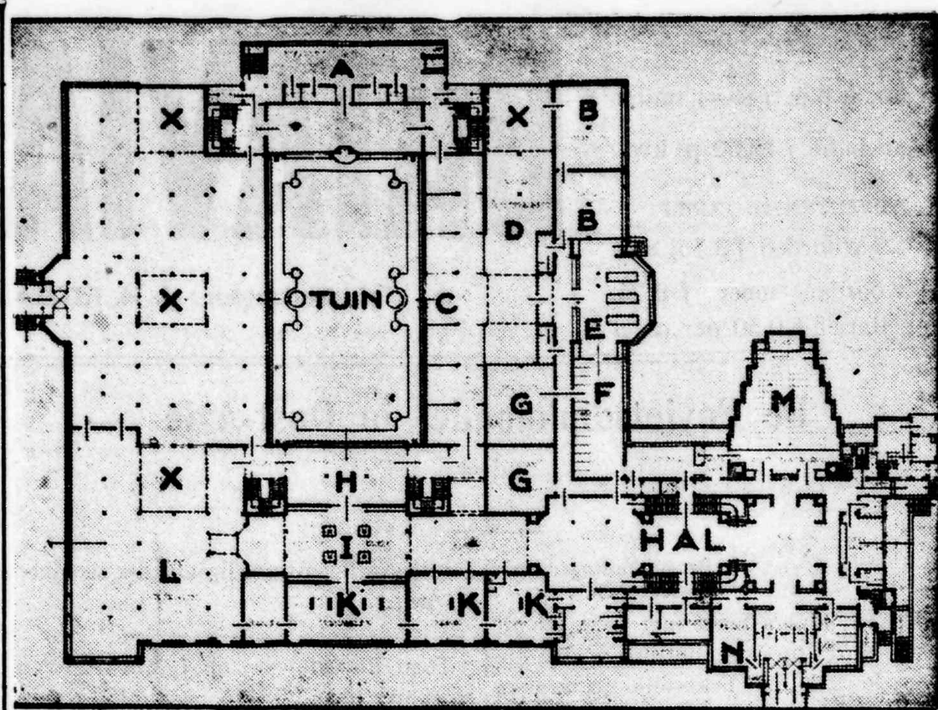
Boven de zalen is een ruimte onder het glazen dak, waaruit de zaal haar licht ontvangt. De zoldering is, ongeveer op de wijze van een velum, boven het midden van de zaal aangebracht en door een schuin oploopende ijzer-en-glasconstructie met de muren verbonden, zoodat ze als het ware aan deze schuine zijstukken hangt. Het licht valt dus uit de lichtruimte boven de zaal door deze schuine zijkanten naar binnen, d.w.z. het sterkst op de muren, terwijl de bezoeker onder de zoldering in een gedempter licht staat. Zoo, uit het gedempte licht kijkende op een helder verlicht muurvlak zal, volgens dr. Van Gelder, de bezoeker het best van de schilderijen kunnen genieten en de lichtinval van boven zal geen glimlichten in glas of verf veroorzaken.

Zoo is op allerlei wijze, zoowel door indeeling als verlichting, rekening gehouden met alles wat een modern museum eischt.

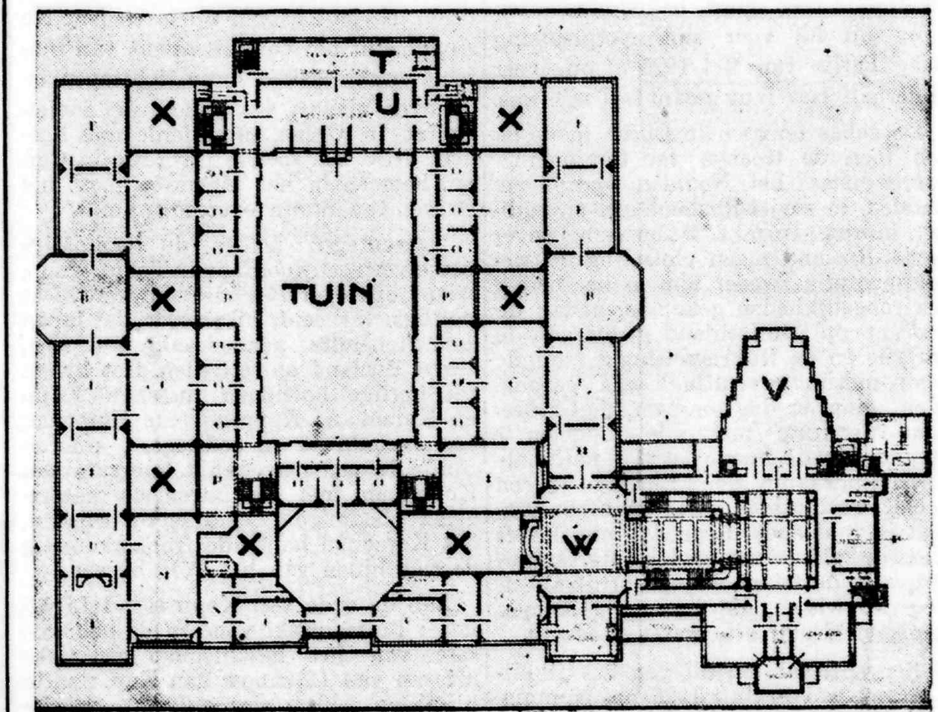
Kosten ongeveer 2½ millioen.

Het zal intusschen nog eenigen tijd duren, eer het gebouw gereed is. Wanneer de bestekteekeningen klaar zijn, zal vermoedelijk in het volgende najaar tot de aanbesteding kunnen worden overgegaan en daarna zal de bouw een jaar of drie in beslag nemen.

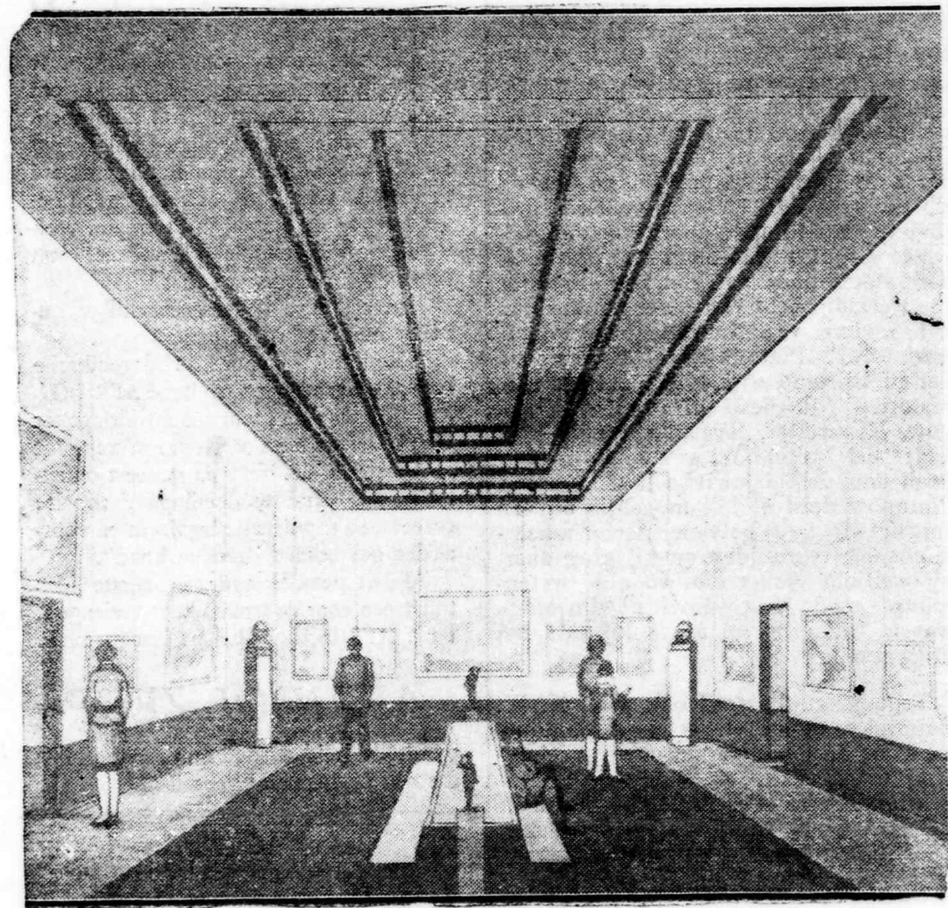
De kosten van den ruwbouw, de meubileering, ventilatie enz. zullen ongeveer 2½ millioen bedragen.

De plattegrond van den beganen grond. X is lichthof; A ontpakruimte van schilderijen; werkplaatsen; C prenten-kabinet; D reserve-prentenkabinet; E studiezaal; F bibliotheek; G bergplaats prentenkabinet; H zaal voor Chineesch porcelein; I zaal voor Delftsche fayence; K ceramiekverzameling; L oude vertrekken; M groote voordrachtzaal; N vergaderzaal.

De plattegrond van de verdieping. X is lichthof; T fotografie en restauratiezaal; U beeldhouwkunst; V groote voordrachtzaal; W ontvangzaal. De overige vertrekken zijn alle tentoonstellingszalen.

Kunstzaal in het Museum met gezonken zoldering en directe, doch voor het oog niet hinderlijke belichting.

De heer J. Lasonder, hoofd van den Postchèque en Girodienst, is benoemd tot voorzitter van de commissie van overleg bij de P. T. T.

Voor ons bestond dat dorp bijna niet, omdat wij er geheel buiten woonden; van uit de ramen aan de tuinzijde zagen wij slechts drie dingen, die menschelijk leven verrieden, en wat twee daarvan aangaat, stamden zij uit vroegere tijden. Bijna recht tegenover ons tuinhek was een landtong, met op het einde daarvan een groep grijze, platte rotsen — daarop stond een zware paal van verweerd hout met zware ijzeren banden met een arm, waaraan een lantaarn hing, die gewoonlijk des nachts brandde. In vroeger dagen werden daaraan zeeroovers, smokkelaars of moordenaars opgehangen. Om die reden droeg die landtong met haar rotsen de naam Gallowstree Point (Galgenpunt). Een griezelig, akelig plekje was dat, in het bijzonder des nachts bij maanlicht. En daar dichtbij was nog een ander overblijfsel uit den ouden tijd, namelijk de ruïne van een watermolen, die sinds langen tijd buiten gebruik was en nu overgeleverd aan den tand des tijds. Dit waren dingen uit het verleden; uit het heden stond iets verder op een huis, eens een boerenhofstede, doch onlangs herbouwd in een woonhuis en bekend als Middlebourne Grange. Het was omgeven door grachten en wallen en de eenige toegang was een brug over de gracht. Deze achter wallen verborgen woning, gaf den indruk van eenzaamheid en geheimzinnigheid en de tegenwoordige eigenaar was een vreemdeling, waarvan niemand iets wist, behalve dat het een vrouw was van middelbaren leeftijd, mejuffrouw Ellingham, afkomstig uit Londen, die eenige mannelijke en vrouwelijke bedienden hield, en dat er een neef van ongeveer mijn leeftijd inwoonde, op wien ik ontzettend jaloersch was, omdat ik hem verdacht van een oogje te hebben op mijn vriendin Pepita.

Pepita was de dochter en het eenige kind van kapitein Lucas Marigold, een oud-zeeman, die een keurig huisje bewoonde in het dorp. Hij had een aardigen, beschaduwden tuin, waarin een mast, waaraan hij bij voorkomende gelegenheden vlaggen heesch en voorts een prieel, in welks schaduw hij zijn grog dronk, zijn pijp rookte en zeemansverhalen opdischte — een bruin gebrande, brommige, oude kerel, die, denk ik, op lateren leeftijd was getrouwd — in ieder geval moet hij niet meer heel jong zijn geweest, toen Pepita het levenslicht zag. Want Pepita was op dit oogenblik zeventien jaren oud en allerliefst. Haar moeder was een Spaansche en Pepita, die ongetwijfeld meer op haar moeder dan op haar vader geleek, ofschoon deze in vroeger dagen niet onknap moet geweest zijn, was een schoonheid van het donkere type — zwart haar en donkere, sprekende oogen. En hij, die beweert dat jongens van achttien jaar niet ernstig verliefd kunnen worden, die heeft het glad mis! Ik was toen juist achttien en doodelijk verliefd op Pepita, en ik leed daaronder, want Pepita was een van die meisjes, die zich het gelukkigst gevoelen als niet een enkele, doch minstens een half dozijn vrijers haar het hof maken. En er was geen jongmensch in ons dorp, die geen bijzondere zorg besteedde aan zijn das, zijn sokken, de snit van zijn kleeding en een keurige scheiding in zijn haar, alles ter wille van Pepita.

Pepita wandelde langs de veranda. Zij was mij gedurende mijn ziekte een paar malen komen bezoeken, maar haar laatste bezoek was reeds een week geleden en ik had mij zelf sindsdien iederen dag gekweld met de vraag, wat zij voor had — of zij ging roeien met den dominee's zoon, of vogelnestjes ging zoeken met den zoon van den baron, of Bryce, de neef van mejuffrouw Ellingham, haar had verleid om mee uit visschen te gaan. Maar op Pepita's gezicht was niets bijzonders te lezen; zij was even rustig en hartelijk als altijd, toen zij mij zag, het tuinhek opende en het pad kwam opwandelen.

„Hallo, Ben!" riep zij uit. „Ben je weer op de been? Hoera!"

„Nog maar zoo zoo, Pepita", antwoordde ik „Ik heb nog geen twintig meter gewandeld en ik ben nog niet buiten het hek geweest."

„Ga mee!" zeide zij. „Ga mee naar de rotsen — dat zal je goed doen."

„Dat gaat niet", antwoordde ik. En ik vertelde haar waarom, waarbij ik Keziah's raadgevingen betreffende het familiezilver niet vergat. Pepita sperde haar donkere oogen wijd open.

„Lieve hemeltje!" riep zij uit. „Blijf jij in je eentje vannacht in dit oude, afgelegen huis, Ben? Ik zou doodsbang zijn!"

„O, dat beteekent niets", antwoordde ik „Misschien hoor ik een paar ratten."

„Dat is al erg genoeg. Wat zou jij doen als er eens dieven kwamen? Je moest een geweer hebben, net als vader. Je zou daarmede een half dozijn dieven aan stukken kunnen schieten!"

„En mijzelf ook!" zeide ik en ik dacht daarbij aan een donderbus, die kapitein Marigold aan een wapenrek in zijn huiskamer had hangen. „Neen, ik doe het liever zonder dat, Pepita. Hier in de buurt zijn geen dieven."

„En geesten dan, Ben", riep zij uit. „Geesten! Dat lijkt mij juist een plek, waar zij komen spoken." Zij rekte haar hals uit en keek op naar het met klimop begroeide huis.

„Waar is jou kamer?" ging zij voort. „Is die niet daar boven de veranda? Nu, ik veronderstel, dat je vandaar Gallowstree Point en de oude galg kunt zien! Stel je zoo iets voor, nu bij maneschijn! Als ik dat zag, zou ik gillen als de sirene of misthoorn, die je in het Kanaal hoort!"

„Je bent nog een baby, Pepita", zeide ik toegeeflijk. „Je vergeet dat ik een man ben!"

Inplaats van mij uit te lachen keek zij mij met een schuinsche blik van onder haar groote hoed oplettend aan.

„Jij bent flinker geworden, Ben!" riep ze plotseling. „Jij begint al meer op een jonge man dan op een jongen te gelijken! Hemeltje, ik wed, dat je 's Zondags een pandjesjas gaat dragen!"

„Die is al in de maak", zei ik trotsch. „Leden van de rechterlijke macht dragen altijd pandjesjassen — dat is de gewoonte. En hooge hoeden. Ik heb er ook een besteld. Wacht maar tot ik beter ben en elken morgen naar het kantoor in Kingshaven ga! Ik denk, dat je me niet zult herkennen!"

„O, natuurlijk Ben, mijn jongen", antwoordde zij met de openhartigheid van haar zeventien jaren. „Jij hebt niet voor niets een wipneus en sproeten en rossig haar. Maar ik ben ontzettend blij, dat je beter bent, kereltje, en ik kom je eens halen om mee uit te gaan — kijk morgen maar eens naar mij uit Ben, en dan gaan wij een mooie wandeling maken."

En toen ging Pepita met haar verrukkelijke glimlach op de lippen. En met haar verdween het daglicht — en ik ging spijtig naar binnen en na, ingevolge de bevelen van Keziah, de buitendeur zorgvuldig gesloten te hebben, stak ik de lamp aan in de huiskamer. Het was toen, geloof ik, dat ik begon te beseffen dat ons oude huis werkelijk afgelegen lag en dat het niet zoo heel prettig was om geheel alleen daarin te moeten achterblijven.

Maar er waren dingen, die gebeuren moesten en bezigheden, van welken aard dan ook, zijn een goede afleiding in zulke omstandigheden. Ik maakte mijn avondeten klaar en daar ik vanaf mijn kindsheid was grootgebracht door Keziah (mijn moeder was gestorven toen ik nog in de wieg lag) waschte ik de gebruikte borden en de schotels af en borg ze op hun eigen plaats in de keukenkast. Keziah — een echte piet-lut bij alle huiselijke bezigheden — liet nooit iets vuil staan en zij zou niet kunnen slapen als bijvoorbeeld een theelepeltje 's avonds vuil was blijven liggen. Toen dat klaar was, nam ik mijn medicijnen en begon te lezen bij het doovende haardvuur. En in het oude huis werd het stiller en stiller — je kon de stilte voelen. Als Keziah toen onverwachts was thuis gekomen, had het mij niets kunnen schelen als zij nog een uur of langer had doorgezaagd over het familiezilver, zijn keur en zijn geschiedenis.

Tegen negen uur maakte die stilte mij ziek en ging ik naar bed. En daar ik als een gevolg van mijn ziekte nog zwak was, viel ik spoedig in een diepen slaap. En even spoedig werd ik weer wakker door twee verschillende geluiden. Een daarvan was het slaan van de oude klok van grootvader, die middernacht aankondigde met twaalf lange, doffe slagen. Dat kon mij niet schelen. Maar wel sloeg ik acht op het andere geluid — het geluid van voetstappen, geheimzinnig maar onmiskenbaar. Ik ging in mijn bed opzitten en luisterde en ik schaam mij niet om te zeggen, dat het angstzweet mij uitbrak; ik werd doodsbang, toen de voetstappen ophielden bij onze veranda.

(Wordt vervolgd.)

NEDERLAND.

Inval bij „De Tribune".

Op 14 Dec. heeft de substituut-officier te Amsterdam, mr. Van Arkel, in gezelschap van den inspecteur der Centrale Recherche, een inval gedaan in het gebouw van *De Tribune* aan den Amstel 85. Aan dezen inval namen ongeveer vijftien personen deel. Een groot deel der Centrale Recherche was voor dat doel gemobiliseerd. In kleine troepjes kwamen de politiemenschen aanzetten. Eén hunner posteerde zich bij de deur om eventueelen bezoekers den toegang te beletten en om te zorgen, dat niemand het gebouw verliet.

Dit had omstreeks tien uur plaats. De telefoonlijnen werden afgesneden, zoodat er ook onderling tusschen de diverse afdeelingen geen verbinding meer bestond. Alle redactiepapieren werden overhoop gehaald: het archief en de bergplaats van de cliché's werden aan een nauwkeurig onderzoek onderworpen. Een tweetal cliché's, die gebruikt waren voor het communistische jeugdblad. „De jonge Arbeider" geheeten, werd in beslag genomen.

Toen iemand naar de bank wilde gaan, ten einde het geld voor de loonen, die zouden worden uitbetaald, te halen, ging een rechercheur mede.

De toevallig in het gebouw aanwezig zijnde bezoekers werden ongeveer twee uren vastgehouden. Ook werden de papieren van het partijbestuur onderzocht.

Vermoedelijk betrof deze inval propaganda-geschriften betreffende de antimilitaristische actie, waartoe behoort het veel besproken militaire zakboekje, waarin anti-militaristische propaganda voorkomt en dat uiterlijk aan het echte doet denken.

Het werken geschiedde die twee uren onder toezicht der politie; toen een der vrouwelijke redactieleden een geschreven blaadje kopij verscheurde en het in de prullenmand wierp, haalde een der rechercheurs het er weer uit en las het door.

In verband met het gebeurde stelde de redactie van *De Tribune* zich voor, een extra-nummer dien avond in de stad te doen verspreiden.

Incidenten kwamen bij de huiszoeking niet voor. Speciale aandacht werd besteed aan een pak Russische dagbladen. Het onderzoek gold zoowel de vertrekken der redactie, der administratie, van het partijbestuur, als de lokalen der expeditie en drukkerij.

Schadevergoeding voor Klunder en Teunissen.

Het Gerechtshof te Amsterdam heeft 12 December j.l. beslist op de verzoekschriften van J. Teunissen en J. C Klunder, strekkende tot het verkrijgen eener tegemoetkoming in de schade, welke deze geleden hebben ten gevolge van de door hen ten onrechte ondergane straf (de moord te Giessen—Nieuwkerk).

Het Hof heeft aan de beide onschuldig-veroordeelden toegewezen een bedrag, overeenstemmende met het door hen gederfde loon gedurende de 4½ jaar, welke zij in de gevangenis hebben doorgebracht, onder aftrek van de kosten, daaraan verbonden („logeerkosten").

Een schadevergoeding, gevraagd door den heer Klunder voor het slechter worden van zijn gezichtsvermogen, werd afgewezen, als zijnde niet bewezen. Een soortgelijke vergoeding aan den heer Teunissen voor lichamelijke verzwakking, voornamelijk bij het loopen, werd gedeeltelijk toegewezen.

Voorts werd toegewezen een bedrag, overeenstemmende met ongeveer 2/3 der werkelijk gemaakte kosten voor het leveren van het bewijs hunner onschuld.

Een vergoeding voor het leed en de moreele schade werd niet toegekend, daar de wet, volgens het oordeel van het Hof, hierin niet voorziet.

Een zegel die voor zich zelf spreekt.

Mishandeling door de Politie?

Door de ouders van een 19-jarigen jongen is bij de Amsterdamsche politie een aanklacht ingediend op grond van het vermoeden, dat een agent van dat bureau den jongen dusdanig zou hebben mishandeld, dat de dood daarvan het gevolg is geweest.

De jongen reed op 30 November des middags aan den verkeerden kant van den Admiraal de Ruyterweg, toen een agent in burger, die eveneens op de fiets was, hem gelastte af te stappen en hem de overtreding onder het oog bracht.

Volgens de ouders wilde de jongen, die naar het bureau zou worden gebracht, zijn rijwiel niet in den steek laten en greep al spartelende zijn fiets. Daarop heeft de agent den jongen een hevigen vuistslag toegediend en hem met behulp van een collega naar het bureau overgebracht. Toen de jongen des middags werd vrijgelaten, voelde hij zich niet wel; des avonds kreeg hij neusbloedingen en was ook de volgende dagen niet prettig. De huisdokter, die er op 3 December werd bijgehaald, vond den toestand ernstig en de jongen werd opgenomen in het Gasthuis voor vallende Ziekten aan den Overtoom. Op 4 December is hij daar overleden, waarna op verzoek van de familie inbeslagneming van het lijk plaats had en de aanklacht werd ingediend. Vermoed werd, dat de slag door den agent toegebracht is met een boksbeugel, daar de jongen aan het hoofd eenige puntjes vertoonde.

De lezing van andere zijde wijkt sterk van de hierboven gestelde af.

De agent heeft nadrukkelijk verklaard, dat hij den jongen geen slag heeft gegeven, noch op andere wijze mishandeld heeft. Een boksijzer had hij niet bij zich, verklaarde hij.

Ingezonden Mededeelingen.

ADVERTENTIEN.

Mihcien: „Hei daar, wat beteekent dat? D'er zit een muis in mijn hutspot!"
„Kok: Ssst, zachies wat! Anders wille ze d'er allemaal een hebbe!

(*Life*)

MOPPEN.

De auto was oud en totaal versleten. „Hoeveel", zoo vroeg de buurman, „heb je voor dat ding betaald?"
„Ik kreeg het voor niets".
„Goede hemel, dan ben je afgezet".

***

***

Man: „'t Is geld, geld en nog eens geld. Denk jij soms, dat ik de gans ben, die gouden eieren legt?"
Vrouw (zoet): „Neen, die gans ben je niet".

***

***

Passagier: „Wat is er aan de hand, conducteur?"
Conducteur (wien al die vragen beginnen te vervelen): „De seinhuiswachter daar heeft rood haar, en nu kunnen we de locomotief er niet toe krijgen om het huis voorbij te rijden".

***

***

— Ik ben links.
— Dat ziet niemand, als je je handen in je zak houdt.

(*Pages Gayes, Yverdon*)

ABONNEMENTSPRIJS:
f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75.
Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

VIERDE BLAD

Directeur G MOLENAAR.

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Gemeenteraad van Batavia.

Vergadering van Dinsdag 14 Januari.

De begrooting afgehandeld.

Voorzitter is de burgemeester. Om 6 uur 40 opent de voorzitter de vergadering en deelt mede, dat de heer Thamrin zijn benoeming tot wethouder aanneemt.

Vervolg alg. beschouwingen.

De heer Van Waardenburg wil weten hoe B. en W. erover denken om voortaan de huizen van de gemeente niet meer te verkoopen maar te verhuren.

De heer Burgersdijk zegt, dat de wijze waarop Batavia wordt uitgebreid, onbevredigend is. De huizen staan in de nieuwe wijken te dicht op elkaar; de wegen zijn te smal. Spr. geeft in overweging de perceelen 25 pct. grooter te maken, doch niet toe te laten, dat er meer dan thans op wordt gebouwd. De grondprijzen wil spr. niet gewijzigd zien.

Mr. De Groot zegt, dat de heer Van Zalinge gesproken heeft over de verwording van de gemeenteraden, over het teveel aan politiek in de raden. Interne middelen tot verbetering heeft de heer Van Z. eigenlijk niet voldoende aangegeven.

Spr. wil de commissie-vergadering belangrijker maken. De raadsleden moeten de vergaderingen zooveel mogelijk bijwonen. Tegenwoordig trachten zij het werk van de commissies (de deskundigen) te verbeteren, en zij bereiken het tegendeel.

De voorzitter antwoordt, dat de commissies voorbereidend werk verrichten. Zij gaan vaak op details diep in. Enkele leden zijn dan vaak niet voldaan en beginnen in den Raad opnieuw. Het is een moeilijke kwestie.

Slechts de technische en de wetgevende commissie zijn deskundig, de andere niet zoo zeer.

Wethouder Leewis antwoordt, dat B. en W. nog niet met de mogelijkheid om de huizen *niet* te verkoopen rekening kunnen houden, zoolang de Raad niet in dien zin heeft beslist.

Spr. sluit zich aan bij de opmerking van den heer Burgersdijk over de wijze, waarop de nieuwe wijken worden gebouwd. De methode van verbetering, die de heer B. voorstelt, zou echter den heer B. zelf moeten teleurstellen. De wijze waarop tegenwoordig gebouwd wordt (op 50% van het perceel) is in de praktijk gegroeid. Zij voorziet in een behoefte, die men niet zoo maar ter zijde stellen kan.

De heer Van Zalinge zegt naar aanleiding van de opmerkingen van mr. de Groot, dat de benoeming van de gemeenteraadsleden inderdaad mogelijk is. Een staatsrechtelijk monstrum, zooals wethouder Hildebrand gisteren zei, is hierdoor niet geschapen. Dan zou bv. de Volksraad dat ook zijn.

De helft van de raadsleden zou moeten worden gekozen, de helft benoemd.

Verder zegt spr., dat er toch wel degelijk aanleiding bestaat om de ramingen der belastingen te hoog te vinden. Batige sloten kunnen geen kwaad. B. en W. moesten eigenlijk de ramingen herzien. Vermindering van de belastingen zal niet aanstonds moeten geschieden, maar zal toch in overweging moeten worden genomen.

De straatverlichting is absoluut noodig, ook al moet de gemeente dan voorzichtig omspringen met haar geldmiddelen. Een net pak staat de gemeente beter, dan een schunnig. De gemeente heeft een net pak zelfs noodig.

Wethouder Hoekstra acht batige sloten zeer gevaarlijk; zij worden in den dienst verwerkt en niet in een fonds voor bijzondere omstandigheden gestort. Spr. herhaalt wat hij gisteren over de ramingen heeft gezegd.

In vergelijking met andere groote gemeenten is de I.B. van Batavia niet hoog.

De aftrek-bepalingen zijn beter dan die van de Rijks-I.B.

De heer Hildebrand plv. wethouder zet uiteen, wat hij met het „monstrum" heeft bedoeld: de invloed, die de heer Van Zalinge aan de bevolkingsgroepen wil toekennen in de benoeming der wethouders.

Bij het benoemen van leden is op zich zelf allerminst een waarborg, dat de belangen van de gemeente beter zullen worden gediend. Spr. acht, indien de verandering die de heer van Z. wenscht, wordt aangebracht, een faillure van de gemeenteraden op komst.

De uitgaven.

Daarna wordt met de behandeling van de artikelen een aanvang gemaakt. De meeste gaan onder den hamer door. Bij enkele wordt een opmerking gemaakt, of ontspint zich zelfs een debat. Het belangrijkste daarvan volgt hier:

Harde werkers.

De heer Tan In Hok is tegen art. 13 (Bezoldiging en toelagen gemeenteontvanger en overig personeel gemeentekas). Hij meent nl., dat behalve de gemeente-ontvanger, die hier wegens zijn buitengewone dienstprestaties een extra traktementsverhooging krijgt, er ook nog andere ambtenaren bij de gemeente zijn, die voor hun bijzonder goed werk een verhooging verdienen. Spr. wil echter liever aan hen allen een gratificatie dan een verhooging toekennen.

Ook de heer Van Meurs vindt een gratificatie beter op haar plaats, dan een verhooging. De laatste heeft een blijvend karakter en er gaat minder aansporing van uit. Als de betrokken ambtenaar nu eens op den duur minder hard gaat werken, houdt hij toch die verhooging.

De heer Van Waardenburg vindt het in het algemeen evenmin goed bijzondere dienstprestaties met salarisverhoogingen te beloonen. Gratificaties voldoen beter.

De voorzitter acht een gratificatie dàn op haar plaats, wanneer de betrokken ambtenaar een bijzondere werkzaamheid, een bijzonder zware taak heeft verricht. Hier is echter een geval van ambtenaren, die niet genoeg worden betaald, die eigenlijk in een hoogere salarisklasse thuishooren. Een verandering in den laatsten zin achtten B. en W. onvoorzichtig, vandaar hun voorstel tot salarisverhooging. Spr. stelt voor in zooverre een wijziging aan te brengen, dat men de betrokkenen een persoonlijke toelage zal toekennen tot het bedrag van één verhooging.

Dit voorstel wordt met 13 tegen 4 stemmen aangenomen.

Op initiatief van den heer Tan In Hok ontwikkelt zich dan een discussie over de wenschelijkheid van het toekennen van eenzelfde persoonlijke toelage aan enkele andere ambtenaren, waarbij de voorzitter er den nadruk op legt, dat er bij die ambtenaren geen element van te weinig betaling is. De wethouders Hildebrand en Leewis spreken van ongewenschte Sinterklaas-stemming en uitdeelerij.

Ten slotte wordt een gecombineerd voorstel van de heeren Burgersdijk en Van Waardenburg om twee ambtenaren een gratificatie toe te kennen met 10 tegen 7 stemmen verworpen.

Ombouw van Wegen.

De heer Van Waardenburg vraagt, of de regeering al eenige toezegging heeft gedaan inzake de door haar te verleenen subsidie voor den ombouw van de wegen Kramat en Salemba. In 1927 is het verzoek hierom reeds uitgegaan.

De voorzitter antwoordt, dat men nog niets op dit verzoek heeft gehoord.

Gezondheidsdienst.

De heer Kaptijn meent dat er plannen zouden worden gemaakt voor een nieuw gebouw van den Gezondheidsdienst.

De voorzitter antwoordt, dat ook hier wordt gewacht op de regeering; men heeft een terrein op Petodjo (het schietterrein) op het oog.

De heer Van Zalinge acht de hygiënische propaganda een lapmiddel om tot een goeden gezondheidstoestand in Batavia te geraken en dus de kosten, aan deze propaganda besteed, weggegooid geld. Beter zou het zijn een leening op korten termijn aan te gaan om een goede rioleering te kunnen aanleggen.

Wethouder Phoa antwoordt, dat de gemeente een commissie voor de rioleering heeft benoemd. Op haar advies dient te worden gewacht. De propaganda heeft onder de bevolking groot nut en is zelfs noodzakelijk.

De voorzitter zegt, dat de rioleering een kwestie van millioenen is. Een leening kan men gemakkelijk aangaan, maar het aflossen is niet zoo eenvoudig.

De heer Van Zalinge meent, dat er in elk geval iets gedaan moet worden. Propaganda alleen heeft geen zin.

De voorzitter bestrijdt de meening, dat propaganda een lapmiddel is.

Brandweer.

Op de post bezoldiging van het personeel van de brandweer is geld overgehouden. De heer Mokoginta wil dit geld besteden aan gratificaties voor dat personeel.

De voorzitter antwoordt, dat B. en W. dit in overweging zullen nemen.

Straatverlichting.

Da heer Van Zalinge vraagt nogmaals of Batavia nu een goede straatverlichting krijgt, ja dan neen.

De voorzitter voelt voor een goede straatverlichting, niet voor een feestverlichting der straten.

Rooiwezen en Bouwpolitie.

De heer Van Waardenburg wenscht den directeur van het Rooiwezen, den heer Van Dam te huldigen voor zijn werk.

B. en W. sluiten zich hierbij aan en waardeeren het bijzonder van den heer Van Dam, dat hij zich bereid heeft verklaard naast zijn functie nog die van directeur van Gemeentewerken waar te nemen. (*applaus*).

Keuringsdienst.

De heer Kaptijn zegt, dat men nu al tien maanden geleden beloofd heeft met plannen voor een nieuw slachthuis voor den dag te komen.

Wethouder Hildebrand antwoordt, dat het onderhandelen over den afkoop van de Chineesche graven op het betrokken terrein slechts langzaam vordert. Het is een moeilijk karwei. Bovendien wacht men op de benoeming van een nieuwen veearts.

Leeningen.

De heer Van Zalinge leest in de Toelichting, dat het in de bedoeling ligt om de leeningen 1924 per 31 December van dit jaar tusschentijds af te lossen en daartoe een nieuwe leening tegen een lageren rentevoet aan te gaan. Spr. vraagt zich af, waarom hiermee moet worden gewacht tot 1931.

Wethouder Hoekstra antwoordt, dat de tijden voor converteeren niet gunstig zijn.

De heer Van Zalinge wil dan gaarne de bewuste zinsnede in dezen zin veranderd zien, dat men zoo spoedig mogelijk tot converteeren zal overgaan.

Aldus wordt besloten.

Voorschotten.

De heer Van Zalinge komt terug op hetgeen hij in een vorige vergadering heeft gezegd over het verderfelijke van het verleenen van voorschotten aan ambtenaren. Spr. wil aan dit verderf een rem aanleggen in den vorm van 5% rente van die voorschotten.

De heer Van Meurs dreigt om, als het voorstel van den heer Van Zalinge wordt aangenomen, met een voorstel te zullen komen in noodgevallen de betrokkenen van het betalen van die rente vrij te stellen.

De heer Van Zalinge vindt die mogelijkheid van kwijtschelding goed.

De voorzitter meent, dat an het voorstel van den heer Van Zalinge een lapmiddel wordt. B. en W. kunnen praktisch voorkomen, dat ooit rente wordt geheven.

De heer Van Zalinge antwoordt, dat het gaat om het beginsel en niet om het geld van de rente.

Wethouder Hoekstra acht het beter af te wachten, wat het gouvernement in deze kwestie zal besluiten. Er zijn immers voorstellen van dezelfde strekking bij de regeering aanhangig.

Volgens spr. kan de heer Van Z. zich niet precies den toestand indenken van de ambtenaren, die geen tantièmes of gratificaties genieten, zooals zij, die in het particuliere werkzaam zijn.

Nadat men nog een tijd lang heeft gediscussieerd over wat noodgevallen zijn, wordt het voorstel van den heer Van Zalinge in stemming gebracht en met 10 tegen 7 stemmen verworpen.

Dierenasyl.

De heer Kaptijn meent te weten, dat aan het dierenasyl een subsidie zou worden toegekend indien de rekening en verantwoording van het asyl een verlies zou aanwijzen.

Wethouder Hoekstra antwoordt, dat het asyl nog geen rekening en verantwoording heeft ingediend. Daarom is deze subsidie-post pro memorie geboeken.

Subsidies.

De heer Van Zalinge wil, hoewel hij de Kunst wil steunen naar vermogen en allerminst meent, dat de Kunst geen regeeringszaak is, de subsidie aan het Kon. Bataviaasch Genootschap van f 10,000,— maximaal tot f 1000, — maximaal verlagen.

De voorzitter en de heer Van Meurs wijzen op de standing en de geestelijke verlichting van de gemeente, om maar eens in de termen van den heer Van Zalinge te spreken.

De heer Burgersdijk meent dat de Raad de consequenties, die een dergelijke subsidieverlaging voor het K. B. G. met zich brengen zal, niet kan overzien.

De heer Tan In Hok stelt een subsidie voor tot een maximum van f 5000,—.

Het voorstel van B. en W. (f 10.000,—) wordt met 13 tegen 4 stemmen verworpen.

Het voorstel van den heer Tan In Hok wordt met 9 tegen 5 stemmen aangenomen.

Nogmaals het dierenasyl.

De heer Kaptijn wil in elk geval subsidie verleenen; niet omdat het asyl een gedeelte van de taak van de gemeente heeft overgenomen maar omdat de dierenbescherming een veel wijder taak en doel heeft.

Dr. Kayadoe zegt, dat deze redeneering in strijd is met wat men ten aanzien van de hondenbelasting heeft verkondigd. Daar heeft men aangestuurd op verdelging van alle honden en nu wil men de dierenbescherming gaan steunen!

Wethouder Hoekstra zegt, dat de heer Kapteyn de dierenbescherming en het dierenasyl met elkaar verwart.

Wethouder Hildebrand wil, dat de zinsnede: „Aangeteekend wordt, dat de Gemeente door het opbrengen van deze memoriepost geenerlei verplichting op zich neemt", zal worden geschrapt. Werkt het asyl met verlies, dan verplicht de gemeente zich dus subsidie te verleenen. Tot welk bedrag kan dan later worden uitgemaakt.

Wethouder Hoekstra gaat hiermee accoord.

Aldus wordt besloten.

Hierna wordt gepauzeerd.

Nieuw Raadhuis.

De heer Van Zalinge wil de kosten voor den bouw van een nieuw raadhuis niet op den gewonen maar op den buitengewonen dienst brengen.

De voorzitter wijst op de standing der Gemeente. De heer Van Zalinge vindt geen bijval.

De Ontvangsten.

Hondenbelasting.

De heer Van Waardenburg herhaalt hetgeen hij gisteren over de hondenbelasting heeft gezegd. De honden zijn in Batavia geen luxe-beesten; zij verrichten noodzakelijke waakdiensten.

De heer Van Meurs zal deze belasting verlagen om de hondenliefhebbers te steunen.

Wethouder Hoekstra handhaaft zijn meening, dat elke hond voor Batavia een gevaar blijft in verband met de hondsdolheid. Dat heeft de veearts ook gezegd.

Inkomstenbelasting.

De heer Tan In Hok gaat mee met de heeren Van Zalinge en Van Waardenburg: de raming is te hoog. De inning zal in deze tijden van malaise ook niet vlot gaan.

De heer Tan Yam Hok vreest, dat de belastingambtenaren wel eens wat al te fiscaal zullen worden bij deze hooge raming.

De voorzitter merkt op, dat als men de raming lager stelt, men de Uitgaven ook zal moeten verminderen. Voor de vrees van den heer Tan Yam Hok is geen aanleiding.

De heer Van Waardenburg: „Dat is geen argument".

Wethouder Hoekstra persisteert bij de juistheid van de raming. Hij voert daartoe dezelfde gronden aan als gisteren.

De heer Burgersdijk vraagt, of de motie De Groot-Hildebrand-Burgersdijk thans ter sprake moet worden gebracht.

De voorzitter antwoordt, dat B. en W. een prae-advies over deze motie zullen uitbrengen. De heer Burgersdijk gaat hiermee accoord.

De heer Burgersdijk wil graag nog even antwoorden op een opmerking door den heer Van Zalinge gisteren gemaakt. Ook wanneer de inning in den vorm van opcenten door het Land zal plaats hebben, zal de gemeente toch het heft in handen houden. Zij kan immers telken jare die opcenten wijzigen.

De Straat belasting.

De heer Kaptijn vraagt, hoe het met de betreffende commissie staat. Zij is in 1927 ingesteld.

Wethouder Hildebrand antwoordt, dat het werk van deze commissie niets gevorderd is. De stemmen zijn zoo heftig verdeeld, dat spr. het niet zou betreuren, als de commissie werd opgedoekt.

Op voorstel van den heer Kaptijn wordt dan met 9 tegen 7 stemmen besloten de commissie op te heffen. B. en W. zullen de zaak ter hand nemen.

De voorzitter constateert onder gelach, dat de commissie ter ziele is. Zij verdient wel een gebruikelijke dankbetuiging.

Huizenbedrijf.

Wethouder Hildebrand acht de post Afschrijving Huizen te laag. Hij vindt slechts steun bij den heer Tan Yam Hok.

Wethouder Hildebrand wenscht geacht te worden tegen deze post en het Huizenbedrijf gestemd te hebben.

Schouwburg.

Wethouder Hoekstra wil beproeven of het mogelijk is den Schouwburg te verpachten.

Wethouder Hildebrand is hier tegen. Men zal op zulke bezwarende voorwaarden als de gemeente zal stellen, niemand kunnen vinden. Ook principiëel is spr. tegen de verpachting. Hij houdt een pleidooi voor de Kunst.

De voorzitter is het met wethouder Hildebrand eens, doch men wil de proef nu eenmaal nemen. Dat is vroeger al beslist. Spr. verwacht er overingens weinig resultaat van.

Hiermee is de begrooting tot verademing van een ieder achter den rug.

Sluiting.

De voorzitter komt nog met een voorstel om twee perceelen aan het Burgemeester Bisschop-plein aan General Motors te verhuren.

Het voorstel wordt aangenomen.

De voorzitter spreekt namens het college van B. en W. enkele waardeerende woorden aan het adres van den plaatsvervangenden wethouder mr. Hildebrand, die tengevolge van de wethoudersbenoeming van gisteren weer uit het college treedt. De Raad bezegelt de woorden van den voorzitter met een applaus.

Daarna sluit de voorzitter om kwart over elf de vergadering.

SPORT EN SPEL.

VOETBAL TE BATAVIA.

Het Bondselftal.

Men verzoekt ons er melding van te maken, dat de oefenwedstrijd van de proefelftallen van den V. B. O. op 16 dezer, geen doorgang zal hebben.

Daarentegen is door de Elftal-commissie aan het V.B.O.-bestuur het verzoek gedaan den Zondag van 19 dezer te harer beschikking te stellen teneinde op dien datum een proef-bondselftal te laten uitkomen tegen een versterkt Hercules-elftal. Dit verzoek zal in de bestuursvergadering van 16 dezer in behandeling worden genomen, zoodat in ons blad van a.s. Vrijdag zal worden bekend gemaakt of bedoelde wedstrijd al dan niet door zal gaan.

Het proef-elftal is als volgt samengesteld:

	Apituley. (V.V.M.)	
Oen Hoa. (U.M.S.)		Denkelaar. (Oliveo)
Lasso. (S.V.B.B.)	Van Donk. (S.V.B.B.)	Mols. (S.V.B.B)
Onong. (S.V.B.B)	Na Kok San. (H.S.H.)	Gosling. (B.V.C.)
	Boon Lin (U.M.S.)	Rehatta. (Oliveo)

Aan Hercules zal worden verzocht in haar elftal als middenvoor op te nemen Abidin (V.V.M), als linkshalf Malaiholo (Oliveo) en als keeper Van Dorp (B.V.C.), terwijl voor het geval Teddy Pesch verhinderd mocht zijn de Elftal-commissie gaarne Coumans (V.V.M.) op de spilplaats had.

Het staat natuurlijk niet vast, dat het proefelftal ook bestemd zal zijn om Batavia op den districtwedstrijd van den 2den Februari a.s. tegen Bandoeng te vertegenwoordigen.

Ware dit wel het geval, de proefwedstrijd tegen een op speciaal verzoek van de E. C. met bepaalde spelers versterkt Hercules-elftal zou niet noodig zijn.

Wij hopen, dat de E.C. het proefelftal nog eens grondig zal herzien, daar zulks o.i. beslist noodig is.

Wij wachten met groote belangstelling af, hoe het elftal tenslotte definitief zal worden samengesteld.

Mocht de wedstrijd den 19en doorgang vinden, dan zal hij worden gespeeld op het Vios-terrein aan de Javaweg.

Batavia—Bandoeng.

De districtwedstrijd tusschen deze twee stedelijke elftallen, welke 2 Febr. a.s. alhier zal plaats hebben, zal worden gespeeld op het Vios-terrein.

Als scheidsrechter voor deze ontmoeting is aangewezen de heer W. van Damme uit Soekaboemi.

ATHLETIEK.

Ned. Ind. Athletiek-Unie.

Wij ontvingen van het Secretariaat der Ned. Ind. Athletiek Unie alhier de volgende officiëele mededeeling.

De algemeene vergadering. Op de H.B.-vergadering van 10 Jan. werd besloten dat de A.V. zal worden gehouden op Zaterdag 19 en Zondag 20 April te Djocja. Het H.B. zal het zorg aan sturen, dat er dan tevens wedstrijden zullen worden gehouden.

Officials 1930. Door het H.B. zijn op voorstel van de Technische Commissie voor 1930 de volgende officials benoemd.

Batavia: Starters: O.E.L. Thiele, F. H. A. Claessen, B. Los. Tijdwaarnemers: J.A. van Santwijk, F.H.A. Claessen, J.J. Mulder, M. de Haan, J.S. Pomper, R.J. Kerdijk, B. Los. Spring en Werpnummers: B. J. Kerdijk, P.H. Kok, J. Herben, H. Cijfer.

Preanger: Starters: J. H. Dobbinga, Ch. Meyer, H. W. Buitenhuis. Tijdwaarnemers: D. Ruhl, Ch. Meyer, H. W. Buitenhuis, J. H. Dobbinga, R. van Grootheest, C.W. Ekkart, A. S. de Boer. Spring en Werpnummers: C.F. Plasschaert, J.J. Pecht.

Malang: Starters: J.F. van Doorn. Tijdwaarnemers: M.C. van Daalen Wetters, W. C. A. van Beek, S. D. Fernandes. Spring en Werpnummers: M. F. Wallin.

Soerabaja: Starters: H. Galstaun. Tijdwaarnemers: H. Bach Kolling, R. van de Wint, J. Wessel (onder de bepaling dat hij eerst Niau-lid moet worden anders moet de afd. Soer. een ander Niau-lid opgeven). Spring en Werpnummers: G. van Zoonen, H. Bach Kolling, J. Bosman.

Er wordt nog gewacht op de lijst van officials van de afd. Djocja.

Wedstrijden te Bandoeng.

Toestemming werd verleend tot het houden van N.I.A.U. wedstrijden aan de afd. Preanger op 27, 28 Februari en 1 Maart.

Het programma omvat Loopnummers: 100 M., 200 M., 400 M., 800 M., 4 × 100 M., estafette, 4 × 400 M. estafette, Olympische estafette en 110 M. hordenloop. Springnummers. Verspringen met aanloop, hoogspringen met aanloop, hoogspr. zonder aanloop en hinkstapsprong. Werpnummers: Discuswerpen, speerwerpen en kogelstooten.

BILJARTEN.

1e Klasse Clubkampioenschap.

Gisteren avond had in de Sociëteit Concordia alhier de ontmoeting plaats tusschen de B.C. „Concordia" en B.C. Harmonie om bovenstaanden titel. Concordia wist 5 van de 6 partijen te winnen.

De uitslag was alsvolgt:

Concordia			*Harmonie*
Koppen	verliest	van	Zoerab.
Dr. Alltrino	wint	van	Hassels
Dumas	„	„	mr. Eskes
Loijenga	„	„	Lansdorp
Gits	„	„	Kok
Grasbom	„	„	Meijer

Het zij echter vermeld, dat de B.C. Harmonie drie invallers telde voor den heer de Bruin Kops, Jansen en notaris Thomas.

OFF. BERICHTEN.

CIVIEL DEPARTEMENT.

Ontslagen: op verzoek, wegens volbr. diensttijd, met ingang van ultimo Febr. '30, eervol uit 's Lands dienst, de hoofdambtenaar met buitenlandsch verlof, laatstelijk hoofdinspecteur bij den Staatsspoor en tramwegen, ir. W. F. Staargaard, onder dankbetuiging voor de aan den lande bewezen langdurige diensten;

gerekend van 31 Maart '29, wegens ongeschiktheid, eervol uit 's Lands dienst, de gewezen IIde klerk op het kantoor van den controleur van Angkola en Sipirok, residentie Tapanoeli, Hasjim;

uit 's Lands dienst, de gewezen beambte bij den dienst der opiumregie, Soepardi, met bepaling, dat die ontslag wordt gerekend te zijn ingeg. op 10 Juli '29;

eervol uit 's Lands dienst, de gewezen politie te Batavia, W. H. Hartman, J. H. Habets en J. Huisman.

Benoemd: tot lid van den plaatselijken raad van het cultuurgebied der Oostkust van Sumatra, J.J.F. Pino, vertegenwoordiger van de société financière des caoutchoucs te Medan.

Belast: met ingang van 12 Febr. '30, voor den tijd van den aan den heer den I.C.A., ir. G.J. Post van der Burg, verleend verlof naar Europa, met de waarneming der betrekking van hoofd van den dienst der Staatsspoor en tramwegen, ir. F. G. Massink, thans ingenieur 1ste kl. bij genoemden dienst.

Verleend: wegens gewichtige redenen, met ingang van 1 Febr. '30, een binnenlandsch verlof voor den tijd van één maand b.b. van den lande, aan de commies bij het centraal kantoor van den P.T.T. dienst te Bandoeng, mevr. A. E. Hooghwinkel geboren Dettingmeyer;

van 16 Jan. '30, een binnenlandsch verlof voor den tijd van een en een halve maand b.b. van den lande, aan de 1ste klerk bij den dienst der Staatsspoor en tramwegen, mevr. A. Kruyt geboren Willemsen.

Aangeteekend: dat Moehamad Idroes, wd. adj. commies bij 's Lands kas te Soekaboemi, gerechtigd is tot het voeren van den titel "Raden" en zich derhalve mag noemen Raden Moehamad Idroes".

Vreemde Oosterlingen.

Ontslagen: op verzoek, eervol als luitenant der Chineezen te Menado, res. van dien naam, Lie Oe Kiong.

BEVOLKING VAN BATAVIA.

Gevestigd:

H.A. An Haack, Tanahcommandant 17, van Magelang.
M G. Baggerman geb. Vermeeren. Gang Mesigit 53 van Nederland.
H.Ph. Blair, Berendrechtslaan 12 B, van Nederland.
A. E. Bolt, Tanahabang W. 28, van Zwitserland.
F. G. Bouwens, Tjidengweg W. 5, van Koetaradja.
E. H. E. Ellendt. Gg. Chaulan 41, van Bandoeng.
Th. J. Jacometti Azon, Djoharlaan 22, van Tjibadak.
D.D. Jumelet, Djagamonjet 13, van Nederland.
K. H. Kamphuis, Laan Dierentuin 8, van Nederland.
J.M. Kruijs, Rijswijkstraat 27, van Nederland.
Mej. A. H. P. Kuneken, Radensalehlaan 40, van Soerabaja.
V.L.A. Lincklaen Arriëns, Tegalweg 11, van Nederland.
N. van Lith, Menteng 42 pav., van Medan.
A. P. Moss, Kramatlaan 15, v. Engeland.
F.L. Müsler, Tanahabang, O. 51/55, van Singapore.
H.G. Nauta, Kenarilaan 5, v. Nederland.
D. Rahusen, Kramatlaan 1, v. Soerabaja.
Mej. K. Rosenbach, Tanahabang W. 66, van Nederland.
H. R. J. M. A. Ruygrok, Koningsplein O. 12, van Nederland.
W L. Watulingas, Gg. Kenari 3, van Madioen.
Chr. C. van Blankenstein geb. Schluter, Sluisbrugstraat 36, van Rotterdam.
J. J. Blitz, Gang Baroe Kramat 9, van Buitenzorg.
Mej. L. M. Cramer, Sindoroweg 31, van Buitenzorg.
Mej. S. Eguchi, Goenoengsahari 73, van Japan.
Mej. J. M. Feytes, Engelsche kerkweg 6, van Padang.
K. Fukutome, Goenoengsahari 73, van Singapore.
G. Hamel, Tandjoenglaan 49, v. Padang.
G.E. Jeffries, Pegangsaän 18, van Engeland.
L. A. Loriaux, Gang Baroe Kramat 15, van Bandoeng.
Mej. L. A. Lowe, Gg. Cornelius 7, van Europa.
Ph. K. Mahieu, Gang Lontar IX 2, van Lawang.
J. A. van Oosterzee, Kebonsirih 15, van Djambi.
J. A. C. Pessy, Kemajoran 122, van Soerabaja.
W.L.A. Perquin, Gang Secretarie 5, van Sindanglaja.
J. Poot, Djokjaweg, 16. van Nederland,
J.C.A. Richir, Gg. Cornelius 7, van Europa.
A.G. Vromans, Rijswijk 14, van 's-Gravenhage.
M. Witzenrath gab. Lion, Gondangdia ketjil 2a, van Makasser.
J.S. Baltussen, Krekot 69, van Rotterdam.
Mevr. J.A. Baumbach, Pintoebesi 14, van Tandjoengkarang.
A. van Beek, Senen 4, van Europa.
F.A.N. Blogg, Petjenongan 92, van Semarang.
J. Briers, Gg. Lontar IX 1, van Semarang.
P.M.A.N. Castelli, Sluisbrugstraat 64, van Soerabaja.
E.E. van Dulken, Kemajoran 67, van Semarang.
Mej. Th.S. van Everdingen, Vioslaan 10, van Amsterdam.
B.B.J. Eyken, Entree Nieuw Gondangdia 2 pav., van Patjet.
P. van Hogezand, Ismaillaan 8, van Madioen.
Mej. E. de Gruiter, Unielaan 57, van Semarang.
F.W.H.B. von Kessler, Koningsplein Z 4, van Berlijn.
A.F. van Kesteren, Gg. Paseban 10, van Soerabaja.
H.A. Lankhaar, Senen 4, van Magelang.
J.R Mahieu, Gg. Klintjie boender 3, van Bandoeng.
F. Mariano, Berendrechtslaan 27, van Soerabaja.
W.J. Milliery, Gg. Boender (Petak), van Soerabaja.
L. Molino, Sluisbrugstraat 64, van Soerabaja.
A.L. Nagel, Gg. Ketapang 25, van Amsterdam.
M J. J.G Ninaber, Gg. Secretarie 9, van Nederland
H.F. Noëlle, Molenvliet O. 35, van Rotterdam.
B van Prehn, Kemajoran 67, van Semarang.
H F. Schiffer, Senen 4, van Magelang.
A.N. Smit, Kemajoran 67, van Tangerang.
Mej. P. Snijver, Vioslaan 10, van Amsterdam.
L E. Steevensz geb. Utrecht, Unielaan 57, van Semarang.
T. B. The, Gg. Nangkasatoe 5, van Madjenang.
A.G. van Veen, Rijswijk 14, van Utrecht.
J. van Veldhuyzen, Senen 4 van Magelang.
W. Verhagen, Gg. Thomas 16, van Bandoeng.
J.E. Voges, Alataslaan 12, van Menado.
G. Vollmuller geb. van Schaik, Cheribonweg 9, van Europa.
A.W. ten Bosch, Molenvliet W. 4/6, van 's Gravenhage.
A. O. Clements, Kramat 47 pav., van Toboali.
Mej. H.F.W.H. Diedrich, Gg. Kadiman 9 pav., van Djokjakarta.
S.A. de Flines, Boxlaan 10, van Soerabaja.
A.B. Gaspersz, Kramat 19, van Djokjakarta.
Mej. E. H. Hars, Gg. Struwer II 9, van Tjimahi.
A. van Heel geb. de Munck Mortier, Sluisbrugstraat 24, van 's Gravenhage.
Mej. J. G. van Heel, Gg. Kinsbergen 6, van 's Gravenhage.
J. D. Kesseler, Tandjoenglaan 50, van Palembang.
B. Lorenzetti, Tanahabang heuvel 91, van Soerabaja.
J.A.M. Lichtveld, Kebonsirihpark 9, van Buitenzorg.
J.C. Maassen, Menteng 23, van Amsterdam.
F.W. Nason, van Heutszboulevard 34, van Singapore.
H. Nieuwenhuis, Hospitaalweg 5, van Koetaradja.
F. C. Offerman, Pasarsenen 31, van Bandoeng.
J. C. Rietveld, Goenoengsahari 47, van Garoet.
E.K. Ritchie geb. Olson, Tanahabang O 63, van Bandoeng.
G. Sacco, Tanahabang heuvel 91, van Soerabaja.
J. J. Wagener, Djamboelan 17, van Semarang.
Mej. W. M. Wissink, Rijswijk 3, van Semarang.

ADVERTENTIEN.